

Naturfaglige registreringer i forbindelse med ordningen "frivillig vern" 2015

Terje Blindheim (red.)

Ekstrakt

I forbindelse med ordningen "frivillig vern" har BioFokus, Norsk institutt for naturforskning (NINA) og Asplan Viak utført naturfaglige registreringer på 61 lokaliteter i 12 fylker. Fordelt på verdi er 19 lokaliteter med totalareal på 33,6 km² gitt lokal verneverdi (*), 32 lokaliteter på til sammen 93,2 km² er gitt regional verdi (**), 2 lokaliteter på til sammen 1,3 km² er gitt nasjonal verdi (***) og 1 lokalitet på 0,4 km² er gitt nasjonalt svært viktig (****). Sju lokaliteter ble vurdert til ikke å ha verneverdi (-).

Nøkkelord

Skogvern
Registreringer
Verneverdier
Frivillig vern
Aust-Agder
Buskerud
Hedmark
Hordaland
Nord-Trøndelag
Oppland
Sør-Trøndelag
Telemark
Troms
Vestfold
Vest-Agder
Østfold

Omslag

FORSIDEBILDER

Øvre: Huldrelav. Foto: Blindheim, T.
Midtre: Fra Stordalsberget i Oppland. Foto: Olberg, S.
Nedre: Storengvatna i Fosnes. Foto: Blindheim, T.

LAYOUT (OMSLAG)
Blindheim Grafisk

ISSN: 1504-6370

ISBN: 978-82-8209-525-9

BioFokus-rapport 2016-11

Tittel

Naturfaglige registreringer i forbindelse med ordningen "frivillig vern" 2015

Forfatter

Terje Blindheim

Dato

1. september 2016

Antall sider

61 sider

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder denne rapporten "levende" linker.

Intern kvalitetsikring

Anders Thylén (BioFokus)

Oppdragsgiver

Miljødirektoratet

M-nummer

M-612/2016

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.

Andre BioFokus rapporter kan lastes ned fra:
<http://biolitt.biofokus.no/rapporter/Litteratur.htm>

Referes som

Blindheim, T. (red), Klepsland, J., Brandrud, B., Gammelmo, Ø., Hofton, T.H., Høitomt, T., Ihlen, P.G., Laugsand, A., Midteng, R., Olberg, S., Olsen, K.M., Reiso, S., Solvang, R. Naturfaglige registreringer i forbindelse med ordningen "frivillig vern" 2015. BioFokus-rapport 2016-11. Stiftelsen BioFokus. Oslo.

BioFokus: Gaustadallèen 21, 0349 OSLO

Telefon 2295 8598

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Sammendrag

Blindheim, T. (red), Klepsland, J., Brandrud, B., Gammelmo, Ø., Hofton, T.H., Høitomt, T., Ihlen, P.G., Laugsand, A., Midteng, R., Olberg, S., Olsen, K.M., Reiso, S., Solvang, R. Naturfaglige registreringer i forbindelse med ordningen "frivillig vern" 2015. BioFokus-rapport 2016-11. Stiftelsen BioFokus. Oslo.

I forbindelse med ordningen "frivillig vern" har BioFokus, Norsk institutt for naturforskning (NINA) og Asplan Viak i 2015 utført naturfaglige registreringer på 61 lokaliteter i Aust-Agder, Buskerud, Hedmark, Hordaland, Nord-Trøndelag, Oppland, Sør-Trøndelag, Telemark, Vestfold, Vest-Agder, Troms og Østfold med et samlet undersøkelsesareal på ca. 212 km². Områdenes verneverdi er beskrevet, med en metodikk som bygger på vurdering av verneverdi ut fra et sett med kriterier der skogstruktur, vegetasjon, nøkkelelementer og artsmangfold (herunder rødlistearter) står sentralt. Områdene er verdisatt etter en femdelt skala, både mht 12 spesifiserte enkeltkriterier og total verdi fra ikke verneverdig (-) til nasjonalt verneverdig, svært viktig (****).

Av de 61 områdene som ble registrert, er 54 områder med et samlet areal på 128,5 km² vurdert som verneverdige. Fordelt på verdi er 19 lokaliteter med totalareal på 33,6 km² gitt lokal verneverdi (*), 32 lokaliteter på til sammen 93,2 km² er gitt regional verdi (**), 2 lokaliteter på til sammen 1,3 km² er gitt nasjonal verdi (***) og 1 lokalitet på 0,4 km² er gitt nasjonalt svært viktig (****). Sju lokaliteter ble vurdert til ikke å ha verneverdi (-).

De 54 verneverdige lokalitetene spenner over stor variasjon i beliggenhet og skogtyper, fra høyereliggende barskog og fjellbjørkeskog til boreonemorale løvskoger og blandingsskoger i lavereliggende områder på Østlandet. Utvalget inneholdt i 2015 en høy andel skog i nord- og mellomboreal vegetasjonssone. De ulike skogtypene er imidlertid i svært ulik grad representert da hele 12 fylker er representert i undersøkelsen. Områdenes størrelse varierer fra 25 daa til over 20 km², med en snittstørrelse på ca. 2,4 km². Totalt 216 kjerneområder eller naturtyper etter DN håndbok 13 er blitt kartlagt og disse utgjør ca. 13 % av de verneverdige arealene. 22,7 % av lokalitetene er gitt verdien svært viktig (A-verdi), 54,6 % har fått verdien viktig (B-verdi) og 22,6 % har fått verdien lokalt viktig (C verdi). I areal tilsvarende dette henholdsvis 47,6 % A, 35,5 % B og 16,9 % arealer med C verdi. Gammel granskog (5763 daa), gammel boreal lauvskog (2844 daa) og gammel furuskog (4520 daa) er de tre naturtypene som dekker de klart største arealene. Rik edellauvskog utgjør også et forholdsvis stort areal med 1610 daa. Til sammen ble det påvist 203 ulike rødlistearter. Insekter er kartlagt med 69 arter (hovedsakelig i Stordalsberget), sopp og lav er registrert med 57 rødlistearter hver og det er kartlagt 15 rødlista karplanter og 5 moser. Nær truede (NT) arter dominerer med 96 registrerte arter, sårbare (VU) med 69 arter, sterkt truede (EN) med 28 arter, 8 kritisk truede (CR) arter og datamangel (DD) på 2 arter.

Jon Kleppslund, Arne E. Laugsand, Kim Abel, Øivind Gammelmo, Sigve Reiso, Stefan Olberg, Terje Blindheim, Tom Hellik Hofton, Torbjørn Høitomt: Stiftelsen BioFokus, Gaustadalleen 21, 0349 Oslo. E-post: post@biofokus.no

Tor Erik Brandrud: NINA, Gaustadalleen 21, 0349 Oslo. E-post: tor.brandrud@nina.no

Rein Midteng, Rune Solvang og Per G. Ihlen: Asplan Viak, Kjørboveien 20, 1337 Sandvika. E-post: Rein.Midteng@asplanviak.no.

Innhold

1	INNLEDNING	5
2	MATERIALE OG METODER	6
3	RESULTATER	6
3.1	LOKALITETSOVERSIKT	6
3.2	LOKALITETENES FORDELING PÅ FYLKER OG SAMLET VERDI	6
3.3	VEGETASJONSSONER	11
3.4	KJERNEOMRÅDER/NATURTYPER	11
3.5	RØDLISTA NATURTYPER	18
3.6	LOKALITETENES DEKNING AV KARTLAGT ARTSMANGFOLD	19
4	REFERANSER	26
5	LINK TIL LOKALITETSBESKRIVELSER I NARIN WEB	28
6	SAMMENDRAG FRA LOKALITETER	30
6.1	ØSTFOLD	30
6.2	HEDMARK	32
6.3	OPPLAND	37
6.4	BUSKERUD	38
6.5	VESTFOLD	40
6.6	TELEMARK	43
6.7	AUST-AGDER	47
6.8	VEST-AGDER	51
6.9	HORDALAND	53
6.10	SØR-TRØNDELAG	54
6.11	NORD-TRØNDELAG	56
6.12	TROMS	61

Flommarksskog med ask og gråor langs Lianelva i Vestfold. Lokalitet for Vestfold sitt første funn av pelsblæremose. Foto: Terje Blindheim.

Forord

Som følge av Stortingets beslutning om å øke skogvernet (Stortingets behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand) har Miljødirektoratet satt i gang naturfaglige registreringer av skogområder som kan være aktuelle for vern etter naturvernloven. En viktig gruppe av slike skogområder er kommet fram gjennom norske skogeieres tilbud om områder under ordningen med "Frivillig vern". Etter anbefaling fra Norges Skogeierforbund eller fylkesmannen vurderer Miljødirektoratet de oversendte forslagene. Deretter underkastes disse samme behandling og kvalitetsvurdering som andre skogområder som vurderes for vern.

I 2015, som denne rapporten dokumenterer resultatene fra, ingikk partene en kontrakt med Miljødirektoratet for et utvalg definerte områder som lå i anbudsgrunnlaget. I tillegg ble områder kartlagt fortløpende etter hvert som disse ble klargjort av skogeierforbund, fylkesmenn og Miljødirektoratet. Rapporteringen på områdenivå ble fullført til august 2016 i form av faktaark for hvert enkelt område. Fulle faktaark, samt bilder og kart finnes i egen database (<http://borchbio.no/narin/>).

BioFokus v/ Terje Blindheim har hatt prosjektledelsen, utført deler av feltkartlegging og har hatt ansvaret for databehandling og rapportering. Feltregistrarer og ansvarlige for områdevis rapportering har vært Jon Kleppslund, Arne E. Laugsand, Kim Abel, Øivind Gammelmo, Sigve Reiso, Stefan Olberg, Tom Hellik Hofton, Torbjørn Høitomt (alle BioFokus), samt Rein Midteng, Rune Solvang og Per Gerhard Ihlen fra Asplan Viak og Tor Erik Brandrud (NINA). Den enkeltes deltakelse i registreringene på områdenivå framgår av tabell 2. Kim Abel har stått for kartproduksjonen.

Denne rapporten har som hovedmål å få publisert overordnede resultater fra feltarbeidsåret 2015. Det er ikke gjort forsøk på en grundig drøfting av resultatene da lokalitetene ligger spredt geografisk og ofte er svært forskjellige i utforming.

Vi vil takke Svein M. Søgne ved Norges Skogeierforbund som har bidratt med kartmateriale og andre opplysninger for områdene. Vi vil også takke Asbjørn Tingstad og hans kolleger i Miljødirektoratet for samarbeidet. Mange Fylkesmenn har bidratt med kart og data for flere områder.

Oslo, 1. september 2016

Terje Blindheim (prosjektleder)

1 Innledning

Som følge av Stortingets beslutning om å øke skogvernet (Stortingets behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand) har Miljødirektoratet satt i gang naturfaglige registreringer av verneverdier i skogområder som kan være aktuelle for vern etter naturvernloven. En viktig gruppe av slike skogområder utgjøres av områder tilbudt for vern av norske skogeiere under ordningen med "Frivillig vern". Her kartlegger Norges skogeierforbund interessen hos skogeiere for å tilby aktuelle områder for mulig vern. Skogeierforbundet foretar selv en egen kvalitetsvurdering av aktuelle områder før miljøvernmyndighetene får oversendt forslagene. Etter egen vurdering setter så Miljødirektoratet i gang undersøkelser av verneverdier i utvalgte områder, etter samme type prosedyrer og kvalitetsvurdering som andre skogområder som vurderes for vern.

En overordnet målsetting for slike naturfaglige registreringer i skog er å framskaffe et godt kunnskapsgrunnlag for forvaltningsmessige beslutninger. Dette innebærer å foreta tilstrekkelig detaljerte registreringer av alle forhold som har betydning for vurdering av naturverdiene, på en måte som sikrer sammenlignbarhet mellom områdene som skal vurderes. De registrerte verdiene for hvert område sammenholdes så etter spesifiserte kriterier for å vurdere områdets verneverdi og i hvilken grad områdets kvaliteter tilfredsstiller vedtatte mål for skogvernet.

I praksis innebærer dette at

- et sett sentrale variabler registreres for alle områder under vurdering, etter mest mulig objektive og etterprøvbare metoder; verdiene for disse variablene dokumenteres for hvert område
- hvert område gis en individuell vurdering av hvordan det egner seg som verneområde og i hvilken grad det bidrar til å dekke vedtatte mål for vern av skog, bl.a. ved å dekke typiske utforminger av norsk skognatur så vel som sjeldne/truete skog/vegetasjonstyper og typer som Norge har et spesielt ansvar for, samt habitater med vanligvis høyt artsmangfold
- vurderingene knyttes til kravene Naturmangfoldloven setter til verneområder og skal kunne si noe om hvordan det enkelte området bidrar til å dekke identifiserte mangler ved skogvernet (jf Framstad m. fl. 2002, 2003)

Undersøkelsene som rapporteres her, omfatter registrering av verneverdier i utvalgte skogområder tilbudt fra norske skogeiere gjennom ordningen for "frivillig vern". Dette omfatter 61 områder fordelt på 12 fylker (jf **tabell 1**). Registreringene er gjennomført i tråd med Miljødirektoratets retningslinjer for naturfaglige registreringer i skog (DN 2004; jf kap. 2.1). Vurderingene er relatert til evalueringen av skogvernet i Norge og den tilhørende analysen av manglene ved det nåværende skogvernet (Framstad m. fl. 2002, 2003), samt til Miljødirektoratets prioriterte skogtyper (DN i brev til fylkesmennene 26. april 2006).

Denne rapporten er en årsrapport for undersøkelsene i 2015, der målsettingen er å gi en sammenfatning av vernevurderingene for de enkelte lokalitetene. Vurderingene for de enkelte områdene er kun summarisk beskrevet her. Fullstendige områdebeskrivelser er gjort tilgjengelig via nett (<http://borchbio.no/narin/>).

2 Materiale og metoder

De naturfaglige registreringene er utført etter en mal fra Miljødirektoratet (Direktoratet for naturforvaltning 2007). Dette er, med små justeringer, den samme metoden som er anvendt i fase II av barskogsvernet (se Bendiksen & Svalastog (1999), Gaarder (1998) eller Haugset et al. (1998)) og i forbindelse med forprosjektet for "Frivillig vern av skog" (Hofton et al. 2004). Miljødirektoratets mal fra 2004 beskriver metoden gjennom følgende punkter: Målsetninger, krav til registrant, rapportmal og verdikriterier (med kriterier for bruk av verdiskalaen). Metoden er utførlig beskrevet i tidligere rapporter. I denne rapporten henvises det til disse for en gjennomgang, se f. eks. Framstad ((red.) 2006). Den videre metodegjennomgangen er knyttet til spesielle sider ved de områder som er gjengitt i denne rapporten.

Enkelte områder er det laget faktaark for uten at nytt feltarbeid er gjennomført i 2015 da det arbeidet som er utført tidligere er vurdert som tilstrekkelig for å sette en riktig verdi og avgrensning på området. Dette er angitt på hvert enkelt faktaark.

Alle undersøkelsesområdene er vist i **tabell 2** og i **figur 1** nedenfor.

I tillegg til denne rapporten og faktaarkene for hver lokalitet er informasjon om Naturtyper etter DN håndbok 13 oversendt de enkelte fylkesmenn for innleggelse i Naturbase. All artsinformasjon er lagt ut på Artskart.

3 Resultater

3.1 Lokalitetsoversikt

Totalt ble et areal på ca. 211,6 km² undersøkt. Dette omfatter 61 lokaliteter fordelt på fylkene Østfold (5), Hedmark (9), Oppland (3), Buskerud (4), Vestfold (5), Telemark (8), Aust-Agder (8), Vest-Agder (4), Hordaland (1), Sør-Trøndelag (4), Nord-Trøndelag (9) og Troms (1) (**Tabell 2**). Det henvises til kart i det enkelte faktaark for en oversikt over plassering og avgrensning av objektet. En grov oversikt over plassering er gitt i figur 1 og figur 2 viser områdenes plassering i forhold til tidligere frivillig vern områder registrert av partene.

54 områder med et totalt areal på 128,5 km² er avgrenset som verneverdige (*, **, ***, ****), fordelt på fylker som vist i **tabell 1**. 61 % av det samlede undersøkelsesarealet er altså vurdert som verneverdig.

I beskrivelsen av enkeltlokalitetene har vi vektlagt en fullstendig og grundig beskrivelse av alle lokaliteter med vesentlige naturverdier, mens det gjennomgående er kortere og mer summariske beskrivelser for undersøkte lokaliteter med svakere verdier. Link til områdebeskrivelsene er gitt for alle 61 undersøkte områder **kapittel 5** og sammendragsbeskrivelser kan leses i **kapittel 6**.

3.2 Lokalitetenes fordeling på fylker og samlet verdi

De 54 verneverdige lokalitetene dekker et totalareal på 128,5 km², med et snitt på 2,34 km². 29 av 54 områder er mindre en 1 km² store og kun to områder (Storengvatna i Nord-Trøndelag og Eldåa (utv) i Hedmark) måler over 10 km². Se **tabell 2** for en detaljert oversikt over areal, vegetasjonssonefordeling, verdi og høydefordeling for de 54 verneverdige områdene.

34 % av de verneverdige områdene og 26 % av verneverdig areal er gitt én stjerne (*) hvorav kun to av områdene utgjør ca. halvparten av dette arealet. 59 % av lokalitetene og 73 % av arealet har fått to stjerner. Kun 2 av 54 verneverdige områder er gitt 3 stjerner og dette utgjør kun 1 % av samlet verneverdig areal. Stordalsberget i Oppland er gitt fire stjerner, dette arealet utgjør under en halv prosent av det totale verneverdige arealet, se **tabell 2**. Andelen areal med tre og fire stjerner er markert lavere i 2015 i forhold til 2013 og 2014, men arealet med to stjerner er høyere enn for de to tidligere årene.

I vurderingen av samlet verneverdi har vi valgt å operere med rene verdiangivelser, selv om vi har områder som kan ligge i en mellomstilling (*/** og **/**). I lokalitetsbeskrivelsene er det gitt begrunnelser for verdisetting av alle områdene.

Tabell 1: Antall lokaliteter med og uten verneverdi, totalareal og snittareal for verneverdige områder i hvert fylke og totalt. Snittareal er regnet ut på bakgrunn av verneverdige områder.

Fylke	Registrerte lok.	Lok. med verneverdi	Samlet areal i fylke	Snitt areal i fylke
Østfold	5	4	1 190	298
Hedmark	9	7	45 927	6 561
Oppland	3	3	1 975	658
Buskerud	4	4	8 478	2 120
Vestfold	5	5	6 509	1 302
Telemark	8	7	12 357	1 765
Aust-Agder	8	7	9 346	1 335
Vest-Agder	4	4	3 220	805
Hordaland	1	1	652	652
Sør-Trøndelag	4	2	1 968	984
Nord-Trøndelag	9	9	34 722	3 858
Troms	1	1	2 200	2 200
Alle fylker	61	54	128 544	2 380

Gammel granskog i undersøkelsesområde Halasbukjølén i Åmot, Hedmark. Foto: Terje Blindheim

Tabell 2. Lokalteter undersøkt for naturverdier i forbindelse med prosjektet "frivillig vern" i 2015 med en del nøkkeltall. For områder som ikke er funnet verneverdige, er tabellen ikke komplett for enkelte felter. Areal utgjør verneverdig areal og ikke undersøkelsesareal. Kolonne 2 «Nr» henviser til plassering av område i Figur 1.

Prosjekt ¹	Nr. ⁴	Lokalitet	Fylke	Kommune	Vegetasjonssone ²	Høydeintervall	Areal (daa)	Registrant(er) ³	Verdi
FV 2015	1	Femdalen	Østfold	Fredrikstad	BN 100%	20-40	25	ALA	**
FV 2015	2	Gansrød	Østfold	Fredrikstad	BN 100%	20-40	67	ALA, ATH	**
FV 2015	3	Prestebakkefjella NR utvidelse nord	Østfold	Halden	BN 100%	168-210	822	ALA	*
FV 2015	4	Prestebakkefjella NR utvidelse sør	Østfold	Halden			0	ALA	-
FV 2015	5	Tistedalen	Østfold	Halden	BN 100%	20-100	276	ALA	**
FV 2015	6	Brenninga	Hedmark	Åsnes	MB 50%, SB 50%	340-380	901	OGA	*
FV 2015	7	Eldåa (utv)	Hedmark	Stor-Elvdal	NB 90%, MB 10%	615-1095	20 884	REM	**
FV 2015	8	Forkerud seterskog	Hedmark	Grue			0	OGA	-
FV 2015	9	Halasbukjølen	Hedmark	Åmot	MB 50%, NB 50%	560-650	5 422	TBL	**
FV 2015	10	Knapkjølen	Hedmark	Åmot	MB 90%, SB 10%	530-684	8 497	OGA, TBL	*
FV 2015	11	Svendstuøyene	Hedmark	Stor-Elvdal	SB 100%	235-240	265	KMO, TBL	*
FV 2015	12	Tuppsjøen	Hedmark	Åmot			0	OGA	-
FV 2015	13	Tyskeberget	Hedmark	Åsnes	MB 100%	550-615	1 083	OGA	*
FV 2015	14	Vesle Sølensjøen-Svarttjønnna	Hedmark	Rendalen	NB 100%	686-885	8 875	JKL	*
FV 2015	15	Bjønnehaugen	Oppland	Gjøvik	NB 100%	665-775	1 352	TBL	**
FV 2015	16	Brattåsen (Gjøvik)	Oppland	Gjøvik	NB 100%	710-795	197	TBL	**
FV 2015	17	Stordalsberget	Oppland	Nord-Fron	SB 100%	240-640	426	STO, JKL	****
FV 2015	18	Fladalsåsen (utv)	Buskerud	Gol	NB 100%	770-970	2 661	SRE	**
FV 2015	19	Langåsen	Buskerud	Flesberg	NB 25%, MB 75%	547-851	4 616	THH	**
FV 2015	20	Presttjennmarka utv. S	Buskerud	Sigdal	SB 60%, BN 40%	180-242	154	THH	**
FV 2015	21	Storebølingen-Surtebergflaket	Buskerud	Krødsherad	SB 60%, MB 30%, NB 10%	260-760	1 047	JKL	***
FV 2015	22	Dalelva	Vestfold	Lardal	SB 50%, BN 50%	75-280	572	TBL	**
FV 2015	23	Lianelva	Vestfold	Hof	SB 60%, BN 40%	125-285	369	TBL	**
FV 2015	24	Lindhjemskogen	Vestfold	Larvik	BN 100%	55-80	76	SRE	**
FV 2015	25	Markenrud NR utvidelse	Vestfold	Hof	MB 80%, SB 20%	230-632	4 692	TBL	**
FV 2015	26	Storås-Spirås	Vestfold	Andebu	BN 100%	130-280	800	STO	**
FV 2015	27	Eikenes	Telemark	Drangedal	BN 100%	75-298	2 038	TEB	**

- Naturfaglige registreringer i forbindelse med ordningen "frivillig vern" 2015 -

Prosjekt ¹	Nr. ⁴	Lokalitet	Fylke	Kommune	Vegetasjonssone ²	Høydeintervall	Areal (daa)	Registrant(er) ³	Verdi
FV 2015	28	Merrdalsristin	Telemark	Kviteseid	MB 20%, 80%	600-908	748	THØ	*
FV 2015	29	Rundkoll	Telemark	Drangedal	BN 50%, SB 50%	250-408	332	TEB	**
FV 2015	30	Røsaker	Telemark	Skien	BN 100%	160-240	267	AHE, SRE, TEB	***
FV 2015	31	Solhomfjell NR utvidelse	Telemark	Nissedal	BN 10%, SB 20%, MB 70%	322-604	7 155	ALA, STO, TBL	**
FV 2015	32	Svartefjell (utv)	Telemark	Skien			0	SRE	-
FV 2015	33	Vest-Nåsa	Telemark	Drangedal	BN 100%	70-216	918	ALA, STO, TBL	**
FV 2015	34	Vissevåg	Telemark	Porsgrunn	BN 100%	20-200	899	SRE	**
FV 2015	35	Haresteinheia	Aust-Agder	Froland	BN 15%, SB 25%, MB 60%	280-525	1 011	JKL	**
FV 2015	36	Lemfjellheia (utv)	Aust-Agder	Froland	SB 50%, BN 50%	217-296	485	JKL	*
FV 2015	37	Moripen-Styggetjønn	Aust-Agder	Froland	SB 100%	183-300	379	JKL	*
FV 2015	38	Romeheia	Aust-Agder	Froland	BN 100%	180-293	1 081	JKL	**
FV 2015	39	Stuvåna	Aust-Agder	Åmli	SB 100%	145-238	367	JKL	*
FV 2015	40	Sydalen 2015	Aust-Agder	Evje og Hornnes	BN 40%, SB 30%, MB 30%	200-550	1 168	JKL	**
FV 2015	41	Urdtjønn-Grunnetjønn (Buheia)	Aust-Agder	Åmli	MB 30%, NB 60%, A 10%	527-787	4 855	JKL	*
FV 2015	42	Åmland	Aust-Agder	Åmli			0	JKL	-
FV 2015	43	Fiskvannet	Vest-Agder	Vennesla	SB 100%	359-414	1 506	TBL	*
FV 2015	44	Sellegrodd (utv)	Vest-Agder	Farsund	NE 100%	10-292	310	RUS	**
FV 2015	45	Svingervann (utv)	Vest-Agder	Kristiansand	NE 100%	49-158	1 219	JKL	**
FV 2015	46	Tarvannet-Fisketjønn	Vest-Agder	Lindesnes	BN 100%	100-140	185	PGI	*
FV 2015	47	Istad	Hordaland	Voss	MB 100%	500-675	652	JKL	*
FV 2015	48	Halsen vest	Sør-Trøndelag	Orkdal		-	0	TBL	-
FV 2015	49	Murudalen utvidelse	Sør-Trøndelag	Bjugn			0	TBL	-
FV 2015	50	Redalen-Svarttjennåsen	Sør-Trøndelag	Midtre Gauldal	MB 100%	280-475	1 198	STO	**
FV 2015	51	Vasslivatnet	Sør-Trøndelag	Orkdal	MB 100%	225-475	770	TBL	*
FV 2015	52	Erikskulen	Nord-Trøndelag	Namdalseid	SB 50%, MB 50%	73-300	435	JKL	*
FV 2015	53	Hembresmarka	Nord-Trøndelag	Stjørdal	MB 90%, SB 10%	95-360	779	JKL	**
FV 2015	54	Hemna	Nord-Trøndelag	Namdalseid	MB 30%, NB 40%, A 30%	0-500	7 592	JKL	**
FV 2015	55	Mjøsund naturreservat utvidelse	Nord-Trøndelag	Nærøy	NB 30%, MB 40%, SB 30%	105-427	2 106	JKL, TBL	**

- Naturfaglige registreringer i forbindelse med ordningen "frivillig vern" 2015 -

Prosjekt ¹	Nr. ⁴	Lokalitet	Fylke	Kommune	Vegetasjonssone ²	Høydeintervall	Areal (daa)	Registrant(er) ³	Verdi
FV 2015	56	Mjøsundvatnet, Hopen	Nord-Trøndelag	Fosnes	NB 30%, MB 60%, SB 10%	150-400	394	JKL, TBL	*
FV 2015	57	Oksdøla	Nord-Trøndelag	Namdalseid	SB 20%, MB 80%	15-240	216	JKL	*
FV 2015	58	Røsheim	Nord-Trøndelag	Inderøy	MB 100%	165-410	6 906	THØ, UJA	**
FV 2015	59	Skavdalen	Nord-Trøndelag	Inderøy	SB 100%	10-375	1 853	THH, THØ, UJA, JKL	**
FV 2015	60	Storengvatna	Nord-Trøndelag	Fosnes	NB 70%, MB 30%	100-568	14 441	JKL, TBL	**
FV 2015	61	Lavangsdalen	Troms	Balsfjord	MB 30%, NB 50%, A 20%	5-745	2 200	JKL	*

Merknader

¹ Prosjekt: FV2015= frivillig vern 2015.

² Vegetasjonssoner: NE=Nemoral, BN = Boreonemoral, SB=Sørboreal, MB=mellomboreal, NB=nordboreal, A=alpin.

³ Registrant-initialer (alfabetisk): ATH=Anders Thylen, ALA = Arne E. Laugsand, KAB=Kim Abel, OGA = Øivind Gammelmo, REM=Rein Midteng, RUS=Rune Solvang, SRE=Sigve Reiso, STO=Stefan Olberg, TBL=Terje Blindheim, TEB=Tor Erik Brandrud, THH=Tom Hellik Hofton, THØ = Torbjørn Høitomt, GGA= Geir Gaarder, PGI=Per Gerhard Ihlen.

⁴ Nummer referer til nummer på kart i figur 1.

3.3 Vegetasjonssoner

Mht. **vegetasjonssoner** spenner lokalitetene fra boreonemoral (inkludert nemoral) til lavalpin, se **tabell 3**. Under skoggrensa er det en overvekt av areal i mellomboreal og nordboreal sone. Andel høyereliggende skog i mellomboreal og nordboreal er langt høyere enn for områdene som ble kartlagt i 2014 med nesten en dobling av arealandelen i disse sonene, men andelen lavereliggende skog har gått tilsvarende ned.

Tabell 3: Areal av verneverdige lokaliteter fordelt på vegetasjonssoner.

Vegetasjonssone	Areal (daa) 2014	Andel (%) 2014	Areal (daa) 2015	Andel (%) 2016
Boreonemoral	11 185	17,9	11 221	8,7
Sørboreal	21 101	33,8	11 715	9,1
Mellomboreal	18 463	29,6	48 047	37,4
Nordboreal	10 126	16,2	54 357	42,3
Alpin	1 523	2,4	3 203	2,5

Forholdsvis produktiv granskog med gamle trær og en del død ved i vestvendt lise nord for Markenrud naturreservat i Vestfold.

3.4 Kjerneområder/naturtyper

Tabell 4 viser en oversikt over registrerte naturtypelokaliteter i prosjektet. Totalt 216 kjerneområder eller naturtyper etter Miljødirektoratet håndbok 13 er blitt kartlagt og disse utgjør ca. 14 % av undersøkt areal i de 61 undersøkelsesområdene. 22,7 % av lokalitetene er gitt verdien svært viktig (A-verdi), 54,6 % har fått verdien viktig (B-verdi) og 22,6 % har fått verdien lokalt viktig (C verdi). I areal tilsvarer dette henholdsvis 47,6 % A, 35,5 % B og 16,9 % arealer med C verdi. Gammel granskog (5763 daa), gammel boreal lauvskog (2844 daa) og gammel furuskog (4520 daa) er de tre naturtypene som dekker de klart største arealene. Rik edellauvskog utgjør også et forholdsvis stort areal med 1610 daa.

Tabell 4. Viser antall og areal av registrerte naturtypelokaliteter og deres utforminger.

Naturtype	Utforming	Ant. A	Areal A	Ant. B	Areal B	Ant. C	Areal C	Tot. Ant.	Tot. areal
Gammel granskog	Gammel høyereliggende granskog	2	156	1	31			3	187
	Gammel høyereliggende granskog	14	1 333	35	2 654	19	1 227	68	5 215
	Gammel lavlandsgranskog	2	78	3	100	4	184	9	362
Gammel granskog Totalt		18	1 567	39	2 785	23	1 411	80	5 763
Gammel furuskog	Gammel høyereliggende furuskog			4	492	3	867	7	1 360
	Gammel kystfuruskog	2	2 045	2	579	1	387	5	3 011
	Gammel lavlandsfuruskog			3	56	3	93	6	149
Gammel furuskog Totalt		2	2 045	9	1 128	7	1 348	18	4 520
Gammel boreal lauvskog	Gammel bjørkeskog					1	4	1	4
	Gammel gråorheggskog	1	2 201					1	2 201
	Gammel hengebjørkeskog	1	95					1	95
	Gammel lauvblandingsskog			1	21	1	1	2	22
	Gammelt ospeholt	1	221	9	275	2	26	12	522
Gammel boreal lauvskog Totalt		3	2 517	10	296	4	32	17	2 844
Rik edellauvskog	Alm-lindeskog			4	64			4	64
	Fattigere eller svak lågurt-bøkeskog	1	36	3	136			4	173
	Høgstaudealmeskog	2	130					2	130
	Lågurt-bøkeskog			1	30			1	30
	Lågurt-eikeskog	4	462	6	588	2	21	12	1 071
	Rasmark-almeskog			3	100	1	8	4	108
	Rasmark-lindeskog			2	22	1	2	3	24
	Ikke angitt			1	11			1	11
Rik edellauvskog Totalt		7	628	20	951	4	31	31	1 610
Skogsbekkekløft	Bekkekløft	1	155					1	155
	Bergvegg	1	161					1	161
	Lavlands- lauvskogsbekkekløft					1	32	1	32
	Lavlands-granbekkekløft i Trøndelag	1	159	1	19			2	178
	Lavlands-granbekkekløft på Østlandet	2	102					2	102
Skogsbekkekløft Totalt		5	578	1	19	1	32	7	629
Gammel edellauvskog	Gammel bøkeskog	1	5					1	5
	Gammel eikeskog	4	490	5	96	3	50	12	636
Gammel edellauvskog Totalt		5	495	5	96	3	50	13	641
Kalkbarskog	Ekstremtørr kalkfuruskog	1	22					1	22
	Kalkgranskog	1	46					1	46
Kalkbarskog Totalt		2	68					2	68
Rik barskog	Barlindskog			1	20			1	20
	Lågurtfuruskog	1	17					1	17
	Lågurtgranskog	1	11	3	190			4	200
Rik barskog Totalt		2	28	4	210			6	238
Regnskog	Boreal regnskog med gran	1	54	2	45			3	99
	Boreal regnskog med lauvtrær			3	87			3	87
Regnskog Totalt		1	54	5	132			6	186
Gammel lavlandsblandingsskog	Boreonemoral gran-blandingsskog			4	193			4	193
	Furu-lavlandsblandingsskog			3	68	1	1	4	69
	Ravine-blandingsskog			1	9			1	9
	Sørboreal gran-blandingsskog	2	267	2	44			4	311

Naturtype	Utforming	Ant. A	Areal A	Ant. B	Areal B	Ant. C	Areal C	Tot. Ant.	Tot. areal
Gammel lavlandsblandingsskog		2	267	10	314	1	1	13	582
Gammel sump- og kildeskog	Gammel edellauvsumpskog			1	6			1	6
	Gammel gransumpskog	1	5	3	35	1	8	5	48
	Gammel oresumpskog					1	1	1	1
Gammel sump- og kildeskog Totalt		1	5	4	41	2	9	7	55
Rik sumpskog, kildeskog og strandskog	Rik gransumpskog			1	7			1	7
Rik blandingsskog i lavlandet	Boreonemoral blandingsskog			1	16			1	16
Rik boreal lauvskog	Rik løvskog i rasmark					1	7	1	7
Gråor- heggeskog	Liskog og raviner			2	35			2	35
Hagemark	Eikehage	1	8	2	28			3	37
	Hasselhage					1	3	1	3
Hagemark Totalt		1	8	2	28	1	3	4	40
Høstingsskog	Høstingsskog med edellauvtrær			1	13			1	13
Kilde og kildebekk	Kilde over sørboreal					1	3	1	3
Beiteskog	Skogsbeite i edellauvskog					1	12	1	12
Rikmyr	Åpen ekstremrikmyr i høgereliggende strøk (MB-LA)			1	35			1	35
Store gamle trær	Eik			1	3			1	3
Åpen flommark	Elveør			2	50			2	50
Totalsum		49	8 260	118	6 159	49	2 938	216	17 357

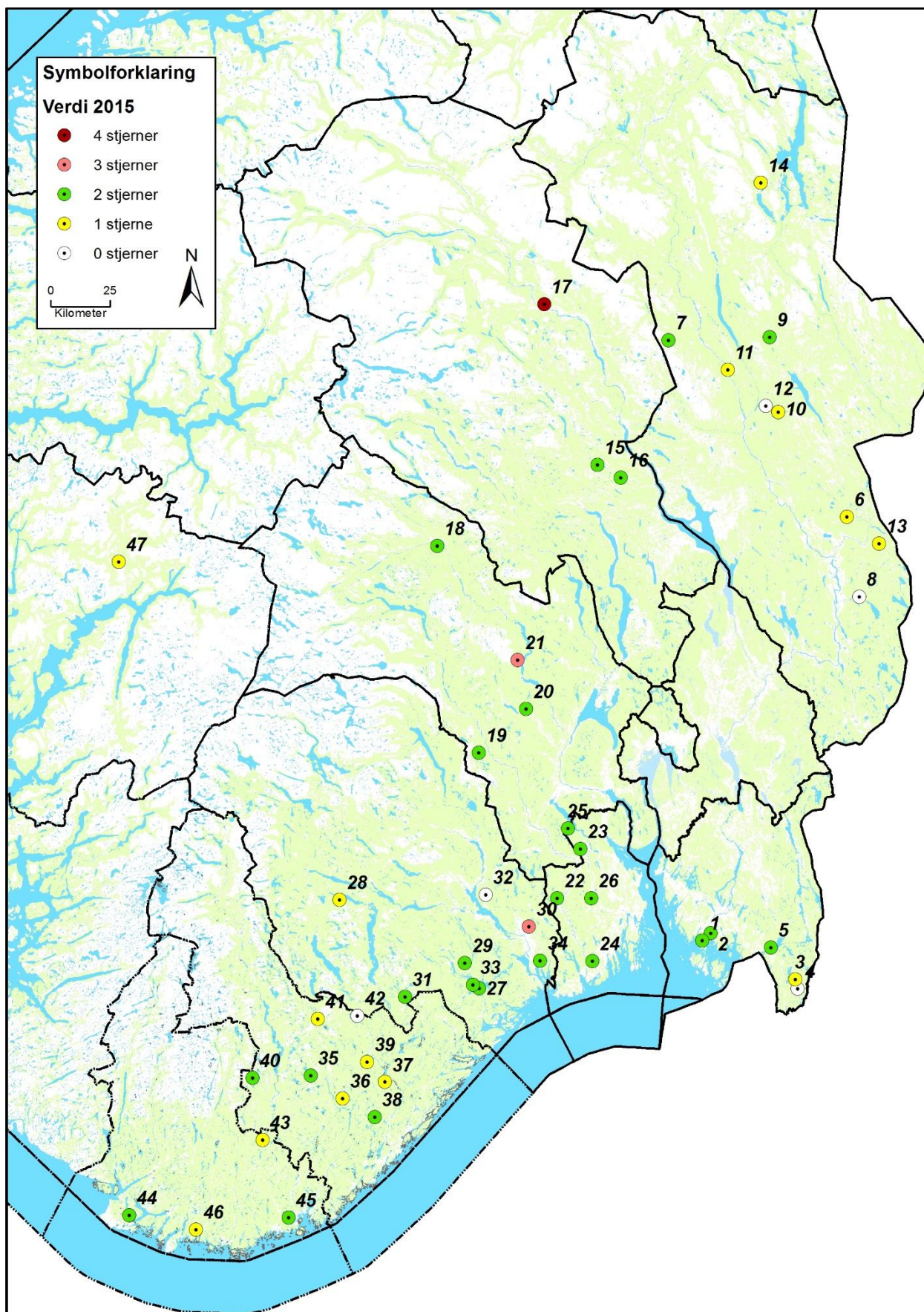
Svendstuøyene i Glomma, Hedmark, har verdier som et skog- og elveør område under naturlig flomdynamikk. Skogen er generelt ung og påvirket, men dynamikken som skaper flomskoger og elveører er intakt på disse øyene. Foto: Terje Blindheim.

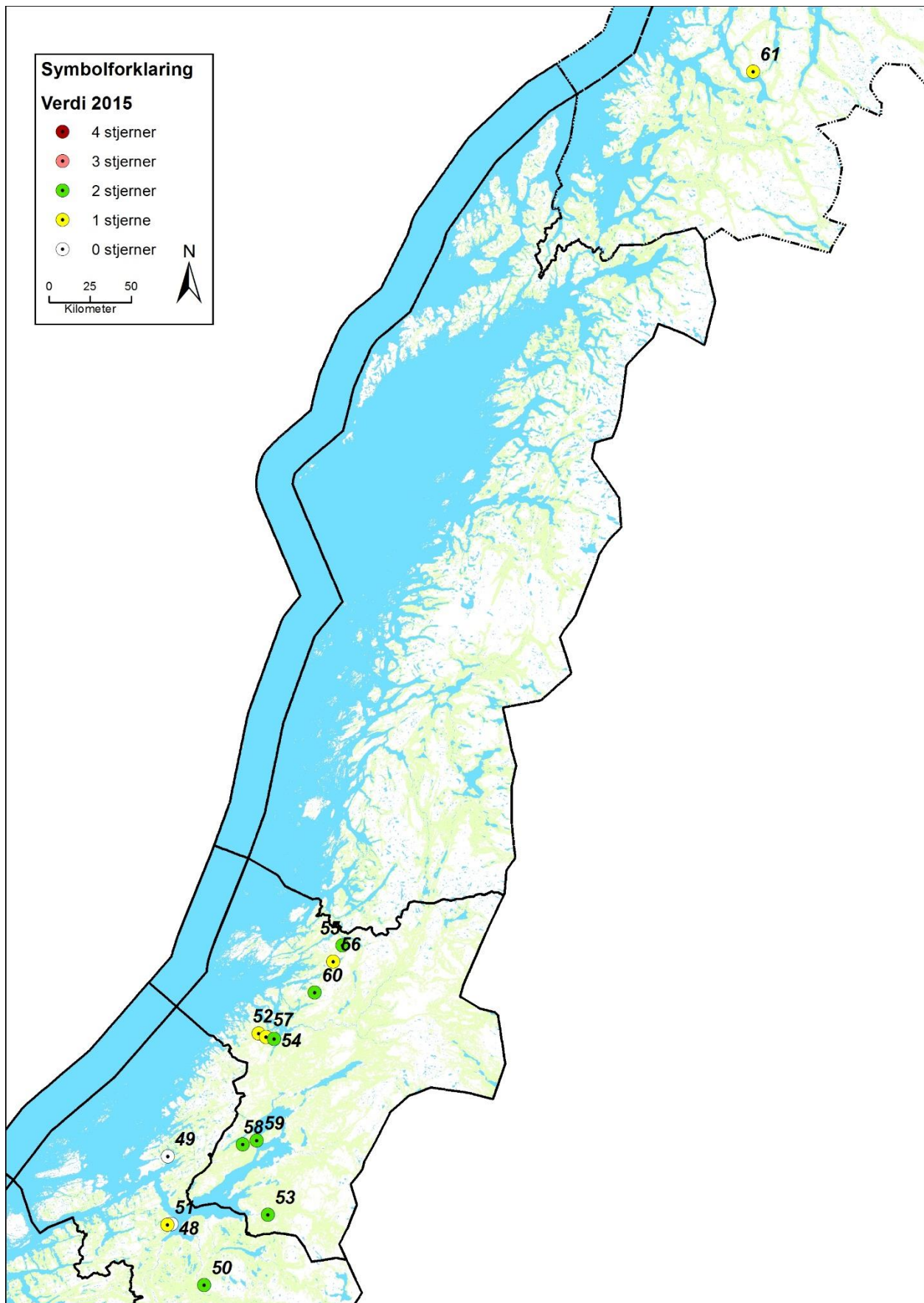

Rik og meget gammel eikeskog i bratt skråning i Solhomfjell. Foto: Terje Blindheim.

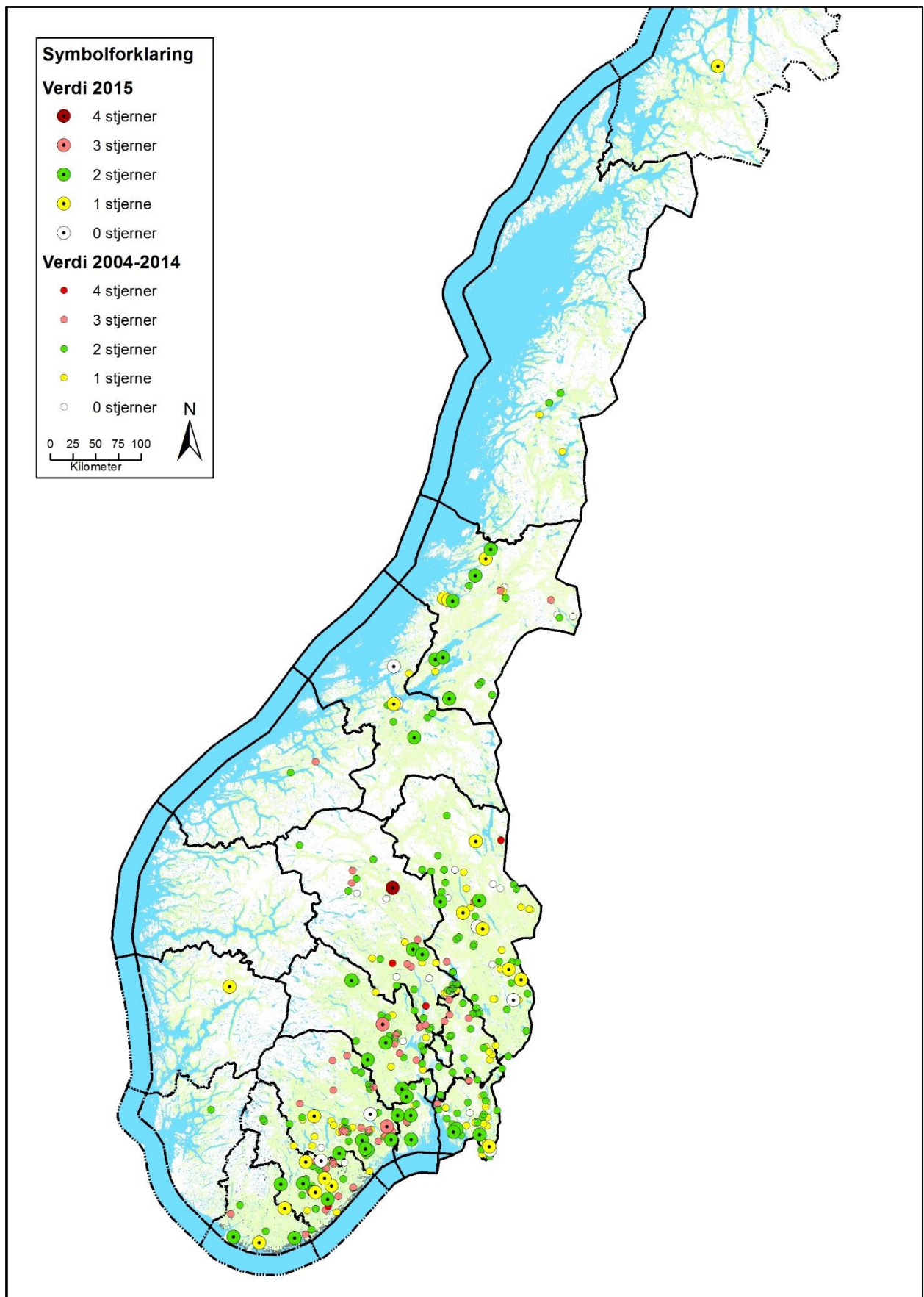

Venstre bilde – Gammel granskog i flat flompåvirket dal på dype løsmasser i lokalitet Storengvatna i Fosnes, Nord-Trøndelag. Til høyre skrubbenever på gråor i samme miljø. Foto: Terje Blindheim.

Figur 1. Kartet viser geografisk plassering av FV områder registrert i 2015 med verdikoder. Tallene henviser til kolonnen «Nr.» i tabell 2. Sør-Norge på øverste kart, Nord-Norge nederst.

Figur 2. Kartet viser geografisk fordeling av FV områder registrert 2004-2015 med verdikoder.

3.5 Rødlistede naturtyper

Rødlistede naturtyper (Lindgaard og Henriksen 2011) er vurdert for alle kartlagte områder. Alle områder med funn av rødlistede skognaturtyper er vist med skravur på faktaark-kartene. Totalt 29 figurer med rødlistede naturtyper ble avgrenset i prosjektet. Disse figurene dekker et areal på 738 daa, med et snitt på 25 daa. Lågurt-eikeskog (NT) er den klart vanligst registrerte naturtypen, se Tabell 5 nedenfor. Mindre fragmenter med rødlistede naturtyper forekommer oftere enn det tabellen nedenfor tilsier, men de dokumenterte forekomstene gir et rimelig godt inntrykk av hvor slike finnes. Høgstaudegranskog er trolig den typen som kan finnes noen flere steder enn angitt, men da som smale strenger og mindre og vanskelig avgrensbare punktforekomster. Slike forhold skal være angitt i faktaarket for hver enkelt lokalitet. Samlet utgjør registrerte rødlistede naturtyper kun 0,6 % av det arealet som er avgrenset som verneverdig.

Tabell 5. Oversikt over rødlistede naturtyper i henhold til NiN rødliste for naturtyper. Areal i siste kolonne er angitt i dekar.

Fylke	Kommune	Lokalitet	RL-type	Areal rødlistet
Buskerud	Sigdal	Presttjennmarka utv. S	Lågurt lyngfuruskog	14
Buskerud	Sigdal	Presttjennmarka utv. S	Lav-furukalkskog	12
Hedmark	Stor-Elvdal	Svendstuøyene	Doggpilkraatt	6
Hedmark	Stor-Elvdal	Svendstuøyene	Doggpilkraatt	45
Nordland	Midtre Gauldal	Redalen-Svarttjennåsen	Høgstaudegranskog	4
Nord-Trøndelag	Namdalseid	Erikskullen	Kystgranskog (lauvtype)	6
Nord-Trøndelag	Namdalseid	Oksdøla	Kystgranskog	11
Oppland	Gjøvik	Bjønnaugen	Rikere myrkanntmark i låglandet	10
Telemark	Drangedal	Eikenes	Lågurt-eikeskog	95
Telemark	Drangedal	Rundkoll	Lågurt-eikeskog	47
Telemark	Drangedal	Rundkoll	Lågurt-eikeskog	10
Telemark	Nissedal	Solhomfjell NR utvidelse	Lågurt-eikeskog	19
Telemark	Nissedal	Solhomfjell NR utvidelse	Lågurt-eikeskog	16
Telemark	Porsgrunn	Vissevåg	Lågurt-eikeskog	139
Telemark	Porsgrunn	Vissevåg	Lågurt-eikeskog	96
Vest-Agder	Farsund	Sellegrodd (utv)	Lågurt-eikeskog	34
Vest-Agder	Farsund	Sellegrodd (utv)	Lågurt-eikeskog	5
Vest-Agder	Lindesnes	Tarvannet-Fisketjønna	Lågurt-eikeskog	12
Vest-Agder	Lindesnes	Tarvannet-Fisketjønna	Lågurt-eikeskog	61
Vest-Agder	Lindesnes	Tarvannet-Fisketjønna	Lågurt-eikeskog	5
Vestfold	Larvik	Lindhjemskogen	Rikere myrkanntmark i låglandet	7
Vestfold	Larvik	Lindhjemskogen	Rikere myrkanntmark i låglandet	20
Østfold	Fredrikstad	Femdøl	Lågurt-eikeskog	21
Østfold	Fredrikstad	Gansrød	Lågurt-eikeskog	5
Østfold	Fredrikstad	Gansrød	Lågurt-eikeskog	5
Østfold	Fredrikstad	Gansrød	Lågurt-eikeskog	8
Østfold	Fredrikstad	Gansrød	Lågurt-eikeskog	5
Østfold	Fredrikstad	Gansrød	Lågurt-eikeskog	4
Østfold	Halden	Tistedalen	Lågurt-eikeskog	16
Totalt				738

3.6 Lokaltetenes dekning av kartlagt arts mangfold

Totalt inneholder artsmaterialet i undersøkelsene 1507 artsposter. Disse funnene er fordelt på 445 unike arter hvorav 203 arter er rødlistet i henhold til 2015 rødlisten (fugler er ikke tatt med). Alle de 445 artene er vurdert som interessante arter (hovedsakelig signalarter og rødlistearter, se metodekapittel i Hofton og Blindheim (2007)). Mange av disse forekommer på flere av lokalitetene og ofte flere steder innenfor hver lokalitet slik at de faktiske forekomsttallene er en del høyere enn disse tallene viser, særlig for noen av de vanligere nær truede artene og enkelte signalarter av lav som stedvis finnes frekvent og ikke noteres hver gang de påtreffes.

For første gang siden starten med kartlegging av verneområder er det artsgruppen insekter som er den mest rødliste-artsrike i datamaterialet med hele 69 arter. Dette skyldes nesten alene lokaliteten Stordalsberga i Oppland som er en meget artsrik lokalitet med funn av 88 rødlistede arter hvorav hele 60 er insekter. Sopp og lav er registrert med 57 rødlistearter hver og det er kartlagt 15 rødlista karplanter og 5 moser. Nær truede (NT) arter dominerer med 96 registrerte arter, sårbare (VU) med 69 arter, sterkt truede (EN) med 28 arter, 8 kritisk truede (CR) arter og datamangel (DD) på 2 arter. For informasjon om artsfunn fordelt på lokalitet henvises til det enkelte faktaark. **Tabell 6** viser en oversikt over registrerte rødlistearter og hvor mange lokaliteter i hvert fylke arten forekommer i. Det kan være noen mangler i tabellen, særlig for arter som har byttet navn nylig eller hvor det er underarter som er rødlistet. Tabellen gir imidlertid et godt og representativt bilde av arts mangfoldet av rødlistede arter i områdene som er undersøkt. Alle funn skal være tilgjengelige i Artskart. I **tabell 7** vises hvor mange rødlistearter som er funnet i de ulike fylkene. Ca. 75 % av rødlisteartfunnene er gjort innenfor registrerte kjerneområder.

Tabell 6: Fullstendig oversikt over rødlistearter dokumentert i prosjektet, med antall områder arten er registrert i for hvert fylke og art. Truethetskategoriene er i henhold til Rødlista fra 2015 (Henriksen og Hilmo 2015).

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	RL	Øs	He	Op	Bu	Ve	Te	AA	VA	Ho	ST	NT	Tr	Totalt
Karplanter	Androsace septentrionalis	smånnøkkell	NT			1										1
	Asperugo procumbens	gåsefot	EN			1										1
	Cinna latifolia	huldregras	NT		1		1									2
	Filago arvensis	ullurt	NT			1										1
	Fraxinus excelsior	ask	VU	1			1	4	4		2					12
	Galeopsis ladanum	dundå	EN			1										1
	Hyoscyamus niger	bulmeurt	EN			1										1
	Lappula deflexa	hengepiggrø	NT			1										1
	Lappula squarrosa	sprikepiggrø	EN			1										1
	Salix triandra	mandelpil	NT		1											1
	Taxus baccata	barlind	VU					1	3	1	2					7
	Ulmus glabra	alm	VU	1			2	4	4	2	2			3		18
	Urtica urens	smånesle	VU			1										1
	Veronica verna	vårveronika	NT			1										1
	Viola selkirkii	dalfiol	VU			1										1
Moser	Buxbaumia viridis	grønnsko	NT				2							1		3
	Frullania bolanderi	pelsblæremose	VU					1								1
	Neckera pennata	svøpfellmose	VU					1								1
	Scapania carinthiaca	råttetvebladmose	VU										1			1
	Sphagnum wulfianum	huldretorvmose	VU		2											2
Lav	Alectoria sarmentosa	gubbeskjegg	NT		8	1	4	2	1	1		1	4	8		30
	Alyxoria ochrocheila		VU											1		1
	Arthothelium norvegicum	trønderflekklav	VU											2		2
	Bacidia absistens	rognelundlav	NT											2		2
	Bacidia biatorina	kastanjelundlav	VU							2	1					3
	Bacidia rosella	rosa lundlav	CR					1								1
	Bacidina inundata		NT												1	1
	Bactrospora corticola	granbendellav	VU											4		4

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	RL	Øs	He	Op	Bu	Ve	Te	AA	VA	Ho	ST	NT	Tr	Totalt
	Biatoridium monasteriense	klosterlav	NT							1						1
	Bryoria bicolor	kort trollskjegg	NT			1	2									3
	Bryoria nadvornikiana	sprikeskjegg	NT		6		2	2								10
	Calicium denigratum	blanknål	NT		4		1									5
	Caloplaca demissa		VU			1										1
	Carbonicola anthracophila	lys brannstubbelav	VU		3					3						6
	Carbonicola myrmecina	mørk brannstubbelav	VU		3					2						5
	Cetrelia olivetorum	praktlav	VU			1	1									2
	Chaenotheca gracilentia	hvithodenål	NT											1		1
	Chaenotheca phaeocephala	stautnål	VU		1											1
	Chaenotheca subroscida	sukkernål	NT		2		1							1		4
	Chaenothecopsis fennica		NT		1											1
	Chaenothecopsis viridialba	rimnål	NT		1		2					1				4
	Cladonia parasitica	furuskjell	NT		2					2				1		5
	Cliostomum leprosum	meldråpelav	VU											6		6
	Coenogonium luteum	gul vokslav	EN							1						1
	Cyphelium inquinans	gråsofbeger	VU		2					1						3
	Cyphelium karelicum	trollsotbeger	VU		2		1									3
	Evernia mesomorpha	gryntjafs	NT		1	1										2
	Fuscopannaria ignobilis	skorpefittlav	NT											4		4
	Fuscopannaria mediterranea	olivenlav	NT			1										1
	Gyalecta friesii	huldrelav	NT									1	1	7		9
	Gyalecta ulmi	almelav	NT					1		2						3
	Hypogymnia bitteri	granseterlav	NT		2		1									3
	Lecanora cinereofusca	kystkantlav	EN											1		1
	Leproplaca cirrochroa		NT			1										1
	Leptochidium albociliatum	glassshårlav	VU			1										1
	Letharia vulpina	ulvelav	NT		2		1									3
	Lobaria hallii	fossenever	VU											1		1
	Micarea hedlundii		EN											1		1
	Microcalicium ahlneri	rotnål	NT											1		1
	Peltula euploca	dvergskjold	NT			1										1
	Phaeophyscia constipata	kalkrosettlav	VU			1										1
	Physcia dimidiata	grynrosettlav	NT			1										1
	Protoparmelia oleagina		NT		1											1
	Pseudocyphellaria crocata	gullprikklav	VU											2		2
	Punctelia stictica	brun punktlav	VU			1										1
	Ramalina thrausta	tråddragg	VU											1		1
	Rostania occultata	skorpeglye	VU							1					1	2
	Sclerophora coniophaea	rustdoggnål	NT		2		1					1	1			5
	Sclerophora pallida	bleikdoggnål	NT				1		1	1						3
	Sclerophora peronella	kystdoggnål	NT							1				4		5
	Squamarina degelii		VU			1										1
	Thallinocarpon nigritellum		EN			1										1
	Thyrea confusa		VU			1										1
	Toninia candida		VU			1										1
	Toninia cinereovirens		CR			1										1
	Usnea longissima	huldrestry	EN			2		1								3
	Xanthoparmelia verruculifera	stiftskjærgårdslav	NT			1										1
Sopp	Albatrellus subrubescens	furufåresopp	NT				1									1
	Anomoporia kamtschatica	skyggekjuke	VU						1							1
	Antrodia albobrunnea	flekkhvitkjuke	NT		1											1
	Antrodia infirma	taigahvitkjuke	EN				1									1
	Antrodia pulvinascens	ospehvitkjuke	NT							1						1
	Antrodiella americana	broddsoppsnyltekjuke	NT				1									1
	Antrodiella citrinella	gul snyltekjuke	VU				2									2
	Biatora pontica		EN							1						1

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	RL	Øs	He	Op	Bu	Ve	Te	AA	VA	Ho	ST	NT	Tr	Totalt
	Boletopsis leucomelaena	grangrårkjuke	NT											1		1
	Chaetodermella luna	furuplett	NT		1									1		2
	Cortinarius aureofulvus	gullslørsopp	NT				1									1
	Cortinarius cinnabarinus	sinoberslørsopp	VU					1								1
	Cortinarius humicola	gullskjellet slørsopp	EN						1							1
	Cortinarius populinus	lys ospeslørsopp	VU						1	1						2
	Cortinarius subporphyropus	liten porfyrslørsopp	NT							1						1
	Crustoderma corneum	hornskinn	NT		1											1
	Entoloma chalybeum	svartblå rødspore	NT						1							1
	Entoloma prunuloides	melrødspore	NT						1							1
	Entoloma pseudoturci		DD			1										1
	Fistulina hepatica	oksetungesopp	NT						3	2						5
	Fomitopsis rosea	rosenkjuke	NT		1		4	1	1							7
	Funalia trogii	hårkjuke	VU						2							2
	Gloeophyllum protractum	langkjuke	VU		1											1
	Gloiodon strigosus	skorpepiggsopp	NT											1	1	2
	Hapalopilus aurantiacus	oransjekjuke	NT				1									1
	Haploporus odoratus	nordlig aniskjuke	VU				1									1
	Hericium coralloides	korallpiggsopp	NT						1							1
	Hygrocybe quietata	rødskivevokssopp	NT						1							1
	Hypogymnia incurvata		DD											2		2
	Hypoxylon vogesiacum	almekullsopp	NT					1	1					1		3
	Intextomyces contiguus	seljeskinn	NT		1											1
	Irpicond pendulus	furupiggmusling	NT							3	1					4
	Lentaria byssiseda	vedkorallsopp	NT											2		2
	Lentaria epichnoa	hvit vedkorallsopp	NT					2	2	1						5
	Multiclavula mucida	vedalgekølle	NT											1		1
	Onnia leporina	harekjuke	NT		1									1		2
	Pachykytospora tuberculosa	eikegreinkjuke	NT						2	1						3
	Perenniporia medulla-panis	eikedynekejuke	VU						1							1
	Perenniporia subacida	dynekejuke	EN		1											1
	Phellinus nigrolimitatus	svartsonekejuke	NT		4	1	2	3	3	1			1	3		18
	Phlebia centrifuga	rynkeskinn	NT		3		4	2								9
	Piptoporus quercinus	eikeknivkjuke	EN						1	1						2
	Ramaria botrytis	rødtuppsopp	NT				1									1
	Ramaria karstenii	dyster korallsopp	VU											1		1
	Ramaria lutea		VU						1							1
	Ramaria sanguinea	blodflekkekorallsopp	VU						1							1
	Rhodonina placenta	pastellkjuke	EN				1									1
	Russula maculata	flekkremle	NT			1										1
	Sarcodon martioflavus	ferskenstorpigg	VU											1		1
	Sarcodon versipellis	gulbrun storpigg	NT											1		1
	Sidera lenis	tyrikjuke	NT				1							1		2
	Skeletocutis brevispora	klengekjuke	VU				1									1
	Skeletocutis chrysellata	fjellgrankjuke	VU		2											2
	Skeletocutis odora	sibirskjuke	VU		1											1
	Spongiporus undosus	bølgekjuke	NT					1								1
	Usnocetraria oakesiana	båndlav	CR				1									1
	Xylobolus frustulatus	ruteskorpe	NT						4	2						6
Insekter	Agathidium mandibulare		VU						1							1
	Agrilus betuleti	bjørkepraktbille	NT			1										1
	Amara infima		VU			1										1
	Aneurus laevis	løvflattege	NT						1							1
	Aphodius sphacelatus	randgjødselbille	NT			1										1
	Arachnospila minutula		NT			1										1
	Athetis gluteosa	bakkeurtefly	NT			1										1
	Bius thoracicus		EN										1			1

- Naturfaglige registreringer i forbindelse med ordningen "frivillig vern" 2015 -

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	RL	Øs	He	Op	Bu	Ve	Te	AA	VA	Ho	ST	NT	Tr	Totalt
	Brachmia dimidiella		CR			1										1
	Brachyopa cinerea	arktisk sevjeblomsterflue	NT			1										1
	Callidium coriaceum		NT										1			1
	Cardiophorus ebeninus	sandsmeller	VU			1										1
	Caryocolum petrophila		EN			1										1
	Caryocolum viscariella		NT			1										1
	Chrysolina analis		NT			1										1
	Cochylidia heydeniana	bakkestjernepraktvikler	NT			1										1
	Coleophora albitarsella		VU			1										1
	Coleophora expressella		VU			1										1
	Coleophora millefolii		VU			1										1
	Coleophora partitella		CR			1										1
	Cosmardia moritzella		CR			1										1
	Crambus silvella	starrnebbmott	NT					1								1
	Crassa unitella		NT					1								1
	Cryptocephalus hypochoeridis		VU			1										1
	Cucujus cinnaberinus	sinoberbille	NT						1							1
	Denisia stroemella		EN			1										1
	Depressaria silesiaca		VU			1										1
	Dicerca furcata	stjertpraktbille	EN			1										1
	Dolichoclis laricinus		NT			1										1
	Ebaeus lapplandicus		EN			1										1
	Elachista cingillella		EN			1										1
	Endothenia oblongana	knoppurtstilkvikler	EN			1										1
	Epermenia profugella	gjeldkarvetannmøll	EN			1										1
	Epirrhoe pupillata	brun mauremåler	EN			1										1
	Euheptaulacus villosus	hårengkryper	EN			1										1
	Galeruca pomonae		VU			1										1
	Globicornis emarginata		VU			1										1
	Gonotropis dorsalis		VU			1										1
	Klimeschiopsis kiningerella		VU			1										1
	Lyonetia padifoliella		VU			1										1
	Malacosoma castrensis	båndringsspinner	VU			1										1
	Margarinotus purpurascens		VU			1										1
	Mycetophagus decempunctatus	tiflekkvedsoppbille	VU			1										1
	Necydalis major		NT			1										1
	Neophytobius quadrinodosus		NT			1										1
	Nepachys cardiae		VU			1										1
	Nothorhina muricata		NT				1									1
	Olisthaerus substriatus		NT										1			1
	Onthophagus fracticornis	enggjødselgraver	EN			1										1
	Orthocis linearis		NT			1										1
	Parnassius apollo	apollosommerfugl	NT			1										1
	Philonthus lepidus		NT			1										1
	Pipiza accola	østlig galleblomsterflue	NT			1										1
	Porcinolus murinus		VU			1										1
	Psylliodes brisouti		CR			1										1
	Pyrgus alveus	alvesmyger	EN			1										1
	Rhinusa collina		NT			1										1
	Rhinusa linariae		NT			1										1
	Scopaeus sulcicollis		VU			1										1
	Scrobipalpa reiprichi		CR			1										1
	Scythris picaepennis		VU			1										1
	Selatosomus cruciatus	korssmeller	NT			1										1
	Spaelotis suecica	grått sandfly	NT			1										1
	Stenichnus poweri		VU			1										1
	Syncopacma sangiella		EN			1										1

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	RL	Øs	He	Op	Bu	Ve	Te	AA	VA	Ho	ST	NT	Tr	Totalt
	<i>Tiphia minuta</i>		VU			1										1
	<i>Trichoceble floralis</i>		NT			1										1
	<i>Trifurcula cryptella</i>		VU			1										1
	<i>Xestia fennica</i>	gråpudret taigafly	NT			1										1
Totalsum				2	65	93	48	31	45	36	8	4	10	70	3	415

Lokaliteten Stordalsberga i Oppland er svært rik på sjeldne og truede arter. Hele 88 rødlistearter er kartlagt på denne lokaliteten i løpet av mange tiår med kartlegging av ulike personer. Lokaliteten er den frivillig vern lokaliteten med flest kjente rødlistearter siden kartleggingen startet i 2004. Stordalsberget er kjent som en klassisk insektlokalitet som mange entomologer har oppsøkt.

Lungenever på gammel osp i lokalitet fiskvannet i Vennesla, Vest-Agder. Foto: Terje Blindheim.

Dynekjuke *Perenniporia subacida* (EN) er en av de mer sjeldne vedboende soppene funnet i prosjektet og utgjør eneste funn av arten i 2015. Fra Halasbukjølen i Hedmark. Foto: Terje Blindheim.

Tabell 7: Fylkesvis fordeling av rødlistearter fordelt på ulike rødlistekategorier*.

Fylke	CR	EN	VU	NT	DD	Totalt
Østfold			2			2
Hedmark		1	9	22		32
Oppland	6	18	32	35	1	92
Buskerud	1	2	7	22		32
Vestfold	1	1	6	11		19
Telemark		2	10	15		27
Aust-Agder		3	8	14		25
Vest-Agder			4	1		5
Hordaland				4		4
Sør-Trøndelag		1		6		7
Nord-Trøndelag		2	11	20	1	34
Troms			1	2		3
Totalsum	8	30	90	152	2	282

* Truethetskategorier: CR=kritisk truet, EN=sterkt truet, VU=sårbar, NT=nær truet, DD=manglende kunnskap

Hvit vedkoralssopp (*Lentaria epichnoa*) ble funnet på totalt 5 lokaliteter i tre fylker. Arten ble funnet på flere ospelæger i Drangedal. Her inne i et hulrom på en osp. Foto: Terje Blindheim.

4 Referanser

- Artskart 2015. Artsdatabanken & GBIF Norge, internett. <http://artskart.artsdatabanken.no/>
- Bendiksen, E. & Svalastog, D. 1999. Barskogsundersøkelser på Østlandet i forbindelse med utvidet verneplan. – NINA Oppdragsmelding 619. 104 s.
- DN 2006. Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold. – DN-håndbok 13, 2. utgave.
- Direktoratet for naturforvaltning. 2007. Naturfaglige registreringer i skog: Mal for metodikk og rapportering. Page 9. Miljødirektoratet, juni 2007.
- Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. & Brandrud, T.E. 2002. Evaluering av skogvernet i Norge. – NINA Fagrapport 54, 146 s.
- Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. & Brandrud, T.E. 2003. Liste over prioriterte mangler ved skogvernet. – NINA Oppdragsmelding 769, 9 s.
- Framstad, E. (red), Abel, K., Bendiksen, E., Blindheim, T., Brandrud, T.E., Hassel, K., Heggland, A., Hofton, T.H., Klepsland, J.T., Reiso, S. & Sverdrup-Thygeson, A. 2006. Skogregistreringer på utvalgte eiendommer under ordningen med "frivillig vern" i Øst-Norge og Midt-Norge 2005. – NINA Rapport 152. 158 s.
- Fremstad, E. 1997. Vegetasjonstyper i Norge. – NINA Temahefte 12, 279 s.
- Gaarder, G. 1998. Inventering av verneverdig barskog i Midt-Norge og Buskerud i 1997. – Miljøfaglig Utredning rapport 1998: 1.
- Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge
- Haugset, T., Whist, C. & Kauserud, H. 1998. Verneverdig barskog i Telemark og Aust-Agder, registreringer til utvidet verneplan for barskog. – NOA-Rapport 1998-2, Siste Sjanse. 90 s.
- Hofton, T.H., Brandrud, T.E. & Bendiksen, E. 2004. Biologiske registreringer av 11 skogområder på Østlandet i forbindelse med pilotprosjektet "Frivillig vern av skog". – NINA Oppdragsmelding 816.
- Hofton og Blindheim (red), Klepsland, J., Reiso, S., Heggland, A., Abel, K., Brandrud, T.E. & Fjeldstad, H. 2007. Naturfaglige registreringer i forbindelse med vern av skog på Statskog SFs eiendommer - Del 3 Årsrapport for registreringer i Hedmark og Midt-Norge sør for Saltfjellet 2006. NINA Rapport 268: 185 s + Vedlegg.
- Stortingsmelding 25 (2002-2003). Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand. – Miljøverndepartementet, Oslo.

5 Link til lokalitetsbeskrivelser i Narin Web

Faktaark med beskrivelse og kart, artslister mm. for den enkelte lokalitet, kan lastes ned fra en database som ligger tilgjengelig på Internett med adresse: <http://borchbio.no/narin>. Nedenfor er lenkene til områdene kartlagt i 2015 samlet.

Lokalitetsliste med levende linker til fulle beskrivelser og bildevisning. Sortert på fylke og lokalitetsnavn

Fylke	Lokalitet	Lenke til faktaark og bilder
Aust-Agder	Haresteinheia	http://borchbio.no/narin/?nid=5795
Aust-Agder	Lemfjellheia (utv)	http://borchbio.no/narin/?nid=5794
Aust-Agder	Moripen-Styggetjønn	http://borchbio.no/narin/?nid=5793
Aust-Agder	Romeheia	http://borchbio.no/narin/?nid=5855
Aust-Agder	Stuvåna	http://borchbio.no/narin/?nid=5797
Aust-Agder	Sydalen 2015	http://borchbio.no/narin/?nid=5856
Aust-Agder	Urdtjønn-Grunnetjønn (Buheia)	http://borchbio.no/narin/?nid=5796
Aust-Agder	Åmland	http://borchbio.no/narin/?nid=5798
Buskerud	Fladalsåsen (utv)	http://borchbio.no/narin/?nid=5810
Buskerud	Langåsen	http://borchbio.no/narin/?nid=5546
Buskerud	Presttjennmarka utv. S	http://borchbio.no/narin/?nid=5850
Buskerud	Storebølingen-Surtebergflaket	http://borchbio.no/narin/?nid=5809
Hedmark	Brenninga	http://borchbio.no/narin/?nid=5823
Hedmark	Eldåa (utv)	http://borchbio.no/narin/?nid=5827
Hedmark	Forkerud seterskog	http://borchbio.no/narin/?nid=5828
Hedmark	Halasbukjølen	http://borchbio.no/narin/?nid=5825
Hedmark	Knapkjølen	http://borchbio.no/narin/?nid=5829
Hedmark	Svendstuøyene	http://borchbio.no/narin/?nid=5822
Hedmark	Tuppsjøen	http://borchbio.no/narin/?nid=5826
Hedmark	Tyskeberget	http://borchbio.no/narin/?nid=5824
Hedmark	Vesle Sølensjøen-Svarttjønnna	http://borchbio.no/narin/?nid=5830
Hordaland	Istad	http://borchbio.no/narin/?nid=5803
Nord-Trøndelag	Erikskulen	http://borchbio.no/narin/?nid=5834
Nord-Trøndelag	Hembresmarka	http://borchbio.no/narin/?nid=5846
Nord-Trøndelag	Hemna	http://borchbio.no/narin/?nid=5836
Nord-Trøndelag	Mjøsund naturreservat utvidelse	http://borchbio.no/narin/?nid=5838
Nord-Trøndelag	Mjøsundvatnet, Hopen	http://borchbio.no/narin/?nid=5839
Nord-Trøndelag	Oksdøla	http://borchbio.no/narin/?nid=5835
Nord-Trøndelag	Røsheia	http://borchbio.no/narin/?nid=5837
Nord-Trøndelag	Skavdalen	http://borchbio.no/narin/?nid=5841
Nord-Trøndelag	Storengvatna	http://borchbio.no/narin/?nid=5840
Oppland	Bjønnehaugen	http://borchbio.no/narin/?nid=5820
Oppland	Brattåsen (Gjøvik)	http://borchbio.no/narin/?nid=5821
Oppland	Stordalsberget	http://borchbio.no/narin/?nid=5849
Sør-Trøndelag	Halsen vest	http://borchbio.no/narin/?nid=5847
Sør-Trøndelag	Murudalen utvidelse	http://borchbio.no/narin/?nid=5831
Sør-Trøndelag	Redalen-Svarttjønnåsen	http://borchbio.no/narin/?nid=5832
Sør-Trøndelag	Vasslivatnet	http://borchbio.no/narin/?nid=5833
Telemark	Eikenes	http://borchbio.no/narin/?nid=5805
Telemark	Merrdalsristin	http://borchbio.no/narin/?nid=5848
Telemark	Rundkoll	http://borchbio.no/narin/?nid=5806
Telemark	Røsaker	http://borchbio.no/narin/?nid=5804

Fylke	Lokalitet	Lenke til faktaark og bilder
Telemark	Solhomfjell NR utvidelse	http://borchbio.no/narin/?nid=5844
Telemark	Svartefjell (utv)	http://borchbio.no/narin/?nid=5807
Telemark	Vest-Nåsa	http://borchbio.no/narin/?nid=5558
Telemark	Vissevåg	http://borchbio.no/narin/?nid=5808
Troms	Lavangsdalen	http://borchbio.no/narin/?nid=5842
Vest-Agder	Fiskvannet	http://borchbio.no/narin/?nid=5800
Vest-Agder	Sellegrodd (utv)	http://borchbio.no/narin/?nid=5802
Vest-Agder	Svingervann (utv)	http://borchbio.no/narin/?nid=5799
Vest-Agder	Tarvannet-Fisketjønna	http://borchbio.no/narin/?nid=5801
Vestfold	Dalelva	http://borchbio.no/narin/?nid=5815
Vestfold	Lianelva	http://borchbio.no/narin/?nid=5811
Vestfold	Lindhjemskogen	http://borchbio.no/narin/?nid=5813
Vestfold	Markenrud NR utvidelse	http://borchbio.no/narin/?nid=5843
Vestfold	Storås-Spirås	http://borchbio.no/narin/?nid=5814
Østfold	Femdal	http://borchbio.no/narin/?nid=5819
Østfold	Gansrød	http://borchbio.no/narin/?nid=5818
Østfold	Prestebakkefjella NR utvidelse nord	http://borchbio.no/narin/?nid=5852
Østfold	Prestebakkefjella NR utvidelse sør	http://borchbio.no/narin/?nid=5853
Østfold	Tistedalen	http://borchbio.no/narin/?nid=5817

6 Sammendrag fra lokaliteter

Sammendrag fra de ulike lokaliteten som er undersøkt i prosjektet. Lista er sortert på fylkesnummer først og deretter lokalitetsnavn.

6.1 Østfold

Femdal (Østfold, Fredrikstad, 25 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5819>

Sammendrag

Området ligger ved Femdal på Kråkerøy i Fredrikstad kommune i Østfold. I øst grenser undersøkelsesområdet til Kråkerøyveien som er hovedveien fra Fredrikstad til Hvaler. I vest grenser området til dyrket mark. I sør er det avgrenset mot ordinær grunnlendt bar- og blandingsskog. I nord munner området ut i en spiss ved privat bolig og en gårdsvei. Lokaliteten inngår i arbeidet med frivillig vern i regi av Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Østfold og grunneiere. Verneforslaget avviker noe fra undersøkelsesområdet ved at det er utelatt et grunnlendt område med dominans av furuskog sør i området. Området er godt arrondert med tydelige grenser mot dyrket mark og veien i øst. Størrelsen på verneforslaget er på 24 daa og dette er lite i verneområdesammenheng, men denne typen områder i kulturlandskapet er sjelden særlig store arealmessig og det legges mindre vekt på størrelse i vurderingen av området.

Det er små høydeforskjeller i området som ligger mye i høydespennt 5 til 15 moh. Området består av bergknauser med jordsmonn i mellom. Sentralt i området ligger en grunn skogsdam. Det er mest berg i dagen i sør og øst i området. Området ligger på Iddefjordsgranitten. Løsmassene er klassifisert til bart fjell, stedvis med tynt dekke, men ved befaringen er det tydelig at det mellom knausene er arealer med tynn hav-/strandavsetninger og/eller tykk havavsetning som gir grunnlag for rikere vegetasjonstyper. Slike områder er registrert rundt området.

Deler av området har antagelig tidligere vært hagemark. Gjengroingen er så langt kommet og det finnes eik spredt i ulike dimensjoner, opp til meteren i stammediameter, i et sluttet tresjikt slik at det nå velges å registrere lokaliteten som lågurt-eikeskog. I tresjiktet inngår også yngre osp, spisslønn, ask, alm, lind, hassel, bjørk og på bergryggene står furu. Sentralt i lokaliteten er det en yngre ospesuksesjon med stammediametre stort sett under 25 cm ved brysthøyde. Einer, trollhegg, hassel, spisslønn og eik inngår i busksjiktet. I feltsjiktet som har lågurtpreg ble notert knollerteknapp, kantkonvall, liljekonvall, tveskjeggveronika og markjordbær. På bergryggene er det fattigere preg. Det er betydelig gjengroing med yngre løvtrær rundt de gamle eiketrærne. En grøft går inn til dam sentralt i lokaliteten og arealet rundt denne dammen har antagelig vært åpen engmark for pluss minus 40 år siden. Det er lite død ved i grovere dimensjoner i lokaliteten.

Det ble ikke funnet interessante arter her ved befaringen foruten rødlisteartene ask og alm som begge er rødlistet som sårbare (VU). Det er heller ikke registrert interessante arter pr våren 2016 på artskart. Slike lokaliteter har imidlertid et betydelig potensial for insektfauna og mykhorrhiza sopp knyttet til eik og hassel på rik bakke.

Området gis to stjerner på gamle edelløvtrær, treslagsfordeling, (potensial for) artsmangfold, rikhet, arrondering og urørthet. Lite død ved og kontinuitet i død ved gir en stjerne på disse parameterne. Området er arealmessig lite og det gis en stjerne på størrelse. Med vekt på forekomst av utvalgt naturtype hul eik, rikhet og beliggenhet ved Oslofjorden som gir høyest potensial for biologisk mangfold i naturtypen, gis området en samlet verdi på to stjerner (**).

Mangelanalyse (Blindheim et al. 2011) peker på stort udekket vernebehov for naturtypene store gamle trær og lågurt eikeskog i Østfold. Verneforslaget vil derfor bidra til å dekke inn viktige mangler ved dagens vern.

Gansrød (Østfold, Fredrikstad, 67 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5818>

Sammendrag

Verneforslaget Gansrød omkranser tunet på Gansrød gård som ligger øst for Fredrikstad sentrum i Østfold. Dette blir mellom Torsnesveien og Gansrødbukta. Lokaliteten inngår i arbeidet med frivillig vern i regi av Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Østfold og grunneiere. Det er registrert rundt hundre punkter for den utvalgte naturtypen hul eik i verneforslaget som er på i overkant av 70 daa.

Området er preget av grunnlendte koller. De interessante arealene er i stor grad smale kantsoner i overgangen mellom bergskrenter og dyrket mark og avgrensningen av verneforslaget følger i stor grad disse kantsonene. Det er ikke store høydeforskjeller i området. Gansrød ligger på Iddefjordsgranitten som ikke gir grunnlag for særlig rike vegetasjonstyper der det er grunnlendt. Løsmassene i området består av marin strandavsetninger og tynn hav-/strandavsetning og det gir grunnlag for rikere vegetasjonstyper. Muligens finnes det skjellsand ved bergrottene her. Det avgrenses to kjerneområder for naturtypen eikehage i verneforslaget og et for naturtypen lågurt-eikeskog i mosaikk med rikt hasselkratt. Det bør vektlegges at det også står et større antall stor eik, og finnes en del mindre fragmenter med lågurt-eikeskog, også spredt utenfor kjerneområdene.

Skogstrukturen bærer preg av at lokalitetene ligger i kulturlandskapet. Selv om det er et stort antall gamle eiketrær her (3 stjerner), er det lite død ved av eik og andre treslag. Det som finnes er smådimensjonert. Furuskogen på høyden nord i lokaliteten er sentvoksende og av en viss alder med en del gadd og læger. Denne furuskogen er utelatt i verneforslaget, men er inkludert i alternativt verneforslag.

Det er funnet flere rødlistet arter av sopp i området. Gullrørsopp (EN), Coltricia cinnamonea Hasselslørsopp (VU), Lillabrun rødsivesopp (VU), Korallkjuke (VU). Forøvrig er artsmangfoldet av andre grupper dårlig kartlagt og det forventes at undersøkelse av insektfaunaen vil gi funn av flere interessante arter.

Eikehagen i kjerneområdet Gansrød nord er godt skjøttet, lysåpen og med grasdominert mark i mellom de gamle trærne. I kjerneområdet Gansrød sør er det skjøttet for noen år siden, men tett løvkratt av osp og ask gjør seg gjeldende i busksjiktet og er på vei opp i tresjiktet.

I kantsonene mellom berg og dyrketmark er det varierende grad av hogspåvirkning. Stedvis er det en noe bredere sone med velutviklet lågurt-eikeskog som i kjerneområde 3 Gansrød øst med stort sett ung hassel i underskogen. Andre steder mangler eik i tresjiktet og det er mer rent kantkrattpreg hvor hassel stedvis dominerer. Andre små områder domineres av yngre blandingskog med stort innslag boreale løvtrær.

Verneforslaget omfatter et stort antall stor eik hvorav en stor del står på rikere bakke og det gis tre stjerner på parameteren gamle edelløvtrær og to stjerner på rikhet. Dette er en kulturlandskapslokalitet som er sterkt preget av diverse hogst og det er ikke særlige kvaliteter knyttet til andre treslag, død ved, kontinuitet, gamle bartrær og løvtrær. Størrelse gis to stjerner. Selv om arealet i forhold til skalaen tilsvarer en stjerne, er dette et av de større og mer helhetlige områdene av denne type som er spilt inn til vern i Østfold. Artsmangfoldet i området er dokumentert med en rik soppflora, men er forøvrig lite kartlagt og ut i fra en vurdering av potensialet gis tre stjerner. Området er nær ved å bli vurdert til tre stjerner på samlet verdi med vekt på det høye antallet stor eik og potensialet for artsmangfold. Området mangler imidlertid i stor grad segmentet av eiketrær som er riktig gamle og store med mye død ved, og grov død ved av eik er mangelvare i området. Det velges derfor å gi regional verdi, to stjerner (**).

Mangelanalyse (Blindheim et al. 2011) peker på stort udekket vernebehov for naturtypene store gamle trær og lågurt eikeskog i Østfold. Verneforslaget vil derfor bidra til å dekke inn viktige mangler ved dagens vern.

Prestebakkefjella NR utvidelse nord (Østfold, Halden, 822 daa), verdi: *

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5852>

Sammendrag

Lokalitet Prestebakkefjella NR utvidelse nord har blitt kartlagt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet og Fylkesmannen i Østfold med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern. Lokaliteten ligger i Østfold i Halden kommune. Arealet ligger på vestsiden av Elgsjøen og grenser i sør til Prestebakkefjella naturreservat. Saligklevfjellet, Langevann og Hølvann ligger innenfor området. Det er et overveiende flatt område med grunnlendte slake rygger og en del myr. Høyeste punkt i området er på 212 moh. ved Storefjell på grensen til Prestebakkefjella NR. De laveste områdene ligger ved Elgsjøen på 168 moh. Mye av arealet ligger altså fordelt mellom 170 til 200 meter over havet. Berggrunnen består av glimmergneis, glimmerskifer, metasandstein og amfibolitt. Det er en del berg i dagen og tynt dekke på kollene i området. I nordvestre hjørne er det et området med tynt morenedekke avsatt av isbreer.

Bortsett fra i nordvestre hjørne av arealet er det fattige vegetasjonstyper og truede vegetasjonstyper forekommer ikke. Røsslyng-blokkbærfuruskog dominerer i området. Det er også innslag av lavfuruskog, bærlyngfuruskog og grandominert blåbærskog.

Hele området er historisk sett sterkt påvirket av hogst og det er en del ferskere inngrep og unge tette suksesjoner av gran og furu i området. I søndre del av området nærmest grensen til det eksisterende reservatet er det åpen furuskog hvor det står igjen spredt med eldre sentvoksende krokvekste topptykke furuer tydelig eldre enn det øvrige tresjiktet.

Det ble ikke registrert interessante arter under befaringen og potensialet for rødlistede arter innen grupper som sopp, lav og insekter vurderes som begrenset siden det er meget sparsomt med død ved og det ikke forekommer rikere vegetasjonstyper i området. Arealet har funksjon for vanlige skogsarter og vilt.

Det forekommer ikke naturtyper eller truede vegetasjonstyper innenfor undersøkelsesområdet. Generelt er området betydelig hogstpåvirket og det er lite død ved innenfor arealet. Topografisk variasjon og vegetasjonsvariasjon er liten. Arronderingen er grei, men minus for en del ferskere inngrep. Ingen parametere når høyere enn en stjerne og området gis en samlet verdi på en stjerne (*).

Verneforslaget kan betraktes som et restaurerbart areal i tilknytning til det eksisterende naturreservatet som på lang sikt vil gi et større gammelskogsområde totalt sett. Området fyller ingen av behovene etterspurt i mangelanalysen særlig godt (Framstad et al. 2002, 2003, 2010), men det er et mål å skape arealmessig større og mer økologisk robuste verneområder og dette er et argument for å gå videre med denne utvidelsen.

Prestebakkefjella NR utvidelse sør (Østfold, Halden, 0 daa), verdi: -

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5853>

Sammendrag

Lokalitet Prestebakkefjella NR utvidelse sør har blitt kartlagt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet og Fylkesmannen i Østfold med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern. Lokaliteten ligger i Østfold nord for Lysevannet i Halden kommune. Lokaliteten er et areal som vil binde sammen Prestebakkefjella NR med Haugbergfjellet NR.

Området ligger fra nordenden av Lysevannet og nordover mot Abortjern. Høyden ved Lysevannet ligger 132 meter over havet og det høyeste punktet i området er på 202 meter over havet. Langs sørøstsiden (ved grensen til Haugbergfjellet NR) går en bekkedal med litt myr i tilknytning til denne. Den vestre delen av området har større grunnlendte koller med myr imellom. Det er sparsomt med bergskrenter i området. Berggrunnen består av glimmergneis, glimmerskifer, metasandstein og amfibolitt. Det er en god del berg i dagen og tynt dekke på kollene i området. Nede ved Lysevannet er det et område med tynn hav-/strandavsetning. Forøvrig er det en del torv og myr i området.

Hele området har fattige vegetasjonstyper. Grunnlendt furuskog av røsslyng/blåbær- og noe lavfuruskogtype dominerer i området, stedvis med innslag gran. Mindre arealer med ren granskog forekommer sør i området. I tillegg finnes en del myr. Det er sparsomt innslag av løvtrær.

Hele arealet er sterkt hogstpåvirket, og en del ferskere inngrep og plantet skog finnes. Jevnt over er det homogene bestander av ulik alder av furu med stammediametere for det meste under 30 cm ved brysthøyde. Det er generelt svært lite død ved i hele området. I en ensaldret granbestand ved Lysevannet er det en del ferske læger og gadd etter selvtynning. Det er ikke særlig innslag av løvtrær i området og det som finnes er smådimensjonert, bortsett fra noen få ospetrær sørøst for høyde 202 som har stammediametere på rundt 50 cm.

Det ble ikke registrert interessante arter under kartleggingen. Potensialet for rødlistearter vurderes til meget begrenset siden død ved og rikere vegetasjonstyper mangler. Arealet har imidlertid funksjon for vanlige skogsarter. Lokaliteten har ikke kvaliteter utover ordinært areal i regionen og det lages ikke noe verneforslag her. Ønsker en å binde sammen de to tilgrensende naturreservatene via dette arealet, kan dette gjøres ut ifra landskapsøkologiske vurderinger og ønske om å skape et større sammenhengende verneområde.

Verdiparameterne ligger mellom null og en stjerne.

Området i seg selv fyller ingen mangler ved skogvernet etter mangelanalysen (Framstad et al. 2002, 2003, 2010). Det er et mål å skape større sammenhengende verneområder i skog og det er et argument for å verne dette arealet.

Tistedalen (Østfold, Halden, 276 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5817>

Sammendrag

Lokaliteten Tistedalen inngår i arbeidet med frivillig vern i regi av Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Østfold og grunneiere og ble kartlagt av BioFokus i 2015. Området ligger på nordsiden av elva Tista i Halden kommune i Østfold. På en strekning fra Grimsrødhøgda/Skåningsfoss i vest, forbi Fosseløkka og Solheim, til Vedenveien på Vedenraet i øst.

Verneforslaget utgjør en bratt sørvendt lise i Tistedalen, men i øst er lia vestvendt ved Vedenraet. Det er bratte skrenter, loddrette bergvegger og noe rasmare og blokkmark i området, med hyller og flatere partier i mellom. På tykkere løsmasser mitt i området er det noen ravinedaler og ravinerygger. I øst er det en vestvendt jevn bratt sandig side av Vedenraet. Berggrunnen består av glimmergneis, glimmerskifer, metasandstein og amfibolitt. Antagelig er det mest gneis i lokaliteten. Det er større områder med tynt løsmassedekke og berg i dagen i området. Tykkere løsmassedekke finnes først og fremst ved foten av lia og sentralt og øst i lokaliteten. Tykk havavsetning dominerer i løsmassene, men i øst inngår også marin strandavsetning i et belte øverst ved Vedenraet og i et mindre område vest for Solheim.

Området har god forekomst av alm-lindeskog og noe rikere vegetasjonstyper, men det er ikke særlig artsrike feltsjikt i området. I øst er det et større område med intermedier til fattig furuskog. Det er variasjon i vegetasjonstyper fra tørre til fuktige, og fra grunnlendte områder med berg i dagen til edelløvskog på fet jord. Mange treslag er godt representert i området.

Området er i stor grad preget av tidligere tiders hogst, men innenfor verneforslaget er det sparsomt med helt unge suksesjoner. Furuskogen i øst er jevnt over ensaldret men storvokst, men med lite død ved. Mindre arealer særlig i gråor-heggeskog har godt med død ved. Generelt er tresjiktet relativt ungt, men i hele området står gamle trær spredt eller i små ansamlinger, som har vært spart for hogst. Deler av arealet er antagelig vært innmark som er grodd til med skog for mange tiår siden.

Av rødlistearter er tidligere ruteskorpe (NT), broddsoppsnyltekuje (NT) og ospelvitkuje (NT) registrert her. Alm (VU) og ask (VU) er representert med eldre trær i lia. Barlind (VU) er registrert. En del observasjoner av rødlistede fuglearter er gjort, men ikke alle kan knyttes til naturtypene som finnes her. Det er antagelig en artsrik og individrik fuglefauna her. Det er godt potensial for insektfauna knyttet til edelløvtrær og varme soleksponerte bergskrenter. Stedvis også for insekter knyttet til død ved av edelløvtrær, gråor og osp. Men insektfaunaen er dårlig kartlagt og ingen rødlistearter er kjent herifra. Grundigere undersøkelser med feller gjennom sesongen forventes å kunne påvise rødlistearter innen flere insektordener.

Området er lite preget av tekniske inngrep eller helt ferske hogstinngrep og det gis to stjerner på urørthet. Forøvrig gis det to stjerner på de fleste parametre. Arealet er relativt stort og det gis to stjerner. Arronderingen følger en naturlig landskapsform og det gis to stjerner. Totalt vurderes verneforslaget til regionalt verdifullt, to stjerner (**). Mangelanalyser (Framstad et al. 2002, 2003, 2010) vurderer vernebehovet som stort for både alm-lindeskog og gråor-heggeskog i lise/ravine utforming i Østfold. For gammel furuskog som er representert området øst ved Veden, vurderes vernebehovet i Østfold som lavt, men det er mer uvanlig med eldre furuskog på tykke løsmasser i bratte sørvendte lisider i Østfold og det ble vurdert å kartlegge den som sandfuruskog. Den vurderes også dekke et vernebehov.

6.2 Hedmark

Brenninga (Hedmark, Åsnes, 901 daa), verdi: *

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5823>

Sammendrag

Lokaliteten ligger sørøst for Sævsjøberget på Finnskogen ca. 17 km nordøst for Flisa sentrum i Åsnes kommune i Hedmark.

Området består av en blanding av granskog, myrer og skogsholmer. I tillegg finnes en del dammer, tjern og bekker/sig i lokaliteten. Den nordre delen av området består hovedsakelig av myr med små skogkledde myrholmer

og åpne vannspeil. I den sørlige delen dominerer granskog med partier av myr og fuktigere sig. I tillegg finnes områder med lite jordsmonn og blokkmark. Området er småkupert men uten store høydeforskjeller - høydespenn på ca. 40 m, fra en høyde på ca. 380 m.o.h. til ca. 340 m.o.h.

Vegetasjonen preges av fattige til intermedieære skog- og myrtyper. Terrenget er småkupert med små koller, myr, sig, bekker og åpne vannspeil som forekommer i mosaikk med gran- og furuskog. Skogen er grandominert, men har trolig hatt større andel furu tidligere. Det finnes innslag av boreale løvtrær - hovedsakelig bjørk og selje. Blåbærskog dominerer i lokaliteten - sammen med fattig myrvegetasjon. Småbregneskog finnes spredt i lokaliteten i rikere partier. Det finnes sparsomt med fattig sumpskog vegetasjon.

Området inneholder hovedsakelig skog som har blitt påvirket av tidligere tiders hogster. Noen mindre områder består likevel av områder med skog som i mindre grad har blitt påvirket eller hvor hogst går lengre tilbake i tid. Ordentlig gammel urskog mangler helt i lokaliteten.

All skogen som forekommer innenfor verneforslaget er sterkt påvirket av tidligere hogster og arts mangfoldet som er knyttet til kontinuitetsbærende strukturer er i dag temmelig redusert. Noen av de vanlige signal- og rødlisteartene for gammel skog som duftskinn, gubbeskjegg og sprikeskjegg er funnet i området. I tillegg er det registrert lys- og mørk brannstubbelaug og blanknål i tillegg til en rekke andre mer vanlige knappenålskoger på stubber og høystubber av furu og gran i lokaliteten. På gamle bjørketrær er det gjort enkelte funn av lungenever.

Området er av middels størrelse og det arealet som kan tilskrives gammel skog er forholdsvis lite. Skogarealet har stedvis begynnende naturskogpreg, men jevnt over er ikke skogen spesielt gammel. Området består av en mosaikk av barskog, større og mindre myrpartier, skogsholmer og åpne vannspeil. Gran er dominerende treslag med innslag av furu, bjørk og i mindre grad andre boreale løvtrær.

Området har et relativt rikt og variert arts mangfold innen flere artsgrupper. For naturskogsarter som er avhengig av en viss luftfuktighet, spesielt lav, har området middels store kvaliteter. Derimot er kontinuiteten av død ved ganske dårlig og i store deler av lokaliteten forekommer det lite til intet død ved.

Naturverdiene finnes spredt i området, også utenfor kjerneområdene, og området danner en god helhet. Det er lite gammelskogsareal som ikke er med i verneforslaget. Tilstøtende områder innehar i all hovedsak områder med lavere naturkvaliteter, men kvalitetene i tilstøtende skogområder er størst i nord og vest.

Området oppfyller til dels viktige mangler ved skogvernet knyttet til sørboreal/mellomboreal temmelig gammel granskog og skog/myr-mosaikk med relativt høy luftfuktighet, samt noe gamle løvtrær. Det er trolig begrenset med slike gjenværende skogområder på Finnskogen som innehar tilsvarende kvaliteter. Området har svakheter knyttet til variasjon innen kontinuitet i gamle trær og død ved, samt variasjonsbredde. Områder vurderes som lokalt verneverdig (*).

Eldåa (utv) (Hedmark, Stor-Elvdal, 20884 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5827>

Sammendrag

Lokalitet Eldåa utv. har blitt kartlagt av Asplan Viak på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området tilbudt for frivillig vern samt tilgrensende statseid skog. Eldåa utv. ligger i Stor-Elvdal kommune på grensen til Ringeby kommune. Deler av området grenser mot eksisterende Eldådalen naturreservat.

Topografien er i hovedsak rolig og dominert av slake sør-, nord-, og østvendte lisider. Berggrunnen består av sandstein i vekselag med skifer. Løsmassene består av tykke moremasser eller torv. Skogen i området ligger nesten utelukkende i nordboreal vegetasjonssone og i overgangsseksjonen. Vegetasjonen består i hovedsak av fattige vegetasjonstyper men det finnes også en del områder med rikere vegetasjon i form av høgstaudegranskog, som for øvrig er listet som en nær truet (NT) naturtype. Gran er klart dominerende treslag, furu finnes kun unntaksvis, bjørk er vanlig og selje og rogn finnes som spredte eldre enkelttrær.

De grandominerte områdene har for det meste skog i tidlig aldersfase, dvs. at de domineres av eldre noe svakt flersjiktet naturskog, men som gjennomgående har noe begrensa innslag av viktige strukturer som kjennetegner virkelig gammel skog. Skogen er gjennomgående nokså grovvokst og brysthøydiameter på herskende trær ligger ofte på 30-50 cm i brysthøydiameter, og fåtallig og spredt finnes det trær på 60-80 cm. Alle steder har skogen vært påvirket av tidligere plukkhogster og området har hatt en temmelig homogen hogstpåvirkning. Urskog er mest sannsynlig ikke funnet, og innslaget av urskogsnaer skog er lav, og er kun begrenset til et par-tre mindre partier. På statsgrunn er det unntaksvis inkludert litt flatehogd areal for å bedre arronderingen. Granskogen har gjennomgående typisk fjellskogspreg. Innslaget av liggende dødved er gjennomgående lavt og kontinuiteten i liggende dødved er generelt sett lav. Kontinuiteten i stående skog og gamle trær er gjennomgående klart bedre.

Så langt er det funnet 14 rødlistearter hvorav fire trua arter (sibirkjuke, fjellgrankjuke, trollsotbeger og gråsotbeger). Dette er i praksis utelukkende arter knyttet til høyereliggende granskog og er relativt høyt til kun være granskog i tillegg til at enkelte artsgrupper er dårlig undersøkt. De største kvalitetene er knyttet til det nokså høye antallet biologisk gamle trær og områdets nokså store størrelse mht. gammelskog som kanskje særlig er viktig for arealkrevende naturskogsarter. I tillegg finnes mindre partier som har klare kvaliteter for vedboende sopp.

Området oppfyller flere mangler ved skogvernet i Norge og har samlet sett en nokså god mangelloppfyllelse. Av generelle mangler oppfyller området godt «gjenværende større forekomster av gammel skog med preg av urskog eller skog under overveiende naturlig dynamikk.» Selv om en nokså stor andel av dette er myr, fjell og uproduktiv bjørkeskog, er det sannsynlig at området også fanger opp den generelle manglen (de aller største gjenværende, noenlunde intakte og sammenhengende skogområdene), samt andre store områder med minst 10 km² produktiv skog. Området kan også i middels grad sies å oppfylle (særlige når potensialet for knappenålskoger tas med i vurderingen) «viktige forekomster av rødlistearter, dvs. områder med konsentrasjoner av slike arter med et omfang egnet til forvaltning ved områdevern». Av regionale mangler i Øst-Norge oppfyller området til en viss grad mangelen i nordboreal sone «høgstaudegranskog» og «boreal naturskog, særlig granskog rik på dødved».

I NINA rapport 535 «Naturfaglig evaluering av norske verneområder» under punkt 8.2 «Mangler ved dagens verneområder-mangler ved verneområdenes dekning av norsk naturvariasjon, heter det at: «Det er en klar

underdekning av vernet skogareal i alle regioner og mest for Øst-Norge, spesielt av barskog og myrskog.» Området vil på en nokså god måte bidra til økt vernedekning i en nasjonal viktig kjerneregion for gammel fjellskog (som strekker seg langs fylkesdelet fra Atndalen i nord til Åstadalen i sør) i hvor nettopp en nokså høy andel av verneområder er en av de viktigste argumentene for ytterligere verneområder. I verneevalueringene er en konsentrasjon av verneområder til regioner med høy andel naturskog på landskapsnivå ett av de bærende prinsipp. At det i tillegg ligger i tilknytning til et eksisterende naturreservat med komplementære naturkvaliteter, øker verdien. Området ligger i det øvre sjiktet av regionale to-stjerners områder, og ville ved inkludering av påpekte mangler under arrondering nokså raskt kunne bli et nasjonalt (***) verneverdig område. Om hele kløftemiljøet dokumentert i bekkekløft-prosjektet i tillegg sikres, vil området mest sannsynlig være et nasjonalt verneverdig område, og spesielt verdifullt (****). På dette grunnlag vurderes området i dag isolert sett å være regionalt verneverdig (**).

Forkerud seterskog (Hedmark, Grue, daa), verdi: -

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5828>

Sammendrag

Forkerud seterskog er kartlagt in forbindelse med frivillig vern. Området ligger på østsiden av Frysjøen og i liden opp mot Brutjennet og Holstadknappen ca. 8 km øst for Kirkenær sentrum i grue kommune i Hedmark. Det tilbudte området er forholdsvis lite ca. 360 daa og består hovedsakelig av en vestvendt lise med gran- og furuskog. Undersøkellesområdet ble befart i løpet av 3 timer en dag i midten av september. Området er stort sett oversiktlig fra skogsbilvegene, men hele området ble også befart til fots og de mest interessante områdene ble plukket ut og tatt i nærmere øyesyn. Været var bra og tidspunktet på året bra for de fleste organismegrupper, kanskje med unntak av karplanter som stedvis hadde visnet helt ned. Området består stort sett av plantet og hogstmoden skog. Det er mangel på dødvedelementer og gamle trær er sjeldne. Vegetasjonsbildet i området består av mosaikk mellom småbregne-, blåbær- og bærlyngskog i midtre og øvre deler av lia. Lenger ned mot riksvegen blir det fuktigere. Her dominerer blåbær- og småbregneskog. Av noe krevende arter ble det kun registrert gubbeskjegg helt øst i lokaliteten. Det tilbudte arealet vurderes å ikke ha betydelige biologiske verdier, heller ikke på lokalt nivå. Skogen er ensjiktet, ikke spesielt gammel og sterkt påvirket. Det som er av verdier er ikke nok til å kunne bli avgrenset av noe kjerneområde. Området som helhet vurderes å ikke fylle noen av manglene ved skogvernet i Norge (jfr: Framstad 2002, 2003), og blir derfor stående som uprioritert (-).

Halasbukjølen (Hedmark, Åmot, 5422 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5825>

Sammendrag

Lokalitet Halasbukjølen har blitt kartlagt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern. Halasbukjølen utgjør et mosaikkpreget skog og våtmarksområde 600 meter over havet helt nord i Åmot kommune i Hedmark fylke. Området har en rolig topografi med slake åser og flate våtmarker og små tjern. Vegetasjonen er fattig med stedvis dype løsmasselag og Rogenmorener. Skogen er lite påvirket i nyere tid og har stedvis skogbestand med ganske gammel flersjiktet skog og flere enkeltstående trær med svært høy alder. Lokalitetens kvaliteter er i første rekke knyttet til gammel barskog med stedvis god dødvedkontinuitet, intakte våtmarksområder og sumpskoger og funn av 19 rødlistede arter av lav og vedboende sopp, herav 6 truede arter. Det er ikke registrert rødlistede naturtyper innenfor undersøkelsesområdet, men 6 naturtypelokaliteter med særlig høye verdier er avgrenset. Området inneholder en del furukvaliteter som det har vært vanskelig å avgrense da kvalitetene finnes spredt. Det er mulig at flere furuskogsområder burde vært avgrenset som naturtypelokaliteter. Enkelte granskogsområder ut over de som er avgrenset som kjerneområder har også naturverdier som grenser til inngangsverdien til hva som kvalifiserer til naturtypelokalitet. Ut fra en helhetsvurdering vurderes området et regionalt viktig skogområde (**). Det er manglene urskogspreget skog og viktige ormdår for rødlistearter som i størst grad oppfylles ved vern av Halasbukjølen (Framstad 2002, 2003, 2010).

Knapkjølen (Hedmark, Åmot, 8497 daa), verdi: *

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5829>

Sammendrag

Området ligger i skogområdet mellom Julussdalen og Osensjøen ca. 18 km øst for Rena sentrum i Åmot kommune i Hedmark. Landskapet preges av slake terrengformer brutt opp av bekker, vann, tjern, myr og skogkledde koller og åser. Innenfor området finnes flere topper hvorav Granåsen (624 m.o.h.), Butjennhøgda (628 m.o.h.), Godåsen (637 m.o.h.), Paradisberget (722 m.o.h.), Kvilåsen (734 m.o.h.), Anisberget (674 m.o.h.) og Otteråsen (684 m.o.h.) er de høyeste og mest markante toppene innenfor undersøkelsesområdet. Det finnes også flere større vann vest i området; Holmsjøen, Østersjøen, Mellomsjøen og Krismesjøen. I tillegg finnes større myrpartier; Krismakjølen, Holma og Såksmyra i vest, samt Paradismyra, Knapkjølen og Otteråsmyra i øst – i tillegg finnes et stort antall

mindre og mellomstore myrpartier uten navn. Det finnes ingen store bekker eller elver i området, men mange små og middels store bekker og sig renner ut i tjern, myrpartier og vannene i området.

Vegetasjonen preges av fattige til intermediære skog- og myrtyper. Terrenget er svært varierende og består av skogkledde koller og åser adskilt av større partier med myr, tjern, vann og lavereliggende fastmarksskog.

Mye av skogen i undersøkelsesområdet er sterkt påvirket av skogsdrift. Kun i mindre partier helt i vest og rundt Otteråsen i øst finnes det rester av eldre skog. Slik området nå er avgrenset så er det aller meste av eldre skog, som i mindre grad er påvirket i nyere tid, fanget opp innenfor verneforslagene. Hele området har imidlertid vært utsatt for omfattende hogster - både i nåværende og tidligere tider og det er generelt svært lite storvokste trær og lite dødvedelementer.

Det ble funnet et lite antall svake til middels gode signalarter, og enkelte rødlistearter. I enkelte områder finnes det gode populasjoner av hengelav.

Området er forholdsvis stort med til dels naturskogspreg og stort sett intakt vannhusholdning. Landskapet er en mosaikk av barskog, myrkantmark, åpne myrer, vannspeil og koller/åser. Området har til dels gamle trær, både grove og seintvoksende, men med betydelig innslag av relativt yngre skog.

Området har et middels rikt og variert arts mangfold innen flere artsgrupper. En del naturskogsarter og arter avhengig av høy luftfuktighet forekommer spredt i området, særlig innenfor kjerneområdene. Kontinuiteten i død ved er imidlertid ganske dårlig, noe som er typisk for skogen i distriktet. Naturverdiene finnes spredt i området, også utenfor kjerneområdene, og området danner en middels god helhet. En del påvirket skog er tatt med for at de avgrensede områdene skal få en rimelig god arrondering. I nordvest grenser området til en tidligere avgrenset naturtypelokalitet ved Vesteråsen som med fordel kunne vært tatt med i avgrensingen.

De to delområdene som er avgrenset som verneverdige med en stjerne (*) skårer middels på urørthet og lavt til middels på gammelskogsparametere som død ved og eldre trær. Områdene skårer lavt på rikhet og arts mangfold og lavt til middels på vegetasjon- og topografisk variasjon. Arronderingen vurderes som rimelig god for å ivareta de kvalitetene som er kartlagt, men de nyere hogstene i øst har ført til at bare de øvre delene av Otteråsen mot øst og nordøst har verneverdig skog.

Svendstuøyene (Hedmark, Stor-Elvdal, 265 daa), verdi: *

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5822>

Sammendrag

Undersøkelsesområdet Svendstuøyene er en flompåvirket gruppe av øyer bygd opp av løsmasser i Glommas elveløp i Stor-Elvdal kommune. Øyene er delvis skogkledde, med en blanding av løv- og barskog, og delvis åpne og krattbevokste elveørsamfunn som ofte oversvømmes. Skogen er i all hovedsak ung og med tydelig plantasjepreg på den største øya i sør. Vegetasjonen er rik og typisk for denne typen øyer, med en blanding av lågurtskog på veldrenerte masser og områder som ligger tettere på grunnvan - sistnevnte gir en rik og fuktighetskreven vegetasjon med bl.a. mye huldregras. Vegetasjonen preges av den stadige flompåvirkningen, som delvis flytter på substrater og habitater og delvis gir opphav til særegne sedimentasjonsforhold.

Lokaliteten skårer lavt på alle gammelskogskriterier og påvirkningsforhold og middels på pramaterer som rikhet, treslagsblanding, vegetasjonsvariasjon, arrondering og størrelse. M.h.t. prioriterte mangler ved skogvernet i Norge (Framstad mfl. 2002, 2003, 2010), oppfyller området i begrenset grad noen av disse påpekte manglene, ettersom området er lite. Området er imidlertid lavereliggende, har skog på elvesedimenter og noe høgstaude-skog. Alt dette er egenskaper som i liten grad er fanget opp i dagens skogvern områder. Flere av flommarksmiljøene er vurdert som rødlistete naturtyper.

Samlet gis området verdi som verneverdig med én stjerne (*) ut fra parametere og kriterier som er i bruk. Området representerer en et sjeldent vernet natursystem som er under press og som har klare vernebehov.

Tuppsjøen (Hedmark, Åmot, daa), verdi: -

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5826>

Sammendrag

Lokaliteten inngår i arbeidet med frivillig vern i regi av Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Hedmark og grunneiere. Det på forhånd avgrensede undersøkelsesområdet Tuppsjøen omfatter et areal på ca. 1100 daa.

Området ligger sørøst for Tuppsjøen ca. 12 km nordøst for Rena sentrum i Åmot kommune i Hedmark. Området består av et myrparti nær Tuppsjøen samt et større skogsparti øst og sør for dette. Laveste og høyeste punkt i lokaliteten er hhv. ca. 316 og 380 m.o.h.

Tuppsjøen utgjør et middels til lite område med skog- og myrpartier ved vannet Tuppsjøen. Området er hellende fra øst og ned mot vannet. Skogen er preget av tørr furskog i nordøst og av sumpskog i sørvest. I nord - nordvest finnes større myrpartier ned mot vannet. Bergrunnen er av NGU angitt som granitt. Dette er fattig berggrunn for vegetasjonen. Løsmassene består av forholdsvis tykke morenelag, noe tynnere på koller.

Vegetasjonen består hovedsaklig av fattige til intermediære skog- og myrtyper. Terrenget er svakt hellende mot vest med flatere skog- og myrpartier ned mot Tuppsjøen. Området består i hovedsak av en mosaikk av mellom fastmarksskog, myrkantskog og myr i den vestre delen. I øst er det mer sammenhengende skogområder. Gran og furu er de dominerende treslagene, men det finnes også innsalg av boreale løvtrær -særlig bjørk. På rygger, koller og i lisdene i øst dominerer blåbærskog og bærlyngskog med innsalg av lavskog. I de lavere partiene i vest dominerer fattige myrtyper, blåbærskog og fattig sumpskog.

Skogen i landskapet er sterkt preget av bestandsskogbruket og store areal sammenhengende eldre skog er uvanlig. Storparten er kulturskog som er kommet opp etter gammel hogst, og det er kun kjerneområdet langs Bellbekken som har naturskogskvaliteter.

Det ble funnet et middels antall svake til middels gode arter for gammelskog; huldretorvmose, sprikeskjegg, gubbeskjegg, stautnål, blanknål og furuskjell. Det finnes stedvis mye hengslav i lokaliteten - særlig gubbeskjegg som finnes spredt i hele området som er grandominert. I tillegg finnes sprikeskjegg sjeldnere i lokaliteten. Knappetåslav finnes hovedsaklig på eldre trær og høystubber. Det er relativt lite funn av vedboende sopp.

Tuppsjøen utgjør et relativt lite skogområde på østsiden av sjøen. Verdien knyttet til skogen er små, med unntak av et mindre sumskogsparti. Hele området er sterkt preget av tidligere tiders gjennomhogster og skogen er nesten helt uten biologisk gamle trær og svært fattig på død ved, og naturskog finnes ikke utenfor kjerneområdet. Det aller meste av lia er dessuten fattig skog. Artsmangfoldet er middels til godt med funn av rødlistede arter innen flere grupper. Distriktet har større areal med gammel naturskog. Det er også vernet relativt mye slik skog i distriktet. Tuppsjøen oppfyller ingen regionale eller nasjonale skogvernsmangler, eller prioriterte skogtyper. Området vurderes som ikke verneverdig (-) i skogvernsammenheng.

Tyskeberget (Hedmark, Åsnes, 1083 daa), verdi: *

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5824>

Sammendrag

Området består i hovedsak av de to høydepunktene Hetta og Veslehetta, myrområdet Høttmyra og tilhørende lisider ned fra disse. I tillegg inngår en større lise i vest ned fra Høttmyra mot Bergli. Terrenget i vest går i forholdsvis slake drag nedover fra Høttmyra og består av et sammenhengende skogparti. I sør er kun et lite parti nedenfor Høttmyra og Veslehetta inkludert og her er det forholdsvis kupert terreng. Nord i området finnes et "platå" med furuskog som preges av små koller og høyderygger. I Øst er toppen Hetta fremtredende og østsiden av denne er meget bratt og stuper ned mot et flattere parti som er preget av hogst og skogsbilveger (utenfor avgrensingen). Det finnes små sig og bekkedrag, spesielt i midtre og sørvestlige deler av området. Området har et høyspenn på ca. 120 m, fra en høyde på 617 m.o.h. (Hetta) i øst og ned til ca. 500 m nederst i flere av lisidene.

Berggrunnen er av NGU angitt som øyegneis, granitt, foliert granitt, diorittisk til granittisk gneis og migmatitt. Dette er i hovedsak fattige bergarter for vegetasjonen. Løsmassene består i all hovedsak av usammenhengende og tynne lag av morenemateriale over berggrunnen. Noe mer organisk materiale finnes i tilknytning til Høttmyra og mindre partier med småmyrer i området.

Vegetasjonen preges av fattige skog- og myrtyper. Terrenget er preget av toppene Hetta og Veslehetta. Ned fra disse toppene er terrenget i hovedsak hellende - sterkest i øst. Det er en del myrpartier og småbekker i lokaliteten. Området preges av en mosaikk av fastmarsskog, myrkantmark og myr. Skogen er grandominert i lisidene og furudominert på toppene. Det finnes et mindre innsalg av boreale løvtrær. Blåbærskog er gjennomgående dominerende med sparsomme innslag av bærlyngskog, lavskog og småbregneskog. Det finnes en del fattigmyrvegetasjon sentralt i området - spesielt rundt Veslehetta. Myrene er minerotrofe og er til dels tresatt i overgang mot fastmarksskog. Myrene er forholdsvis bløte, men uten særlig sumpskogpreg.

Av gammelskogsarter finnes et middels antall svake til middels gode signalarter, og enkelte rødlistearter, flest i kategorien NT. I tillegg finnes én VU-art påvist i området.

Området er forholdsvis lite, men har et nokså stort område med gammelskogsareal når man ser på Finnskogen som helhet. Gammelskogsarealet har til dels naturskogpreg. Området består av en mosaikk med barskog, myrkantmark og åpne myrer. Trærne er forholdsvis gamle, med stedvis middels mengde død ved i større dimensjoner og forskjellige nedbrytningsstadier - hovedsakelig tidlige nedbrytningsstadier. Følgelig har lokaliteten et middels rikt og variert arts mangfold innen flere artsgrupper. Helt i øst favoriseres arter som liker høyere luftfuktighet - spesielt en del lavarter. Kontinuiteten av død ved i området er forholdsvis dårlig. Naturverdiene finnes spredt i området, også utenfor kjerneområdene, og danner en god helhet. Gradienten i lisidene er noe brutt da de nedre delene ikke er med i tilbudet og er sterkt preget av hogst/flatehogst. Det er imidlertid lite areal med gammelskog som ikke er med i verneforslaget. Området oppfyller til dels viktige mangler ved skogvernet. Av generelle mangler er (1) produktiv lavlandsskog på Østlandet oppfylt, mens (2) viktige forekomster av rødlistearter er relativt dårlig oppfylt. Av prioriterte skogtyper inngår (1) gammel granskog i middels grad. Produktiv granskog på Finnskogen er en regional mangel og dette verneforslaget gir et godt bidrag til å dekke opp dette.

Tyskeberget har viktige naturverdier knyttet til sørboreal/mellomboreal "gammel" granskog med til dels høy luftfuktighet. Det er ikke mange slike områder på Finnskogen med tilsvarende kvaliteter. Svakheter knyttet til variasjon, kontinuitet av død ved og virkelig gamle trær preger området. Området vurderes som lokalt verneverdig (*).

Vesle Sølensjøen-Svarttjønnen (Hedmark, Rendalen, 8875 daa), verdi: *

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5830>

Sammendrag

Vesle Sølensjøen-Svarttjønnen har blitt kartlagt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern. Området ligger i Sølendalen, nord for Sølensjøen, i Rendalen kommune, og grenser til Lille Sølensjø våtmarksreservat i vest og Engerdal kommune i øst. Området er slakt med lite topografisk variasjon. Berggrunnen består av feltspatholdig sandstein og arkose. Oppå berggrunnen ligger ganske tykke lag med ablasjonsmorene og/eller torv.

Kun en mindre del av undersøkelsesområdet anses som verneverdig (8 875 dekar mot 17 854 dekar). Utelatt areal består i stor grad av sterkt gjennomhogd og til dels ung og aldershomogen skog helt uten gamle trær eller andre kontinuitetselement. I alt er det avgrenset 6 kjerneområder innenfor undersøkelsesområdet, hvorav 5 ligger innenfor verneverdig areal. Alle 5 er klassifisert som gammel furuskog.

Verneverdig areal består av omtrent like deler myrmark/våtmark og fastmarksskogsmark. Vegetasjonen er med få unntak helt fattig. Svakt intermediærrik myr- og myrkantmark inngår likevel stedvis. Furuskogen veksler i hovedsak

mellom bærlyng-, (røss)lyngskog og lavskog. Av treslag kodominerer furu og bjørk, mens andre treslag er (nesten) fraværende.

Mye av skogen har rimelig god aldersspredning til 150-200 år og spredte eldre trær, men det inngår også yngree aldershomogen skog. På svært skrinne mark og i myrkanter er det stedvis ganske god forekomst av furu på 200-250(-300) år samt en del gamle høystubber og gadd. Dimensjonene er imidlertid små; sjelden over 25-30 cm dbh og som regel betydelig mindre. Liggende død ved av furu forekommer bare sparsomt, og dødvedkontinuiteten for området som helhet er svak (for smådimensjonert virke) til helt brutt (for grovdimensjonerte læger).

Det er påvist et knippe moderat kontinuitetskrevende lav- og sopparter tilknyttet furu, i alt 8 rødlistearter (pr 2015). Området scorer lavt på nesten alle parametre, men vurderes som et verneverdig supplement til "Vesle Sølensjøen" som ble kartlagt og beskrevet i forbindelse frivillig vern i 2012/2013. Både separat og i sammenheng med "Vesle Sølensjøen (2013)" vurderes området som lokalt verneverdig (*).

"Vesle Sølensjøen-Svarttjønn" som her presentert vil (i beskjeden grad) kunne bidra til oppfylning av viktige mangler i skogvernet. Av generelle mangler gjelder dette: 1) urskog/naturskogsdynamikk (liten grad). Området vil ikke kunne bidra på noen prioriterte skogtyper.

6.3 Oppland

Bjønnehaugen (Oppland, Gjøvik, 1352 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5820>

Sammendrag

Forslaget til verneområde utgjør et noe nordvendt landskap på kjølområdet mellom Aust-Torpa og Snertingdalen i vest og Vismunda i øst i Gjøvik kommune med høyeste punkt på 793 moh. Området er 1352 daa stort, småkuppert med en del myrområder, og har markerte nordvendte lisider hvor den direkte truete arten huldrestry har viktige forekomster. Området er grandominert med svake gammelskogskvaliteter, bl. a. er det svært lite liggende og stående død ved og gamle trær er sjeldent i området.

Området skårer generelt lavt på alle delparameter som skal verdivurderes, som død ved, gamle trær og kontinuitet, men høyt for parameteren artsmangfold da området vurderes å ha en viktig funksjon for den direkte truete arten huldrestry.

Området har kun en mindre andel rødlistet naturtype innenfor ett av kjerneområdene i form av rikmyr og rik sumpskog og oppfyller kun den generelle mangelen om å huske en viktig forekomst av en truet art (Framstad 2002, 2003, 2010). I spesialområder som dette hvor ivaretagelse av en spesiell art er i fokus vektet artsparameteren høyt. Området gis derfor regional verdi (**). Sammenlignet med Brattåsen litt lenger sørøst som også kartlegges for frivillig vern i 2015 har området større verdier i form av større areal, mer variert vegetasjon og topografi, flere og større delpopulasjoner av huldrestry, mindre hogstpåvirkning sett i forhold til arealet, mens skogstruktur og gammelskogskvaliteter er ganske like i de to områdene. Den samlede verdivurderingen er likevel lik på grunn av fokuset på huldrestry.

Brattåsen (Gjøvik) (Oppland, Gjøvik, 197 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5821>

Sammendrag

Forslaget til verneområde utgjør en nordvendt li på kjølområdet mellom Snertingdalen i sør og Vismunda i nord i Gjøvik kommune. Området er grandominert med frodig blåbærskog som vanligste vegetasjonstype. Lokaliteten er valgt ut for vurdering som verneområde med utgangspunkt i tidligere kartlegging av huldrestry, og undersøkelser i 2015 avdekket at det er for denne arten at området først og fremst har verdi som verneobjekt. Ingen andre truete arter er kjent fra området og gammelskogskvalitetene er dårlig utviklet.

Området skårer generelt lavt på alle delparameter som skal verdivurderes, men høyt for arter da området vurderes å ha en viktig forekomst av huldrestry som er direkte truet (EN).

Området har ingen rødlistede naturtyper og oppfyller kun den generelle mangelen om å huse en viktig forekomst av en truet art (Framstad 2002, 2003, 2010). I spesialområder som dette hvor ivaretagelse av en spesiell art er i fokus vektet artsparameteren høyt. Området gis derfor regional verdi (**). Sammenlignet med Bjønnåsen som også kartlegges for frivillig vern i 2015 har området mindre verdier i form av å være mindre, er mindre variert og er mer påvirket. Den samlede verdivurderingen er likevel lik.

Stordalsberget (Oppland, Nord-Fron, 426 daa), verdi: ****

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5849>

Sammendrag

Lokalitet Stordalsberget har blitt kartlagt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern. Stordalsberget ligger i Nord-Fron kommune i Gudbrandsdalen, og inkluderer Stordalsberget, fra rett ovenfor E6 opp til Kleiva på ca. 600 m.o.h., øst til kommunegrensen mot Sør-Fron og vest til eiendomsgrense ca. 550 m vest for Pynten.

Undersøkellesområdet i sin helhet ligger på grå sandstein og fyllitt (NGU 2016), men fjellveggen består stedvis av mer kalkrike bergarter. Bart fjell dominerer i sentrale deler. Et tynt eller usammenhengende morenemateriale forekommer i den resterende delen, med unntak av de aller lavest beliggende delene i sørvest, som har breelv- og

elveeavsetninger. Skrint eller manglende jordsmonn, naturlig åpne partier, en hovedsakelig sørvendt eksposisjon og svært tørt klima fører til at lokaliteten er ekstremt varm og tørr, og favoriserer varmekjære og kontinentale arter. Det er en klar dominans av tørre til ekstremt tørre vegetasjonstyper, men en del småskala-topografisk variasjon, forekomst av en bekk og ulike typer rasmark og bergvegger, gjør at vegetasjonsvariasjonen er relativt god. Rike skogsfunn er dominerende, og fattig skog finnes nesten ikke. Lavurtskog er klart vanligste vegetasjonstype, og forekommer i mosaikk med kalklavurtskog, men det er også noe gråor-heggeskog i en avbrutt stripe i nedre del av lia. Naturlig åpen og delvis beitepreget eng på rasmark og på berghyller er vanlig på Stordalsberget, og denne floraen er gjennomgående rik.

Stordalsberget er betydelig preget av langvarig kulturpåvirkning, noe skogtilstand og -struktur bærer tydelig preg av. Påvirkningsmessig kan området grovt deles inn i eldre til gammel skog dominert av hengebjørk og i mindre grad furu. Denne skogen står gjerne i midte del av lia. Nederst i lia er det stedvis gråorskog på gjengrodd beitemark øst og vest i området, samt at det er noe sterkt kultupreget beiteskog/tresatt beitemark med hengebjørk rundt bebyggelsen i midtre del. Nord (øverst) og stedvis i midtre deler av lia er det dominans av middelaldrende og yngre furudominert skog.

Stordalsberget er en klassisk insektlokalitet, med funn av en lang rekke rødlistearter - hvorav flere er vurdert som kritisk truet og enkelte kun er kjent herfra i Norge. De rødlistede insektene er i hovedsak påvist i de lavereliggende partiene av området, på mer eller mindre naturlig åpne tørrenger og i tilknytning til sørvendt rasmark. Et svært gunstig mikroklima og sørvestvendt eksposisjon gjør at kravstore varmekjære insekter trives her. En del av de påviste rødlisteartene er vedlevende, de resterende er knyttet til urter og/eller varm, skrinnsandjord. Lokaliteten innehar også flere truede lavararter. Disse er i all hovedsak tilknyttet små bergvegger og overheng beliggende mellom hyller med naturlig åpen og rik tørrengflora, i nedre og midtre del av lokaliteten. Enkelte rødlistede karplanter er også kjent herfra. På Artskart (april 2016) er det oppgitt funn eller observasjoner av totalt 88 forskjellige rødlistearter som angivelig skal være påvist innenfor undersøkelsesområdet.

De største naturverdiene finnes i de mer eller mindre åpne engpartiene, rasmarkene og bergveggene, samt til hengebjørklienene med forekomst av gamle trær og grov dødved av bjørk. De generelle skogkvalitetene trekker verdien ned, men påvist arts mangfold i området er ekstremt spesielt og med en svært stor andel rødlistearter. Dette tilsier at lokaliteten bør skåre høyt, spesielt når lokaliteten sees i sammenheng med det tilliggende området Solbrålia, som er gitt to stjerner. Stordalsberget vurderes i all hovedsak som følge av det påviste arts mangfoldet som nasjonalt verdifullt og svært viktig, og gis 4 stjerner (****).

Sørvendte li-sider i Gudbrandsdalen har gjerne store naturverdier knyttet til mosaikk av rike skogtyper, sørberg, rasmark og kalkberg i et varmt, tørt og solrikt lokalklima. Det er et stort udekket vernebehov for slik natur, som nesten ikke er fanget opp i verneområder. (Framstad et al. 2002, 2003, 2010).

6.4 Buskerud

Fladalsåsen (utv) (Buskerud, Gol, 2661 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5810>

Sammendrag

Avgrenset område omfatter deler av toppområdet på åspartiet sør for Gol sentrum langs grensen mot Fladalsåsen NR og Nes kommune i sør. Området omfatter et rolig bølgende høydeplatå med slake, avrundete åsrygger og forsenkninger med myrer, små bekkedaler og tjern. Plataet drenerer mot Gol i nord, og dalførene har hovedsakelig nord-østlig helning.

Sett i sammenheng med tilgrensende verneområde Fladalsåsen NR i sør og verneforslaget Nørheimsbekken i nord, utgjør undersøkelsesområdet midtre del av et potensielt verneområde på rundt 10 km². Undersøkelsesområdet slik det fremstår fanger opp brorparten av de kompakte og mer produktive høyereliggende granskogene mellom disse arealene.

Vegetasjonen i avgrenset verneforslag er dominert av fattige typer, hovedsakelig blåbærgranskog, med overganger mot røsslyng-blokkbær og bærlyngskog på veldrenerte rygger. Karakteristisk for området er også små lokale rike-intermediære kildesig og myrkanter, samt smale striper med tørkeutsatt høgstaudeskog langs bekker og fuktsig. Størst konsentrasjon med rikmyr finnes innenfor kjerneområde 2. Gran dominerer tresjiktet, spredt på koller også enkelte furu. Bjørk er vanlig i hele området, med størst tetthet på de høyeste toppene. For øvrig finnes rogn spredt i granskogen.

Østre halvdel domineres av nokså produktiv og kompakt eldre granskog i sen optimalfase. Skogen er også uvanlig tung og kompakt til å være så høytliggende. Mot høydedragene i vest blir skogen mer glissen og lavproduktiv, med økt innslag av bjørk. Skogen er tidligere hardt påvirket og biologisk gamle trær mangler helt, eller finnes som spredte enkelttrær. Død ved finnes kun svært spredt-flekkvis, mest i mer produktive søkk innen kjerneområde 1. Der død ved finnes foreligger den nær utelukkende som ferske-midtlære nedbrutte vindfall, og området som helhet har et tydelig brudd i dødvedkontinuitet.

Området har få registrerte råtevedarter på gran sammenlignet med tilgrensende areal i Flå, noe som sannsynligvis henger sammen med historisk hardere utnyttelse av arealene og påfølgende mindre død ved og manglende kontinuitet. Kun enkelte signalarter ble notert. De mange rike sigene gir en nokså artsrik karplanteflora til å være et fjellskogsområde dominert av fattig barskog. I området ble det sett flere hakkemerker etter tretåspett og observert lavskrike. Trolig er skogen også av betydning som leveområde for storfugl.

Fladalsåsen utvidelse i Gol, sett i sammenheng med Fladalsåsen NR i Nes mot sør og verneforslaget Nørheimsbekken i nord, utgjør til sammen et stort gammelskogsområde av nasjonal-regional verdi (**/***). Skogen på åspartiet som helhet huser først og fremst betydelige skogkvaliteter knyttet til gammel høyereliggende granskog. Isolert sett har Fladalsåsen utvidelse begrenset verdi, og nærmere lokal- enn regional verdi. Men gjennom å vurdere kriteriene

for størrelse og arrondering på storområdet som helhet, vurderes også utvidelsen til svak regional verdi (**). Av rødlistede naturtyper finnes kun fragmenter av høgstaudegranskog på marginale areal langs bekker og fuktsig. Utvidelsen isolert sett vil i liten grad oppfylle mangler i skogvernet (Framstad et al. 2002, 2003, 2010). Men sett i sammenheng med eksisterende reservat og tilgrensende areal med verneforslag vil utvidelsen danne et storområde først og styrke kriteriet større arealer under naturlig dynamikk.

Langåsen (Buskerud, Flesberg, Rollag, 4616 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5546>

Sammendrag

Langåsen-området ligger i Flesberg og Rollag kommuner, på nordøstsiden av Blefjell. Avgrensning/tilbud omfatter 4616 daa. Landskapet domineres av den lange, østvendte, bratte lisida til selve Langåsen, i tillegg omfatter området slakere høyereliggende fjellskog på høydedragene vestover, og et lavere åpent terreng i nedkant mot øst.

Fattig mellom- og nordboreal barskog dominerer helt. Furuskog (mest lyngfuktskog og lyngskog) dominerer den åpne, myrlendte, lavere østre delen, tung granskog dekker selve Langåsen-lia, mens fjellskogen i vest er fattig furu- og barblandingsskog avbrutt av mindre partier med blåbærgranskog. Granskogen i Langåsen-lia er tung og godt produktiv, med mye småbregneskog, samt en del storbregneskog, litt svak lågurtskog, høgstaudeskog, og nederst en del fattigsumpskog. Oppunder brattskrentene er det avvikende, rike partier med edellauvtrær og en rik sørbergflora.

Området er praktisk talt helt dominert av eldre skog og gammelskog som ikke er påvirket i nyere tid, men den er gjennomgående betydelig preget av gamle dagers gjennom- og plukkhogster (og delvis også småflatehogster). Mye er "svak naturskog", dvs. halvgammel aldersfaseskog med bare sparsomt og spredt innslag av biologisk gamle trær, beskjedne mengder dødved, svak-ingen kontinuitet i dødved. Furuskogen i øst er helt ordinær eldre skog. Granskogen i midtlia er tung, kompakt, grovvokst skog som partivis har et sterkere naturskogspreget med en hel del dødved. Fjellskogen er gjennomgående noe eldre, her finnes også partier med gammel naturskog, og et parti har tilnærmet urskogstilstand (men dette er svært fattig, fjellnær skog).

Langåsen har middels store naturverdier. Det er et velavgrenset, litt større område med sammenhengende eldre til gammel skog uten nyere inngrep, og har kjerneområder med betydelige kvaliteter. De største kvalitetene er knyttet til (1) den lange lia under Langåsen med tung og relativt gammel granskog på god bonitet, (2) sørberg-relikter oppe i skrenten, (3) mindre partier gammel naturskog, inkl. et urskogsnaert parti, i fjellskogen, og (4) høyereliggende furuskog med spredte gamle krokfuru, kelogadd, -høgstubber og noen få -læger. Imidlertid er området fattig på spesielle og høyt prioriterte skogtyper og spesielt viktige naturtyper, storparten er relativt ordinær halvgammel skog fattig på nøkkelementer (virkelig gammel skog er sjelden), og partier med spesielle/høye naturverdier er begrenset. Artsmangfoldet er ikke spesielt rikt, kravfulle/sjeldne og truede arter er få, og interessante arter finnes på størsteparten av arealet i bare lav tetthet. 16 rødlistearter (1 EN, 3 VU, 12 NT) (5 vedsopp, 8 lav, 1 mose, 2 karplanter (alm, ask)) er et relativt lavt tall sammenliknet med andre gammelskogsområder av tilsvarende areal i regionen.

Arealet er ikke spesielt stort til å være et nord- og mellomborealt fattig barskogsområde. Langåsen er imidlertid sørøstligste ytterpunkt av et stort naturskogsområde som omfatter store arealer gammelskog i Sørkjevassdraget (både i Rollag og Tinn), inkludert bekkekløfta til Sørkjeå. Området vil bidra til å øke verneandelen i en viktig skogregion med mange verdifulle områder (ikke minst fordi det hittil ikke er opprettet noen skogvernområder på østsiden av Blefjell, dessuten ingen i hele Flesberg kommune), selv om dette ikke tilhører toppsjiktet av skogområder i distriktet. Området oppfyller i moderat grad viktige nasjonale skogvern-mangler.

Langåsen vurderes som regionalt verneverdig (**).

Presttjennmarka utv. S (Buskerud, Sigdal, 154 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5850>

Sammendrag

Presttjennmarka ligger i de lave åstraktene nord for Prestfoss i Sigdal kommune. Mesteparten (475 daa) ligger på tidligere Sigdal prestegårdsskog (overtatt av Miljødirektoratet), mens arealene sør for Delemyr er privateid. I 2015 er det tilbudt frivillig vern på en eiendom her (36/2), slik at totalområdet er økt til 629 daa. Det er dette sørlige tillegget som beskrives i foreliggende rapport, for "Presttjennmarka pgs" se tidligere rapport (Hofton 2014a).

PGS-arealet består av en vid forsenkning med Presttjenn, småmyrer og lave koller, og ei brattere sørvestvendt li opp til Presttjennåsen nordover. 2015-tillegget sørover består av slake nordvendte dalsøkk med granskog opp mot åsryggene Holmenåsen-Høgås, og vestre del av de bratte sørvendte skråningene under åsen. Granskogen i dalsøkkene er blåbær- og blåbærfuktskog, med fattigsumpskog i forsenkningene. Furu- og barblandingsskogen på ryggene rundt er i hovedsak tørr og fattig lav- og lyngskog. Over brekket i sør er det tørre-ekstremtørre "solsvidde" skråninger. Her består berggrunnen av dels baserik amfibolitt, noe som gir opphav til mye rik lågurt- og stedvis kalkfuruskog, og elementer av sandfuruskog. Her er også rik lågurtgranskog på rasmark.

Området dekkes av eldre-halvgammel skog som ikke er påvirket i nyere tid. Det meste av skogen er "svak naturskog" i aldersfase, dvs. skog som (høyst sannsynlig) aldri har vært flatehogd, men betydelig påvirket av gamle dagers plukk- og gjennomhogster. Dette har gitt en sjiktet skogstruktur med god alders- og dimensjonsspredning, men der gammelnaturskogs-elementer som trær av høy alder, grove trær og dødved i seine nedbrytningsstadier er få, og kontinuitet i slike elementer svakt utviklet. Slike elementer finnes likevel spredt, både av gran og furu. Mindre deler av brattskrentene i sør (kjerne 8 og østre, bratte del av kjerne 9) skiller seg ut ved å ha større tetthet av temmelig gamle og halvgrove trær (ikke minst furu med grovflaket, solsvidd bark) og dels mye læger (inkl. sterkt nedbrutt furuvirke som har ligget lenge på bakken).

2015-tillegget på 154 daa har isolert sett middels naturverdier. Selv om denne teigen ikke innehar noen av de mest verdifulle partiene i Presttjennmarka som helhet, gir delområdet et betydelig og viktig tilfang til områdets samlede naturverdier, både mht. verdifulle arealer med høye naturverdier (solvarm, rik furuskog), økt økologisk spennvidde

(fuktig granskog), og arrondering. Det er imidlertid fortsatt betydelige avgrensingsmangler siden ca. 60 daa skog med høye naturverdier under Høgås ikke inngår (gammel solvarm lavlandsfuruskog og kalkfuruskog med like høye kvaliteter som Presttjennåsen, inkl. mange rødlistearter). Om dette delområdet hadde vært inkludert ville området samlet vært klart ***.

Presttjennmarka samlet har store og sjeldne naturverdier knyttet til gammel lavlandsfuruskog og amfibolitt-kalkfuruskog/lågurtfuruskog i Presttjennåsen og sørskråningene Holmenåsen-Høgås, mens mellomliggende partier har mer moderate kvaliteter i form av halvgammel lavlandsfuruskog og barblandingskog, mineralrik furuskog (med relativt rik mykorrhizasoppfunga), halvgammel lavlandsgranskog på god bonitet, og ugrøftet fattigsumpskog og myrskog. Samlet grad av mangeloppfylling er stor. Artsmangfoldet er samlet sett rikt, men en stor del av de interessante artene er begrenset til Presttjennåsen (kjerne 1) og sørskråningene av Holmenåsen-Høgås, og utenfor disse partiene er forekomstene av interessante arter mer beskjedne. Hittil er 31 rødlistearter påvist i tilbudsområdet (pgs + privat) (36 totalt i hele Presttjennmarka), et meget høyt tall til å være et så lite furudominert område.

Presttjennmarka inngår i et områdekompleks med tre skogområder nord for Prestfoss: Gampedalen-Svarttjenn-Holmennatten-Kroktjenn, Presttjennmarka inkl. Holmenåsen-Høgås, Viksåsen-Ramstadhelvete. Disse har hver for seg høye naturverdier (klart størst i førstnevnte), men utgjør i tillegg en landskapsøkologisk viktig områdegruppe.

Presttjennmarka pgs er isolert vurdert som regionalt verneverdig (**) (Hofton 2014a), og også 2015-tillegget isolert vurderes som **. Tilleggsarealet forsterker klart naturverdiene, men ikke så mye at samlet verdi øker til nasjonalt verneverdig, og for nåværende avgrensning opprettholdes samlet verdi på regionalt verneverdig (**).

Storebølingen-Surtebergflaket (Buskerud, Krødsherad, 1047 daa), verdi: ***

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5809>

Sammendrag

Lokalitet Storebølingen-Surtebergflaket har blitt undersøkt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern.

Området ligger oppunder Surtebergflaket på vestsiden av Krøderen ved Norefjell i Krødsherad kommune. Berggrunnen består i hovedsak av kvartsitt og biotittgneis.

Verneverdig areal omfatter praktisk talt hele det tilbudte arealet. Arealet omfatter to svært viktige naturtypelokaliteter, mens to mindre naturtypelokaliteter kun tangerer tilbudsarealet. Verneverdig areal, slik det her er avgrenset, vurderes som moderat godt arrondert i forhold til både terreng og kjente naturverdier, men viktige restfragment av forsumpet granskog med båndlav ligger like utenfor tilbudsarealet og kan lett inkluderes ved små justeringer. I tillegg indikerer eldre funn av huldrestry like nord for tilbudsarealet at det er betydelig utvidelsespotensial i den retningen.

Vegetasjonen varierer mye og med brå overganger fra helt fattig til svært rik. Storebølingen kan betraktes som kontinental bekkekløft, som er en rødlistet naturtype (NT). Det er høy dekning av både rik løvdominert (sørboreal) blandingsskog og fattigere grandominert skog. I tillegg inngår små areal med furudominert lyngskog, rik edelløvskog, fattig/intermediær sumpskog, urterike vekselfuktige bergfløg, samt fattigere grunnlendt mark og berg. Gran dominerer som treslag. Bjørk, osp, rogn og spisslønn opptrer også frekvent. I mindre grad inngår selje, gråor og furu, mens hegg, hassel, alm, ask og lind kun opptrer sparsomt og helt lokalt.

Mye av skogen er relativt gammel og til dels storvokst, spesielt innenfor Ko 1 og øvre del av Storebølingen. Utenom kjerneområdene er det en del svakt aldersspredd "halvgammel" granskog på typisk 80-130 år, samt fjellnær og ganske småvokst gran-bjørkeskog. Skogen er generelt yngre på lavere høyde. Visse parti i ganske bratt terreng fremstår som ungskog og er tynnstammet.

Artsmangfoldet er rikt og en rekke krevende arter er påvist, fordelt på et bredt spekter av taksonomiske og økologiske grupper. Totalt er det påvist 15 rødlistearter (i hht. rødlista 2015). Karplantefloraen er til dels svært rik (av varmekjære og basekrevende arter) med innslag av flere regionalt sjeldne arter, og bl.a. stor forekomst av huldregras (NT). Også lavfloraen er ganske artsrik og omfatter flere krevende og regionalt til nasjonalt sjeldne arter, herunder båndlav (CR). Imidlertid gjøres det oppmerksom på at viktige restfragment av forsumpet granskog, hvor hovedforekomstene av båndlav befinner seg, fremdeles ligger utenfor den presenterte avgrensingen. De viktigste forekomstene kan imidlertid lett inkluderes ved små justeringer av tilbudsgrensene (jfr. stiplede omriss).

"Storebølingen-Surtebergflaket" fanger likevel opp såpass store og konsentrerte naturverdier av til dels unik karakter at området vurderes som nasjonalt verneverdig (***). Området vil (i noe beskjeden grad) kunne bidra til oppfylling av flere viktige mangler i skogvernet. På de generelle manglene gjelder dette: 1) lavlandsskog (liten grad); 2) rike skogtyper (moderat grad); 3) rødlistearter (moderat-høy grad). Av prioriterte skogtyper inndeckes: 1) bekkekløfter (liten grad); 2) edelløvskog, herunder små areal alm-lindskog (svært liten grad).

6.5 Vestfold

Dalelva (Vestfold, Lardal, 572 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5815>

Sammendrag

Lokalitet Dalelva har blitt kartlagt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern. Dalelva ligger i Vestfold fylke i Lardal kommune 7 km sørvest for Svarstad i Lågendalen. Området utgjør en skarpt avsatt nord-sørgående bekkekløft som inneholder Vestfold sin høyeste uregulerte foss, Trossfolss med et fall på ca. 25 meter. Berggrunnen er rombeporfyr og grunnet topografien er det marginalt med dypere løsmasser i området.

Vegetasjonen varierer sterkt mellom deler av kløfta fra rike lågurtpartier til fattige skrinne partier med nakent berg og røsslyng. En rekke steder er det fuktige bergveggs miljøer med intermediært rike mosesamfunn.

Skogkvaliteter er dårlig utviklet grunnet aktiv fløting i området helt frem til 1964 og etter den tid har det trolig blitt tatt ut tømmer via vei. Gammel granskog finnes stort sett innenfor kjerneområde 1 og spredt ellers på de mest utilgjengelige stedene. Gammel edelløvskog og boreale løvtrær finnes i de fire registrerte kjerneområdene, samt spredt ellers. Stedvis dominerer tett plantet granskog med få naturkvaliteter.

Området vurderes som aller viktigst på sikt for å huse arter som er knyttet til et miljø med høy og stabil luftfuktighet i et lavereliggende område Østafjells. Per i dag er få slike arter dokumentet, men rødlistede moser og lav er potensielt til stede. Interessante arter av jordboende sopp knyttet til hassel og lind på rik lågurtmark kan finnes.

De naturverdiene som er kartlagt i form av naturtypelokaliteter og enkeltpunkter med rikere skog og litt eldre trær er i seg selv ikke veldig spesielt i Vestfold sammenheng hvor det mange steder finnes områder med langt bedre utforminger og med et langt høyere dokumentert arts mangfold. Området skårer også lavt på alle gammelskogsparametere og arts mangfold. Lokaliteten skårer imidlertid høyt på alle parametere som representerer de mer stedsbetingete geologiske og økologiske forholdene som topografi, vegetasjon, rikhet og treslagsvariasjon. Det er disse verdiene knyttet til topografi og fuktighetsforhold som gjør området verneverdig med regional verdi (**).

Av mangler gitt i verneevalueringene for skog (Framstad 2002, 2003 og 2010) oppfylder området i sin helhet mangelen lavereliggende områder under 300 moh og områdets egenskap som bekkekløft. I tillegg har området kvaliteter som rik og gammel blandingsskog, edelløvskog, innslag av boreal løvskog med selje og osp. Lokaliteten har også en høy foss med tilhørende fosseyr noe som er sjeldent forekommende i denne regionen. Det er ikke kartlagt rødlistede naturtyper på lokaliteten.

Lianelva (Vestfold, Hof, 369 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5811>

Sammendrag

Lokalitet Lianelva har blitt kartlagt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern. Lianelva ligger 3 km sørvest for Hof, vest i Hof kommune. Området utgjør en mer og mindre skarpt avsatt nordvest-sørøstgående skogsbekkekløft.

Berggrunnen er rombeporfyr og foruten helt i sør hvor det er dype breelavsetninger er det forholdsvis tynt løsmassedekke i området.

Vegetasjonen varierer sterkt mellom deler av kløfta fra rike lågurtpartier, høgstaudegranskog, rik sumpskog og kildeskog til fattige skrinne partier med nakent berg og røsslyng og ordinær blåskog. Generelt er det en ganske høy andel rik vegetasjon i området. Noe flommarkspåvirket vegetasjon finnes langs elva som kan stige svært mye på kort tid ved intense nedbørshendelser. En rekke steder er det fuktige bergveggsmiljøer med intermedialt rike mosesamfunn.

Skogkvalitetene er generelt høyere enn i Dalelva som ble kartlagt i Lardal. Andelen kjerneområder som alle inneholder eldre skog med en del grove trær og mhe død ved er ganske høy i Lianelva. Det er også spredt med grove løvtrær i hele området som er overveiende grandominert.

Området vurderes som aller viktigst på sikt for å huse arter som er knyttet til et miljø med høy og stabil luftfuktighet i et lavereliggende område Østafjells med mye rik og frodig vegetasjon. De truede artene huldrestry og pelsblæremose er kartlagt og dette er sjeldne arter i regionen. Området forventes å kunne inneholde en lang rekke arter som ikke ble avdekket i løpet av en dags feltarbeid. I tillegg til lav og moser og vedboende sopp, samt insekter kan det være et vist potensial for å finne interessante jordboende sopp knyttet til særlig lind og hassel som det finnes noe av.

Generelt skårer området middels og høyt på stedsbetingede egenskaper, men lavere på kontinuitetsbetingede egenskaper som gamle trær. Området er gitt kun en stjerne på kriteriet urørthet pga. av en forholdsvis snever avgrensning med mye ungskogsbestand helt ned til bunn av elvedalen. Innenfor de foreslåtte vernegrensene er det imidlertid få tekniske inngrep og i hovedsak eldre skog. Det er ikke avgrenset rødlistede naturtyper på kartet, men mindre områder med høgstaudegranskog (NT) finnes spredt langs vestsiden av elva og i sør på dype løsmasser kan mindre områder karakteriseres som den direkte trute (EN) naturtypen rikere myrkantmark i låglandet. Samlet vurderes det avgrensede området som klart regional verdifullt (**).

Av mangler gitt i verneevalueringene for skog (Framstad 2002, 2003 og 2010) oppfylder området i sin helhet mangelen lavereliggende områder under 300 moh og områdets egenskap som bekkekløft. I tillegg har området kvaliteter som rik og gammel blandingsskog, edelløvskog, innslag av boreal løvskog med selje og osp, samt rik sumpskog. Lokaliteten oppfylder også i noen grad mangelen som går på å fange opp viktige arealer for rødlistede arter.

Lindhjemskogen (Vestfold, Larvik, 76 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5813>

Sammendrag

Lindhjemskogen ligger i et mindre og nokså flatt skogområde omringet av fulldyrkamark og bebyggelse mellom Amundrød og Brekka nord i Larvik kommune, inntil grensen mot Sandefjord. Lindhjemskogen ligger i all hovedsak på tykke strandavsetninger.

Intermediære vegetasjonsutforminger dominerer arealet. Frisk-tørr mark er vanligst, med flere forsumpede sig og søkk. Bøk dominerer vestre halvdel, med en del gran, samt eik, osp og bjørk, langs fuktsig også en del svartor med også innslag av hassel, spisslønn, hegg og ask. Østre halvdel domineres av gran, med en del bøk, samt furu, bjørk og svartor. På tørre-friske areal er svak lågurt vanligste grunntype, i øst også overganger mot frodigere storbregneskog.

Totalt sett bærer området preg av eldre og nokså storvokst skog. Den er ensjiktet til svakt sjiktet og i hovedsak i en sen optimalfase til aldersfase. Deler av granbestandene lengst øst er nær en sammenbruddsfase. Sentralt i sør,

utenfor kjerneområdene, finnes også en tett ensaldret granplantasje med noe yngre skog. Hele arealet bærer preg av tidligere hard påvirkning, både av hogst og trolig beite, men brorparten av arealet har ikke hatt hogstinngrep av betydning på lang tid. Av betydning er også at forsumpet areal ikke er grøftet i senere år. Bøk på 40 cm i diameter dominerer, spredt også noen opp mot 45-55 cm i diam. Eldre svartor med grove sokler er også notert, samt grove trær av gran på opp mot 60 cm, spredt også bjørk og furu på 40-45 cm i diam. Død ved finnes spredt til vanlig. Ferske til midlere nedbrytningsstadier dominerer, men godt nedbrutt ved finnes også.

Det er dokumentert enkelte krevende dødvedarter i området. Bl.a. av råtevedsopp og sommerfugler. Skogen anses også som en viktig lokalitet for spetter og spurvefugl.

Lokaliteten omfatter et lite, men nokså velutviklet skogareal, dominert av gammel bøke- og granskog, der storparten av arealet har kjerneområde-kvaliteter. Innenfor verneforslaget finnes også intermediær sumpskog av betydelige areal, som inngår i den høyt rødlistede naturtypen rikere myrkantmark i låglandet (EN). Innslaget av sumpskog, samt forekomst av gammelskogskvaliteter med død ved både av bøk og gran, kombinert med beliggenhet på gårdsnære areal på strandavsetninger i lavlandet, gjør området spesielt, både i lokal og regional målestokk, selv om arealet er lite. Området vurderes på bakgrunn av dette til klar regional verdi (**).

Området vil kunne bidra til oppfylling enkelte mangler i skogvernet (Framstad et al. 2002, 2003, 2010). Av generelle mangler bidrar området først og fremst som rik skog (svakt som intermediær) og som lavereliggende skog. Av prioriterte skogtyper inngår først og fremst rik sumpskog og edelløvskog.

Markenrud NR utvidelse (Vestfold, Hof, 4692 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5843>

Sammendrag

Lokalitet Markenrud NR utvidelse har blitt kartlagt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern. Området ligger nord i Hof kommune på kjølområdet mellom søndre deler av Eikern i øst og Øksne i vest på grensen mot Buskerud fylke. To omtrent like store områder nord og sør for eksisterende verneområde har blitt undersøkt.

Berggrunnen er i hovedsak fattig, men i sør kommer det inn rombeporfyrr som gir tilløp til noe rikere vegetasjon i partier. Topografisk er området typiske kjøpreget med til dels bratte og noen steder slake øst- og vestsider med et forholdsvis flatt til småkuppert mellomliggende topparti. Områdene har sine laveste punkt på 230 meter i nordøst og sitt høyeste punkt i sør på Skibergfjellet på 632 meter.

Vegetasjonen er i all hovedsak av fattig type med blåbærskog i sidene og i konkave partier med dypere jordsmonn, og bærlyngskog på skinnere partier. På toppartiet, særlig i nord, er det mye myrmosaikk med fuktigere skog og innslag av fattig gransumpskog. I den østvendte siden i nord og på rombeporfyren i sør er det noe mer innslag av lågurtmark og til dels høgstaudekog i søkkene sør for Skibergfjellet. Det er generelt mindre rik vegetasjon i utvidelsene enn i eksisterende naturreservat. Gran er dominerende treslag i det meste av området, men en god del furu finnes på toppområdene hvor det er dårlig utviklet jordsmonn, tilknyttet myrer, men også på mer produktiv mark i de vestvendte lisidene. Osp finnes spredt, men særlig i de østvendte liene er det litt større tetthet. Området har ikke edelløvskogsbestand som i eksisterende verneområde.

Et av områdets viktigste kvaliteter er fraværet av nyere inngrep i det meste av området. Eldre skog som det ikke er hogd i på svært lang tid preger området og det er nesten ikke tekniske inngrep, særlig i nord. Skogen er i otimalfase og tidlig oppløsningsfase med stedvis en god del nydannelse av død ved, men kontinuiteten er brutt for en del år siden og eldre læger og biologisk gamle trær er sjeldent i området. Skoger er til dels god sjiktet og til del glennepreget i partier.

Et forholdsvis beskjedent antall rødlistede arter er kartlagt i området og det ser ut til å inneholde et mindre divers mangfold av arter sammenlignet med eksisterende verneområde. Brudd på dødved kontinuiteten er tydelig merkbar da mange likenende miljøer lenger nord ville hatt innslag av flere rødlistede arter enn det som er funnet.

Større sammenhengende gammelskog i begynnende oppløsning er den klart største verdien til området i dag. Sett i sammenheng med eksisterende verneområde og verneområdene rett vest og nordvest for på Buskerudsiden nærmer området seg totalt sett kravene til å betegnes som storområde. Området isolert sett har få kvaliteter som oppfyller mangler i verneevalueringene (Framstad 2002, 2003 og 2010) og området inneholder kun små andeler høgstaudegranskog som er en rødlistet naturtype. Området skårer middel høyt på gammelskogsparemetere, lavt på rikhet og artsmangfold og til dels høyt på urørthet og arrondering. Samlet vurderes området som regionalt verdifullt (**) og en samlet vurdering av hele storområdekomplekset på begge sider av fylkesgransa gir to-tre stjerner, regionalt-nasjonalt verdifullt.

Storås-Spirås (Vestfold, Andebu, 800 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5814>

Sammendrag

Lokalitet Storås-Spirås ble kartlagt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern. Storås-Spirås ligger i Vestfold, 4-5 km nordvest for Andebu sentrum i Andebu kommune.

Området ligger på syenitt og kvartssyenitt, med en liten flik av rombeporfyrr i sørvest. Høyereliggende deler har innslag av bart fjell, mens det er tynn morene og forvittringsmateriale i resten av arealet. Litt marin strandavsetning finnes i øst i midtre del (NGU 2016).

Storås-Spirås er et relativt stort løv- og barskogsområde med en god arrondering. Området representerer en typisk skoglokalitet i denne delen av Vestfold, med raske vekslinger i topografi og en variert og stedvis rik treslagsblanding. Få slike skogsbestand er hittil vernet. Det er avgrenset 6 kjerneområder (hvorav ett svært viktig), og disse dekker ca. en tredjedel av arealet. Til tross for noe ugunstig påvirkning i deler av området (ungskog), er totalinntrykket at området er dominert av middels gammel og variert skog.

Hoveddelen av området har fattig vegetasjon på fattig berggrunn, men flere forkastningssprekker med mer frodig og rik vegetasjon forekommer, samt at det finnes små partier nedenfor og i rasmarker med rike vegetasjonstyper. Det er også en del variasjon i fuktighetsgradienten, med sumpskogspreget og litt innslag av høystaude/storbregne i et område som ellers er preget av tørre vegetasjonstyper. Samlet sett vurderes området å ha en høy vegetasjonsvariasjon.

Det påviste arts mangfoldet er ikke spesielt høyt, men undersøkelsene foretatt i området er noe overfladiske og potensialet for interessante arter og rødlistearter ansees derfor som relativt godt. Området har den eneste kjente forekomsten i Norge av rosa lundlav (CR). Totalt vurderes arts mangfoldet til to stjerner (**).

Det er antagelig ikke innslag av rødlistede naturtyper i området. Enkelte små partier med rik bøkeskog kunne muligens vært plassert innenfor den rødlistede naturtypen kalkrik bøkeskog, mens små partier med rasmark-lindeskog i området er sannsynligvis ikke rik nok til å klassifiseres som kalklindeskog.

Trolig har påvirkningen gjennom hogst vært ganske jevn langt tilbake i tid, noe som gjenspeiles i få påviste dødvedspesialister. Området får derfor én stjerne (*) på dødvedkontinuitet. Det blir også én stjerne på forekomst av gamle bartrær, gamle løvtrær og gamle edelløvtrær. For gamle løvtrær er verdien nær 0, da gamle løvtrær kun forekommer sparsomt i området, mens det er flere trær og bedre konsetrasjoner av gamle bartrær og til dels av gamle edelløvtrær (i hovedsak bøk).

Storås-Spirås oppfyller følgende generelle anbefalinger/kriterier påpekt i evalueringen av dagens skogvern (Framstad et al. 2002, 2003): (1) Intakt lavereliggende skog i boreonemoral sone og (2) intakt forekomst av rike skogtyper (edellauvskog, lågurtskog).

Område har høy vegetasjonsvariasjon, høy treslagsvariasjon og god arrondering. Området oppnår to stjerner på urørthet/påvirkning, topografivariasjon, arter og størrelse, og én stjerne på de resterende parameterne (med unntak av fosserøyk, som det ikke er potensial for). Totalt sett vurderes Storås-Spirås som regionalt verneverdig, og gis to stjerner (**).

6.6 Telemark

Eikenes (Telemark, Drangedal, 2038 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5805>

Sammendrag

Tilbudsområdet Eikenes (Malfjell) er kartlagt og gitt en naturfaglig vurdering av NINA innenfor prosjektet frivillig vern. Eikenes ligger i Drangedal, med en stripe også innenfor Kragerø i Telemark. Lokaliteten ligger nord for hyttefeltet Eikenes ved Nedre Tokke, NV for Dalsfoss. Sentralt i området ligger det markerte åspartiet Malfjell Vestre og malfjell Østre, med tilhørende bratte (sør)berg og trange sprekkedaler. Terrenget ellers er mindre kupert, med mindre åser og mer flatlente hei- og myrlandskap. Berggrunnen er hard, granittisk gneis, med svakhetssoner bl.a. knyttet til mer lettforvitrelige amfibolitt-ganger.

Tilbudsområdet har et bredt spekter av naturtyper, men er dominert av skrin, fattig røsslyng- og bærlyngfuruskog, med en del blåbærgranskog i smale forsengkninger. Stedvis er det innslag av rikere lågurtskog. Vernemessig er det størst interesse knyttet til rike lågurteikeskoger og småforekomster av rasmarkslindeskog knyttet til Malfjell-massivet.

Lågurteikeskog: Denne skogtypen (bærlynglågurtskog og lynglågurtskog med dominans av eik) opptrer med varierende rikhet og utforming i sørbergene av Malfjell (kjerneområde 1). Mest typisk opptrer tørre, grunnlente utforminger, gjerne som mosaikker av nokså rik type med blåveis som trolig er svakt sigevannspåvirket, i veksling med fattigere partier (svak lynglågurtskog), med svakt lågurtinnslag. Stedvis opptrer eiendommelige, mer og mindre åpne, grasdominerte "elgeenger".

Svært rik, sesongfuktig eikeblandingskog: En særlig rik og spesiell utforming av lågurteikeskog, med overganger mot sesongfuktig askeskog, opptrer i den amfi-formete, sørvendte lia under Malfjell Østre. Denne lia består av åpen, frodig, gras- og urterik eike-blandingskog med sesongfuktige forhold. Her er en sterk treslagsblanding, med bl.a. eik, osp, furu og en del barlind, samt en del yngre alm, ask og spisslønn. Trolig har dette vært mer åpen beiteskog tidligere. Den frodige, artsrike vegetasjonen er dominert av lundgrønnaks, med mange kravfulle arter som skogfaks, bergmynte, blodstorkenebb, blåveis og svarterteknapp.

Rik rasmarkslindeskog: Rik rasmarkslindeskog forekommer fragmentarisk i sørbergene av Malfjell, samt ett mer skyggevent, relativt fattig bestand innerst i kløft på NV-siden av Malfjell Østre (kjerneområde 2 Barlinddalen øvre). Sistnevnte kan betegnes som halvrikt, med innslag av skogsvingel, ormetelg og tannrot.

Med den store variasjonen i naturtyper er det også samlet sett et stort arts mangfold innenfor tilbudsområdet. Den stedvis svært rike lågurteikeskogen huser en meget artsrik karplantevegetasjon, med de fleste artene kjent fra edellauvskog-kalkskog i Drangedal-indre Kragerø, og det er også funnet flere rødlistede, jordboende sopper her, knyttet til rik eik-ospeskog og til (kalk)rik edelløvskog generelt. Trolig huser denne rike eikeskogen 10-15 slike rødlistede, jordboende sopparter, samt flere sjeldne/rødlistede vedboende sopp, insekter og lav knyttet til gammel, grov eik.

Tilbudsområdet utmerker seg med en stor forekomst av variert rik lågurteikeskog (rødlistet naturtype) i sørbergene av Malfjell, herunder en svært rik, sesongfuktig utforming, en artsrik type som er ytterst sjelden regionalt-nasjonal og som har et betydelig potensiale for rødlistearter. Det er også elementer av gammel, grov eik og god forekomst av barlind som trekker opp verdien, dessuten varierte myrlandskap, inkludert fragmenter av rikmyr. Følgende elementer prioritert for vern iflg. Framstad m. fl. (2002, 2003, 2010) vurderes her som rimelig godt dekket opp; (i) intakt lavereliggende skog i boreonemoral sone, (ii) intakt forekomst av rike skogtyper (edellauvskog bl.a. med svært rik lågurteikeskog), og (iii) viktige forekomster av rødlistearter.

Det som trekker verdisetningen noe ned er at sjeldne og rike elementer her dekker kun små arealer i sørberg, mens resten av tilbudsområdet er preget av mer triviell, fattig barskog, med tildels betydelig hogstpåvirkning. En del av den yngre, plantede granskogen er her forøvrig foreslått tatt ut av tilbudsområdet (dalen i NV). De største verdiene er knyttet til Malfjell-massivet med sørberg. Dette åspartiet favner de rike eikeskogene, samt lite påvirket og relativt variert furuskog. Samlet sett vurderes dette tilbudsområdet til ** (regional verdi), trolig til en sterk ** hvis man bare vurderer Malfjell-massivet (ca 500 daa).

Merrdalsristin (Telemark, Kviteseid, 748 daa), verdi: *

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5848>

Sammendrag

Lokalitet Merrdalsristin har blitt kartlagt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern. Området ligger i Telemark sør for Vråvatnet i Kviteseid kommune.

Undersøkelsesområdet omfatter ei nordvendt, bratt, for det meste skogkledd lise som strekker seg fra snaut 500 meter over havet og opp til toppen av Merrdalsristin på 908 meter over havet. Lisida er for det meste homogent bratt og skogkledd, men enkelte berg og grunne kløfter bryter opp. Det er til dels svært fuktig og stabilt lokalklima i beskyttede deler av området.

Området preges av relativt liten vegetasjonsvariasjon der fattig til intermedier barskogsvegetasjon dominerer store deler av arealet. Det fuktige mikroklimaet og stedvis god tilgang på sigevann/kildevann bidrar til noe mer frodig vegetasjon i partier, men dette er for det meste begrenset til berggrøtter, små bekkedaler og andre konkave slutninger.

Skogbildet er relativt homogent i mer eller mindre hele området. Eldre granskog med innslag av noe død ved dominerer store deler av området. Skogen virker gjennomgående noe eldre i øvre deler av lia enn i nedre. Videre finnes også noe mer dødved i øvre deler, her mest knyttet til litt "rufsete" blokkmark og små bekkedaler eller i svært bratt terreng. Hele området bærer sterkt preg av tidligere tiders gjennomhogst og biologisk gamle trær opptre svært sparsomt.

Artsmangfoldet innen relevante undersøkte grupper (lav, sopp, moser, karplanter) vurderes å være av relativt triviell karakter. Bare et fåtall interessante arter ble påvist.

Det finnes ingen rødlistede naturtyper i området.

I forhold til mangelanalyser for skogvern i Norge (Fremstad m.fl. 2002, 2003, 2010) så fanger Merrdalsristin i liten grad opp opplistede miljøer. Verdiene er i første rekke viktige i lokal sett i lys av at området er et relativt stort sammenhengende areal med granskog med intakt preg.

Området scorer gjennomgående lavt på de fleste verdiparametere og ender opp med lokal verdi (*)

Røsaker (Telemark, Skien, 267 daa), verdi: ***

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5804>

Sammendrag

Tilbudsområdet Røsaker i Gjerpendalen, Skien, Telemark er kartlagt og naturfaglig vurdert av NINA på oppdrag fra Miljødirektoratet i forbindelse med ordningen med frivillig vern. Lokaliteten omfatter et basalt (lava-)platå med brattkanter, med stedvis sterkt opprevet topografi.

Tilbudsområdet utmerker seg med en usedvanlig høy andel av rike naturtyper/skogtyper, og tilsammen er det her en meget stor naturtypevariasjon. Her er for det første store arealer av frisk ask(-alm-linde)dominert edellauvskog, som er typisk for de rikeste basalt-områdene i Gjerpendalen, men her er også velutviklet, tørrere eik-lindedominerte typer, samt en god del rike lågurtgran/furuutforminger, og rike sumpskoger dominert av svartor og gråor-ask.

Friske ask(-alm-linde)dominerte typer dekker store arealer i den østre delen (kjerneområde 1 Rønningen øst). Skogen er nokså heterogen og mosaikk-preget, med sterkt blandet tresjikt. Det er imidlertid i hovedsak dominans av edelløvtrær, og med mest ask og stedvis en god del osp i små forsenkninger, og en del lind og alm på små bergkanter og knauser. Forsenkningene har også en del av gråor (partier med gråor-heggeskog) og noe svartor, og ellers er det en del spisslønn og lavlandsbjørk. Graninnslaget er varierende (stedvis preg av lågurtgranskog). Stedvis mangler tresjiktet nesten helt (trolig pga. tidligere kulturpåvirkning), det er her sterk dominans av tildels gamle, grove, vide hasselkratt. Partiene med frisk ask(-alm-linde)skog har en meget rik vegetasjon, med bl.a. usedvanlig store mengder av blåveis, dernest mye myske, tannrot, trollbær og firblad, i fuktige partier med bl.a. storklokke og skogsvinerot. I den nedre halvdel av brattskråningen i Ø (kjerneomr. 2 Røsaker øst) er det noe tilsvarende, frisk, rik edellauvskog, men med en større dominans av alm på steinete rasmarek (ofte en sone med askedominans helt nederst i lia). Velutviklede rasmareklindeskoger finnes først og fremst i den bratte, V-SV-vendte skråningen i Ø (kjerneomr. 2 Røsaker øst). Her er den øvre, tørrere delen lindedominert, på bergbenker, vekslende med små hyller, rasskar og liknende, noe jorddekte arealer. Også noe eik forekommer her. Undervegetasjonen er rik, med mye blåveis, myske og fingerstarr, forekomst av vårerteknapp, samt mye ormetelg og litt taggbregne på steinete mark. Området har tidligere vært hevdet som beiteskog. Nærmere tuftene av Røsaker søndre er det hagemarkspreg og stedvis (fortsatt) åpen engmark. Til tross for denne historien som beiteskog og hagemark, er det i dag en god del dødved, både i den bratte lia i Ø og i det mest kuperte terrenget i V. En del svært høyvokste og grove trær av ask, alm, osp og gran forekommer, dessuten enkelte grove flerstammete linder. Det er spredte læger, tildels grove, både av alm, eik, samt litt av bjørk, osp, selje. I NV er det flere konsentrasjoner av (grove) granlæger. Dette preget veksler med partier med nokså tett ungskog av ask, osp, spisslønn.

Karplanteforaen er artsrik, med de typiske kravfulle edelløvskog/sumpskogsplantene for regionen. Biomangfoldet ellers må betraktes som lite kartlagt, og generelt vet vi forholdsvis lite om hvilke spesialiserte sjeldne/rødlistede arter som de svært rike, friskfuktige alm-askeskogene huser i Skien-Porsgrunn-området. En må anta at det her er

et betydelig potensiale for kravfulle, jordboende sopparter, såvel som for veboende arter knyttet til gamle trær og læger av alm, ask, lind, osp, m. fl.; det gjelder både vedboende sopp, insekter og epifyttiske lav. Området representerer et av de rikeste, største og mest intakte edellauvskogsområdene på basalten i Skien-Porsgrunn. Her er særlig godt utviklet frisk, tildels storvokst ask-alm(-linde)skog som har et tyngdepunkt i dette basalt-området. Lite av dette er vernet tidligere, og ingen så store, sammenhengende arealer. Større forekomster av intakt alm-askeskog har et særlig vernebehov siden disse treslagene i dag er truet. Det bør gjøres en nærmere vurdering av behovet for skjøtsel. Følgende elementer prioritert for vern iflg. Framstad m. fl. (2002, 2003, 2010) er her svært godt dekket opp; (i) intakt, lavereliggende skog i boreonemoral sone, (ii) intakt forekomst av rike skogstyper (edellauvskog, her bl.a. friske ask-alm(-linde) skogstyper), og (iii) viktige forekomster av rødlistearter. Samlet sett kvalifiserer Røsaaker til *** (nasjonalt verdifull) pga. store arealer med svært rike, sjeldne utforminger av edellauvskog, og stor variasjon i (rike) skogstyper, samt et betydelig udekket vernebehov for disse utformingene.

Rundkoll (Telemark, Drangedal, 332 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5806>

Sammendrag

Tilbudsområdet Rundkoll (Maurkollen) har blitt kartlagt av NINA på oppdrag fra Miljødirektoratet som ledd i naturfaglig vurdering av områder for frivillig vern. Rundkoll ligger i Drangedal, Telemark, nord for Henneseidgrenda og Øvre Tokke. Tilbudsområdet utmerker seg ved sine sørvestvendte brattskråninger, berg og rasmark med gammel eikeskog. Eikeskogen opptrer både som fattig blåbæreskog og som "halvrik" lågurteikeskog. Lågurteikeskog opptrer i hovedsak i kjerneområde 1 (Maurkollen) og i kjerneområde 3 (Lille Rundkoll N). Men det forekommer fragmenter også i de andre kjerneområdene. Typisk opptrer lågurteikeskogen på sørvendte, helt grunnlendte skråttstilte gneis-svaberg, gjerne med en svak sigevannspåvirkning, samt i bergrotsoner under bergvegger, med innslag av finkornet, rikere skredjord. Lågurteikeskogen har stedvis innslag av hassel og spisslønn, samt barlind. Det er kun registrert relativt fattige lågurtutforminger, med et spredt innslag av lågurter. Fattig blåbæreskog, inkludert helt tørre, røsslyngdominerte utforminger, forekommer i alle sørberg, enten som mosaikker med lågurteikeskog, eller som enerådende. Typen er her gjerne karakterisert ved nokså tykk lauvdekke/strødekke, og lite vegetasjon, men kan også ha innslag av blåbær, og i tørre partier gjerne en veksling av røsslyngdominans og åpne svaberg. Her ofte med betydelig innslag av furu. Ellers er området dominert av mer ordinær, fattig furuskog, dels som røsslyngfuruskog og i bratte lier også en del bærlyngfuruskog. Det forekommer også fragmenter av rik rasmarkslindeskog (sørberg) og lågurtgranskog-lågurtblandingskog (sprekkedaler).

Påvirkning i form av bestandsskogbruk er betydelig innenfor tilbudsområdet, særlig i den nordre delen (denne er foreslått tatt ut). Noe eldre furuskog står igjen i SØ og V, men ellers er det særlig de brattlendte arealene med tildels grov eikeskog som har liten påvirkningsgrad. Her er stedvis naturskogspreg, med mye svært gammel og tildels grov eik, enkelt hule eiker, eikegadd og eikelæger, og med en del funn av- og et ytterligere stort potensiale for rødlistearter. Dette gjelder særlig KO 1 (Maurkollen) og KO 4 (Rundkoll sør). Det er i de 5 kjerneområdene registrert ca. 15 svært grove eiker over 80 cm i diam., og tilsammen minst 40 eiker over 60 cm. Anslagsvis 20-25 eiker vurderes å være hule.

Tilbudsområdet har et sjeldent og rikt mangfold knyttet til den gamle eikeskogen. Enkelte funn av truede/rødlistede «eikearter» er gjort (eikeknivkjuke, ruteskorpe og breinål), og potensialet for flere rødlistede vedboende sopper, ditto biller og epifyttiske lav knyttet til hule eikekjemper og grov eikegadd vurderes som relativt stort. Området har også en rik forekomst av den truede arten barlind. Enkelte partier med lågurteikeskog (særlig i kjerneområde A) har dessuten et potensiale for rødlistede, jordboende lågurteikeskogsopper.

Tilbudsområdet, med sine sørvestvendte brattskråninger med gammel eikeskog, føyer seg inn i rekken av svært verdifulle lokaliteter med gammel eikeskog og mye grove, hule eiker i Henneseid-Tørdal-området. Ingen andre steder i landet er det registrert tilsvarende tetthet av hule eikekjemper. Elementer av den nær truede naturtypen lågurteikeskog forekommer også i to av kjerneområdene, selv om denne typen er registrert mer velutviklet og mer arealdekkende i nærliggende verneområder. Det som trekker verdisetningen noe ned er at sjeldne og rike elementer dekker relativt små arealer, omgitt av mer ordinær furuskog. Isoler sett vurderes derfor dette tilbudsområdet til ** (regional verdi). Tilbudsområdet må imidlertid også sees i sammenheng med det nærliggende Asgjerdstigfjell NR. Hvis foreliggende tilbudsområde bindes sammen med Asgjerdstigfjell NR, ville dette styrke verdivurderingen. Som et suppleringsområde til sistnevnte naturreservat, vil tilbudsområdet Rundkoll kvalifisere til *** (nasjonal verdi).

Solhomfjell NR utvidelse (Telemark, Nissedal, 7155 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5844>

Sammendrag

Lokalitet "Solhomfjell NR utvidelse" har blitt kartlagt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern. Solhomfjell NR utvidelse ligger vest for Uvdalsvatn i øst, vestover til Ormvatn, og utgjør en kile inn i Solhomfjell NR beliggende i østre del av Nissedal kommune. Området er en utvidelse av Solhomfjell naturreservat.

Østre del av undersøkelsesområdet Solhomfjell NR utvidelse (Uvdalen) er en U-dal, som vestover åpner seg litt opp. Undersøkelsesområdet utgjør de lavereliggende delene av landskapet, inkludert isider og bergvegger opp mot høyereliggende partier. Berggunnen består av granitt i store deler av undersøkelsesområdet, men amfibolitt, hornblendegneis, glimmergneis, stedvis migmatittisk, finnes sør for Uvdalsvatn og vestover til sør for Berrtjønn, samt i et område nord for Ormvatn. Bart fjell er dominerende, i lavereliggende deler med et tynt eller usammenhengende lag av morenemateriale. Vest for Uvdalsvatn er det noe elveavsetninger, og øst for Ormvatn er det et større parti med torv og myr.

De dominerende vegetasjonstypene er fattige typer på tynt jordsmonn, på torv eller impediment. Noe mektigere jordsmonn forekommer i dalbunnen, og rik vegetasjon forekommer i enkelte sørvendte lisider, med bl.a. litt innslag av lavurt-eikeskog (D2a).

Størsteparten av undersøkelsesområdet består av åpen furuskog med begrenset aldersvariasjon og svært lite død ved. Furuskogen er relativt gammel i partier, men har altså et tydelig brudd i dødvedkontinuiteten. Granskogen, inkludert borealt løv, er i de enklest tilgjengelige delene hogstpåvirket, også delvis i nyere tid. Noen steder er det innslag av gammel granskog, men arealene er relativt små. I de bratte lisidene og enkelte sørvendte rasmarkpregede partier er skogen lite påvirket, med god aldersvariasjon, mye dødved og forekomst av gamle og hule løvtrær. Spesielt er det gode forekomster av gamle eiketrær innenfor kjerneområdene, med både levende og døde trær med diametere på opp mot 90 cm. Flere hule eiker med rødmyld ble observert, og det er relativt mye grov eikeved innenfor tre av de fire kjerneområdene. Gammel osp med forekomst av grove ospedagg og ospelæger forekommer også, samt noe gammel hassel.

Noen rødlistearter knyttet til gammel eik og eikeved, samt noen få andre rødlistearter knyttet til gammel gran og osp er påvist. En karplante og et par registrerte fuglearter står også på rødlisten, men ingen av de påviste artene er sterkt truet, og kun to er sårbare.

Av generelle mangler bidrar området først og fremst til "forekomst av intakt lavereliggende skog i sørboreal og boreonemoral sone" og delvis til "forekomst av intakte rike skogtyper (edelløvskog)". Av prioriterte skogtyper inngår først og fremst edelløvskog (gammel eikeskog), med elementer av gammel lavurt-eikeskog. (Framstad et al. 2002, 2003, 2010).

Selv om området er gjennomgående fattig, vurderes verneverdien som relativt høy, spesielt sett i sammenheng med de tilliggende, allerede vernede arealene og de naturverdiene som Solhomfjell NR utvidelse innehar i form av gammel og delvis rik eikeskog. Området vurderes som regionalt verneverdig og gis to stjerner (**).

Svartefjell (utv) (Telemark, Skien, daa), verdi: -

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5807>

Sammendrag

Svartefjell naturreservats utvidelse utgjør rundt 140 daa med eldre skog i en bratt sørvendt liside under Svartefjell nord for Valebø, nord i Skien kommune langs grensen mot Sauherad kommune. I vest grenser undersøkelsesområdet til Svartefjell NR, mot nord mot høyereliggende barskog, mot øst og sør store hogstflater. Undersøkelsesområdets nedre deler er preget av rik boreonemoral blandingsskog, hovedsakelig i sen optimalfase. Foruten gran og furu finnes eik, osp, bjørk, rogn, spisslønn, hassel, barlind og lind i området. Langs bekkesøkk også selje, gråor, alm og ask. Vegetasjonen varierer fra blåbærmark til svak- og rik lågurt. De rikeste partiene har innslag av arter som skogsvingel, blåveis, nattfiol, liljekonvall, svarterte knapp og tystbast. Den rikeste og eldste skogen er avgrenset som kjerneområde. I øvre del av lia overtar fattig svabergfuruskog med røsslyng og blåbær dominansen.

Skogen har stor treslagsvariasjon og er derfor nokså godt sjiktet, men har liten aldersspredning. Biologisk gamle trær finnes kun enkeltvis. Død ved finnes som enkelte restelementer eller ferske vindfall, mest av gran. På død ved av gran ble de to råtevedsoppene svartsonekjuke (NT) og rosenkjuke (NT) funnet. Mest spesielt, og trolig bakgrunn for utvelgelse, er at skogen har en sjelden rik forekomst av barlind (VU). Barlind er også grunnlaget for vern i det eksisterende Svartefjell NR. Barlind på 10-20 cm er vanlig i undersøkelsesområdet, enkelte er målt opp mot 40 cm i brysthøydiameter. Nær alle er oppkvistede og tydelig beitepåvirket fra hjortevilt. Flere unge skudd av barlind ble sett, men nesten ingen småtrær rundt 1-2 meters høyde. Disse blir trolig utsatt for så massivt beite at de ikke klarer å vokse opp og fører til dårlig-ingen foryngelse av barlind i området. Mellom 50 og 60 eldre barlind står også på hogstflata nedenfor undersøkelsesområdet.

Kjerneområdet er vurdert som viktig og har naturtypeverdi, men arealet og skogkvalitetene vurderes som for små til å kvalifisere som naturreservat etter dagens metodikk og praksis for vurdering av verneområder. Kjerneområdet bør videre forvaltes som nøkkelbiotop/naturtype.

Vest-Nåsa (Telemark, Drangedal, 918 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5558>

Sammendrag

Lokaliteten ligger ved Nedre Toke helt sør i Drangedal kommune, ikke langt fra kommunegrensa til Kragerø. Lokaliteten ligger på sørsiden av Vefallnosa og ned mot Djupedalsfjorden. Vest-Nåsa er en sørvendt liside hvor grunnlendte rygger med dalganger, en del blokkmark og rasmark, og små bekkefar preger området. Nordre og vestre del av området ved Nosnibben har flattere terreng med en del myr. Høydespennet er fra 60 til 214 meter over havet. Hele området ligger på granittisk og granodiorittisk gneis som ikke gir grunnlag for særlig rike vegetasjonstyper. Området har en god arrondering uten flatehogster og unge suksessjoner og utgjør en enhetlig terrengform som liside. Verneforslaget er nesten identisk med tilbudt areal.

Området preges av fattige vegetasjonstyper. Dominerende vegetasjonstype er røsslyng-blokkebærfuruskog. Blåbærskog er vanlig. Forøvrig finnes sparsomt med lavurtskog, alm-lindeskog som har spisslønn og hassel i stedet for alm, fattig sumpskog, rasmark og fattigmyrvegetasjon. Noe rikere vegetasjonstyper finnes først og fremst i sprekker og mindre dalganger og søkk i mellom grunnlendt furuskog. Lokalklimatisk ligger lokaliteten gunstig til med innslag av eik, hassel og spisslønn.

Området domineres av noe eldre åpen grunnlendt furuskog med sparsomt med gadd og læger. Eik forekommer spredd i hele området. Det er en del ikke-tresatt impediment i området. Dimensjonene ligger stort sett under 50 cm i diameter brysthøyde. Mindre områder med blåbærgranskog i optimalfase finnes. I dalganger og sprekker spesielt i kjerneområdene er treslagsblandingen større med preg av gammel lavlandsblandingsskog, spesielt i kjerneområde 1 og 2 ved Petershol, med innslag av bjørk, hassel, eik, osp og spisslønn. Kjerneområde 1 og 2 har også høyere

kontinuitet med mer død ved i ulike nedbrytingsstadier. Skogsbilveier forekommer øst i området, og i sørvest er et lite areal som nylig er hogd utelatt fra verneforslaget.

Potensialet for artsmangfold i området er først og fremst knyttet til død ved av ulike treslag og da spesielt eik, osp og furu. Noen rødlistede sopparter og et par rødlistede insekter knyttet til dødved ble påvist. Det er sparsomt med rikere vegetasjonstyper, men det kan være noe potensial for jordboende sopp knyttet til eik og hassel i rikere partier ved bergskrenter og i blokkmark.

Det er avgrenset tre kjerneområder med gammel lavlandsblandingsskog som er vurdert til regional verdi. Størsteparten av arealet i verneforslaget dekkes av noe eldre åpen furuskog med spredte forekomster av død ved og innslag av eik. Området scorer mellom en og to stjerner på kriteriesettet. Arronderingen er god uten nyere hogstinngrep og med en enhetlig form med for det meste funksjonelt skogareal, bare oppbrudt av litt myr og bergknauser. Området ligger i en region med store verdier knyttet til skogtypene som er representert i verneforslaget og mange kravfulle vedlevende arter kan potensielt etablere seg, eller allerede finnes i området. Totalvurderingen av området er at det er regionalt verdifullt, to stjerner (**).

Mangelanalysen (Blindheim et al. 2011) vurderer vernebehovet som stort for rik blandingsskog i lavlandet i Telemark (tilsvarer gammel lavlandsblandingsskog DN 2015). Vernebehovet vurderes også som stort for gammel furuskog i Telemark, men Vest-Nåsa har ikke spesielt gammel furuskog. Området er i en fase hvor gammel furuskog-kvaliteter er i ferd med å utvikles og kan betraktes som et godt alternativ for restaurering av skogtypen i tillegg til å ivareta kjerneområdene med lavlandsblandingsskog. Området inneholder kun helt marginale arealer med den rødlistede naturtypen lågurt-eikeskog.

Vissevåg (Telemark, Porsgrunn, 899 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5808>

Sammendrag

Avgrenset areal ligger på åspartiene Borås og Vilskeåsen, rett øst for Vissevåg i Bergsbygda, Porsgrunn kommune. Et småkollet og variert landskap preger området. Typisk for kollene er avrundede topp-platåer omringet av bratte lisider. Kollene er ispedd flere små sprekkedaler som gir variert småskalatopografi. Mellom kollene inngår dypere dalfører, der det mest markerte dalføre i undersøkelsesområdet går langs bekken Rutua. Berggrunnen består av lettforvitrelig larvikitt som gir næringsrikt jordsmonn. Langs Rutua inngår også marin leire.

Avgrenset område er dominert av fattige til intermediære vegetasjonstyper langs topppartiene, og rike vegetasjonstyper ned lisidene, langs dalfører og søkk. De sør og vestvendte lisidene domineres rik edellauskog, hovedsakelig av typen lågurt-eikeskog i øvre deler av lia, med rasmak-lindeskog ned lia. Av grunntyper dominerer svak lyng lågurtskog i øvre deler av liene, med lågurtskog i de bratteste liene og langs sprekkedaler. Eik, lind og hassel dominerer lisidene, men innslag av spisslønn, osp og gran. På kollene er eik og furu vanligst med innslag av osp, bjørk og gran, samt noe lind og hassel langs små sprekkedaler. Langs Rutua og friske søkk inngår også overganger mot boreonemoral granblandingsskog av lågurt-, storbregne og høgstaudetype. Her preger gran, gråor, selje, svartor, hegg og hassel skogbildet. I nedre deler av liene finnes også innslag av alm og ask.

Totalt sett bærer området preg av middelaldrende skog, der biologisk gamle og grove trær kun finnes spredt og død ved er dominert av ferske nedbrytningsstadier og midlere dimensjoner. Toppområdene har flere eldre småvokste eik og furu opp mot 60 cm i brysthøydiameter, der enkelte eiker har døde tredeler og begynnende hulheter. Det finnes også spredte eike gadd av små dimensjoner, noen gadd og ferske vindfall finnes av furu også. Ned lia er skogen jevnt over yngre med dimensjoner på 20-30 cm i diameter som vanlig. Eldre eik og lindekloner forekommer, men spredt. Stedvis inngår også eldre osp, med en del død ved. Langs Rutua finnes også innslag av nokså grovvokst granskog, med begynnende dødveddannelse. Også partier med ungskog og tette granplantasjer inngår stedvis.

Lokaliteten har dokumentert et middels rikt artsmangfold, hovedsakelig knyttet til rester av gammel eik og død osp. Størst potensial for flere rødlistede arter antas å være knyttet til markboende sopp i lågurt-eikeskog. Trass en dårlig sopphøst ble den sjeldne slørsoppen gullskjellet slørsopp (EN) funnet med flere eksemplarer under eik og lind ved undersøkelsene i de rikere vestvende skrentene av Vilskeåsen. Dette understreker potensialet for flere krevende arter.

Lokaliteten omfatter areal med eldre rik edelløvskog og rik blandingsskog, inkludert betydelige areal med den rødlistede naturtypen lågurt-eikeskog (NT). Den økologiske variasjonen i området er stor, som typisk for kollelandskapet i regionen. Tre store kjerneområder er avgrenset dels basert på nye og tidligere kartlegginger. Ingen av disse er riktignok avgrenset i sin helhet, grunnet snevert avgrenset undersøkelsesområde som i liten grad følger naturlige gradienter og terrengformasjoner. Dette gir en dårlig arrondering av verneforslaget, både mhp. kjente verdier og landskapsrom, noe som vurderes som en betydelig negativ faktor i den totale verdisettingen. Området vurderes med bakgrunn i dette til regional verdi (**).

Området vil kunne bidra til oppfylling enkelte mangler i skogvernet (Framstad et al. 2002, 2003, 2010). Av generelle mangler bidrar området først og fremst som rik skog og som laveliggende skog. Av prioriterte skogtyper inngår først og fremst edelløvskog (lågurt-eikeskog).

6.7 Aust-Agder

Åmland (Aust-Agder, Åmli, daa), verdi: -

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5798>

Sammendrag

Tilbudsarealet "Åmland" har blitt kartlagt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern.

Ingen deler av tilbudsarealet er funnet verneverdig (-). Naturverdiene er generelt små. Store areal består av enten fjell, lavproduktiv og triviell høytliggende barskog, eller ung til middelaldret fattig barskog (på bedre bonitet). Et stort parti sør for Åmland gård er dessuten flatehogd.

To kjerneområder/ naturtypelokaliteter er likevel avgrenset og beskrevet. Disse har ikke tilstrekkelig høy naturverdi, eller er av stort nok areal separat eller samlet, til å kunne forsvare vern etter gjeldene metodikk og praksis. De to kjerneområdene er dessuten adskilt av ungsog/plantefelt/hogstflate og driftsveier.

Vegetasjonen i området er overveiende fattig. Unntak gjelder kun Ko 2 hvor det inngår litt bærlyng-lågurtskog (se kjerneområdebeskrivelsen). Både grandominert og furudominert skog er utbredt i området. Bjørk er vanlig, mens osp og rogn opptre mer spredt og sparsomt. Andre treslag forekommer nesten ikke. Dominerende vegetasjonstyper er blåbær-, bærlyng- og lyngskog (herunder knausfuruskog, røsslyng-blokke-furuskog, blåbær-granskog og bærlyng-barblandingsskog). Småbregne-granskog finnes også. Deler av skogen er moderat gammel, dvs fleraldret opp til ca 150(-200) år og kunne inngått som matriks-areal i et skogvernområde dersom dette var del av et større areal med tilsvarende skogkvaliteter, eventuelt lå i tilknytning til større og viktigere naturtypelokaliteter enn det som er avgrenset. Det er imidlertid kun i nordre del, i fjellnær og lavproduktiv furuskog, at det er nevneverdig innslag av kontinuitetselement i form av gamle trær (furu på 200-300 år). Tettheten av slike element er likevel lav, og mengden død ved er enda lavere (nesten fraværende). Lengst vest, like sørvest for Åmland, står et parti høyproduktiv, storvokst og tett bestokket barblandingsskog som er i aldersfase og har begynt å produsere en del dødvedelement. Hvis den får stå uruørt vil den nok kunne fange opp noen krevende arter, men den er ikke avgrenset som naturtypelokalitet bl.a. grunnet dårlig aldersspredning og dermed dårlig habitatstabilitet.

Enkelte moderat krevende arter er påvist, men bare i små mengder. Nevneverdig er gubbeskjegg (NT) på gran i Ko 2, skorpeglye (VU) (på rogn), lungenever, filthinnelav og Mycobilimbia tetramera (på osp), furustokkjuke og Ramboldia elabens (på furu), og kystkolve (på fuktig berg i fjellnær knausfuruskog).

Haresteinheia (Aust-Agder, Froland, 1011 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5795>

Sammendrag

"Haresteinheia" har blitt undersøkt av BioFokus på oppdrag for Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern.

Haresteinheia ligger ved sørenden av Homstølvatnet/Eptevatnet, og nord for Vatne (ved Risdal), i Froland kommune. Området består av en ganske høy og markert åsrygg, med lange bratte sider ned mot sør og sørøst. Berggrunnen består av glimmergneis, øyegneis og psamitt, inkludert soner av mørk biotittgneis.

En stor del av undersøkelsesområdet/ tilbudsarealet anses verneverdig. Mindre parti, både i nord-nordvest, sørøst og lengst vest, er likevel ekskludert, i stor grad grunnet høy påvirkningsgrad i form av flatehogst og utsprenge driftsveier mm. Avgrenset verneverdig areal vurderes f.ø. som moderat godt arrondert med hensyn til både kjente naturverdier og terreng/topografi, men det hadde vært en fordel med små justeringer/utvidelser i sørvest og nord-nordvest. Det er avgrenset/revidert én naturtypelokalitet, mens én eldre (fra kommunal kartlegging i år 2000) er videreført uten endring.

Med unntak av ganske små areal innenfor kjerneområdene er det kun fattige vegetasjonstyper i området. Høyereliggende parti består av furudominert skog, fattig myr og lynghei. I de nordvendte hellingene er det stedvis grandominans, og det inngår noe osp. I sørskretnene er det til dels eikedominert skog, hvorav små areal er av svak lågurt- og svak bærlyng-lågurt-utforming, og kan muligens betegnes som lågurt-eikeskog (NT). Ed hensyn til frekvensen av trær og busker i området er det mest furu og ganske mye bjørk. Ellers inngår en del gran, einer, eik, rogn og osp. Svartor, selje, trollhegg, hassel, spisslønn og lind inngår bare sparsomt.

Skogen varierer ganske mye i alder og struktur. Den eldste furuskogen forekommer som glissen knausfuruskog på åsryggen i nordvest. Der inngår en god del furu på 150-200(-250) år, og enkelte på +300 år. Det inngår også spredte eldgamle furu-høystubber i dette området. Den eikedominerte skogen innenfor kjerneområdene varierer også en god del i alder og struktur; fra relativt ung, aldershomogen, tett bestokket og tynnstammet skog; til sterkt fleraldret skog med god forekomst av 150-200 år gammel eik hvor enkelte har begynt å få innhul stamme. Et avvikende stort eiketree er ca 100 cm dbh. Et fåtall gamle grove eikelæger finnes også.

Enkelte krevende arter tilknyttet både gammel furuskog og gammel eikeskog er påvist. Artsdiversiteten eller mengden av de påviste artene er imidlertid ikke stor. Mellom årene 2000 og 2015 er det totalt påvist 7 rødlistearter (i hht. rødlista 2015), hvorav det mest opsigtsvekkende er funn av eikeknivkjuke (EN).

I samlet verddivurdering er det både lagt vekt på at området som helhet scorer ganske høyt på flere sentrale verdiparametre, og ikke minst at det inngår et såpass stort kjerneområde/naturtypelokalitet av høy naturverdi. Haresteinheia vurderes derfor som regionalt verneverdig (**).

Haresteinheia som her presentert vil i noen grad kunne bidra til oppfylling av viktige mangler i skogvernet. På de generelle manglene gjelder dette: 1) urskog/naturskogsdynamikk (liten grad); 2) lavlandsskog (liten grad); 3) rødlistearter (meget liten grad). Av prioriterte skogtyper gjelder: 1) edelløvsog, herunder gammel eikeblandingsskog (liten grad) og lågurt-eikeskog (svært liten grad).

Lemfjellheia (utv) (Aust-Agder, Froland, 485 daa), verdi: *

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5794>

Sammendrag

Lemfjellheia (utv) har blitt undersøkt av BioFokus på oppdrag for Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern.

Området ligger sør for Flekevatnet, mellom Skripeland og Ytre Lauvrak, i Froland kommune. Terrenget er småkupert med åsrygger, små sprekke- og bekkedaler og slakere myr- og skogsterreng. Berggrunnen består av granittisk til granodiorittisk gneis.

Kun en mindre del av undersøkelsesområdet anses verneverdig (485 dekar mot 1057 dekar). Nordre del av tilbudet/undersøkelsesområdet er ikke verneverdig. Tilbudsarealet fanger ikke opp naturverdiene i området på en fullgod måte. Blant annet faller det meste av kjerneområde nr 2 (Store Marismesstjørn N) utenfor. Også like vest for tilbudet er det et areal (en liten eiendomsteig) med relativt gammel furuskog som burde vært inkludert. Dette ville medført en langt bedre arrondering og sikring av eksisterende spesielle naturverdier i området.

Området består kun av fattige vegetasjonstyper. Det aller meste av skogen er furudominert, men i et par dalsenkninger er det dominans av gran og/eller løvtrær. Under ett er furu langt vanligste treslag etterfulgt av (i synkende frekvens) bjørk, gran, einer, osp, rogn, eik, svartor, hassel.

Skogen varierer litt i alder og struktur, men storparten av verneverdig areal består av forholdsvis gammel og til dels storvokst furuskog. Dominerende aldersklasse ligger på ca 100-150 år. De eldste trærne i området er mellom 150 og 200 år. Spesielt innenfor kjerneområdene er det til dels ganske høyproduktiv, høyreist/storvokst og tett bestokket furuskog.

Området er relativt artsfattig. Et fåtall moderat krevende arter tilknyttet furu, eik og osp er likevel påvist. Det er kun påvist én rødlistet art (i hht. 2015-utgaven).

Områdets verneverdi er først og fremst knyttet til forekomsten av noenlunde stort og sammenhengende areal med ganske produktiv og volumøs eldre furuskog på relativt lav høyde over havet. Ettersom forekomsten av eldre produktiv furuskog er hva som gjør Lemfjellheia (utv) verneverdig er det uheldig at tilbudet ikke fanger opp tilgrensende areal med intakt gammel furuskog på en tilfredsstillende måte.

Isolert sett vurderes Lemfjellheia (utv) slik den er avgrenset (heltrukket rød linje) som kun lokalt verneverdig (*). Sammen med tidligere kartlagt areal i sørvest ("Lemfjellheia (Skripeland)") er området klart regionalt verneverdig (**).

Lemfjellheia (utv) som her presentert vil bare i beskjeden grad kunne bidra til oppfylling av viktige mangler i skogvernet. På de generelle manglene gjelder dette kun: 1) lavlandsskog (liten grad). Av prioriterte skogtyper gjelder: 1) edelløvskog, herunder gammel eikeblandingsskog (svært liten grad).

Moripen-Styggetjønn (Aust-Agder, Froland, 379 daa), verdi: *

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5793>

Sammendrag

"Moripen-Styggetjønn" har blitt undersøkt av BioFokus på oppdrag for Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern.

Området ligger rett øst for Moripen, og sør for Nelaug, i Froland kommune. Området er lite, men ligger i et småkupert landskap med koller/åsrygger, små sprekke- og bekkedaler og slakere myr- og skogsterreng. Berggrunnen består av båndgneis og amfibolitt.

Det meste av tilbudsarealet anses verneverdig. Det inngår imidlertid forholdsvis store areal med relativt ung og helt triviell skog. Til å være et såpass lite område vurderes arronderingen som ganske god, både med hensyn til kjente naturverdier og til terrengformer, men det hadde likevel vært positivt med en liten utvidelse mot vest-sørvest for bl.a. å sikre en bedre buffer rundt Ko 1.

Området består for det meste av fattige vegetasjonstyper. Skogen er dels grandominert og dels furudominert. Ellers inngår en del osp, bjørk, einer og rogn. Svakt lågurtskog opptre flekkvis og i beskjeden grad i vestskråningen øst i området. Det inngår også en liten flekk med intermedierrik myr.

Skogen varierer en del i alder og struktur. Både innenfor kjerneområdene og sørvest for Styggetjønn er skogen relativt gammel og storvokst. Mellom disse partiene er det til dels ganske ung og aldershomogen skog. Dominerende aldersklasse i de eldre partiene er typisk ca 80-120(-140) år. Flekkvis er det ganske mye dødvedelementer; fremst av gran, men også furu og osp. Alt sammen er imidlertid relativt nydannet.

Området er relativt artsfattig. Det er kun gjort funn av et fåtall svake signalarter tilknyttet furu, gran og osp. Ingen rødlistearter (i hht. 2015-utgaven) er påvist.

Det som gjør Moripen verneverdig er forekomsten av eldre ganske høyproduktiv og storvokst gran- og furuskog, og at denne gammelskogen dekker en såpass stor andel av arealet. At området er såpass lite setter klare begrensninger i den samlede verdivurderingen. Moripen-Styggetjønn er vurdert å være (i øvre sjikt av) lokalt verneverdig (*).

Området vil bare i beskjeden grad kunne bidra til oppfylling av viktige mangler i skogvernet. Dette gjelder kun den generelle skogvernangelen: 1) lavlandsskog (middels grad). Ingen prioriterte skogtyper inngår.

Romeheia (Aust-Agder, Froland, 1081 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5855>

Sammendrag

"Romeheia" har blitt undersøkt av BioFokus på oppdrag for Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern.

Området ligger sørvest for Uvatn og Vassenden, ca 3-4 km vest for Frolands verk, i Froland kommune. Terrenget er småkupert med koller/åsrygger, små sprekke- og bekkedaler og slakere myr- og skogsterreng. Berggrunnen består for det meste av granittisk gneis, men det inngår også striper av amfibolitt.

Strengt tatt anses bare en mindre del av undersøkelsesområdet som verneverdig (1075 dekar mot 2284 dekar). Det er likevel også gitt en alternativ avgrensning som omfatter hele tilbudsarealet. To kjerneområder/ naturtypelokaliteter er avgrenset innenfor verneverdig areal.

Området består kun av fattige vegetasjonstyper. Det aller meste av skogen er furudominert, men i et par-tre dalsenkninger er det enten dominans av gran eller av diverse løvtrær (mest osp og eik). Myrene er i all vesentlighet av fattig minerotrof utforming.

Skogen varierer ganske mye i alder og struktur. Den eldste furuskogen forekommer på høydedragene/ bergryggene i sørvest. Denne furuskogen er svært skinn og glissen men fremviser god aldersspredning med en god del furu på rundt 200 år, enkelte opp mot 300-350 år. På lavere høyde/ mer produktiv mark, samt lenger nord, er furuskogen yngre; typisk 100-150 år. I sprekkedaler med mer produktiv skog er skogalderen ofte under 100 år og relativt tett fordi selvtynningsprosessen ikke har kommet godt i gang.

Området er ikke spesielt artsrikt. Noen moderat krevende til temmelig sjeldne arter tilknyttet furu, eik og osp er likevel påvist, hvor gul vokslav (EN) var mest interessant. Totalt er det påvist 6 rødlistearter (i hht. rødlista 2015). Området har ingen særlige kvaliteter som er verdt å fremheve, det er snarere den relativt store variasjonen og kombinasjonen av litt spesielle forhold/ egenskaper som gjør Romeheia verneverdig. Samlet sett vurderes Romeheia som mellom lokalt og regionalt verneverdig (*-**).

Området vil i liten grad kunne bidra til oppfylling av viktige mangler i skogvernet. Av generelle mangler gjelder dette kun: 1) lavlandsskog (liten grad). Området vil ikke kunne bidra nevneverdig på noen prioriterte skogtyper.

Stuvåna (Aust-Agder, Åmli, 367 daa), verdi: *

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5797>

Sammendrag

"Stuvåna" ligger mellom Flåstøyl og Stuvåna sørvest for Sigrindnes i Åmli kommune. Terrenget er slakt til småkupert og stort sett skogkledd. Berggrunnen består i hovedsak av båndgneis. Hele arealet ligger i sørboreal vegetasjonssone. Ikke hele undersøkelsesområdet anses verneverdig (kun 367 dekar mot 502 dekar). Området er relativt homogen og trivielt med hensyn til skogalder/-struktur og vegetasjon/naturtyper, og naturverdiene er generelt lave til moderate. Det er derfor ikke avgrenset kjerneområder/ naturtypelokaliteter.

Det aller meste av skogen er furudominert, men i dalsenkning ned mot Stuvåna finnes også grandominerte parti. Dominerende vegetasjonstyper er blåbær- og bærlyng- og lyngskog (inkludert røsslyng-blokkebær- og knauskog). Under ett furu vanligste treslag etterfulgt av (i synkende frekvens) gran, einer, bjørk, rogn, osp, svartor, trollhegg. Skogen varierer litt i alder og struktur, men fremviser overalt temmelig dårlig aldersspredning hvor en ganske snever aldersklasse dominerer sterkt. Eldst er skogen på høyereliggende rygger hvor dominerende aldersklasse er på ca 120-140 år. De eldste trærne er ca 150-160 år. En større andel av arealet har en dominerende aldersklasse på ca 80-120 år. Mengden død ved er lav i hele området. I noenlunde produktive og tett bestokkede parti er det likevel moderate mengder med selvtynningsvirke.

Området er artsfattig og det er kun gjort funn av et par-tre svake signalarter tilknyttet eldre furuskog. Ingen rødlistearter (i hht. 2015-utgaven) er påvist.

Området scorer lavt på alle viktige parametre; både variasjon, rikhet, kontinuitet og størrelse. Stuvåna (slik den er avgrenset med rødt) vurderes likevel som lokalt verneverdig (*) fordi en stor del av arealet består av ganske produktiv og tett bestokket eldre furuskog med rimelig godt utviklingspotensiale.

Stuvåna som her presentert vil bare kunne bidra til oppfylling av den generelle skogvernangelen: 1) lavlandsskog (middels grad).

Sydalen 2015 (Aust-Agder, Evje og Hornnes, 1168 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5856>

Sammendrag

Sydalen har blitt undersøkt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern. Lokaliteten ligger i Dåsvasdalen i Evje og Hornnes kommune i Aust-Agder.

Sydalen er en markert og dypt nedskåret bekkedal med sørlig dreneringsretning. Berggrunnen består i hovedsak av granittisk og kvartsittisk gneis, men det inngår også soner med mineralrik amfibolitt som gir grunnlag for basekrevende vegetasjon noen steder.

I alt er det avgrenset 5 kjerneområder/ naturtypelokaliteter innenfor undersøkelsesområdet/ tilbudt areal. Hele tilbudsarealet (nesten) er vurdert som verneverdig, og området anses som ganske velarrondert med hensyn til bekkedalen som landskapselement, men noe mindre godt arrondert mht. kjente naturverdier i tilstøtende områder (både mot sør og nord). En utvidelse i forhold til forelagte tilbud vil være av stor positiv betydning for samlet verddivurdering.

Utenom naturtypelokalitetene/kjerneområdene er vegetasjonen overveiende fattig. Innenfor kjerneområdene finnes bl.a. alm-lindeskog, lågurt-eik-lindeskog og tørkeutsatt høystaude-lågurt-løvblandingsskog med osp og spisslønn. Av rødlistete naturtyper inngår små areal lågurt-eikeskog (NT) og ytterst små areal lågurt-lyngfuruskog (NT). Furuskogen (som dominerer åsryggene) er overveiende i aldersfase med god aldersspredning til i overkant av 150(-200) år, og det er i tillegg spredt innslag av gammel furu på 250-300(-400) år og dødvedelementer (fremst i form av høystubber). Den boreale løvskogen og blandingsskogen med edelløv i området varierer mer i struktur og alder, fra helt ung og tynnstammet (etter hogst) til gammel og heterogen med (ganske sparsomt) innslag av grove og dels innhule edelløvtrær.

Sydalen representerer et sammensatt miljø med stor naturvariasjon og varierte gammelskogssamfunn. På tross av relativt lite areal er artsdiversiteten stor og det gjort funn av relativt mange krevende arter innenfor mange artsgupper. Mellom årene 2000 og 2015 er det påvist 14 rødlistearter (i hht. rødlista 2015).

De viktigste naturkvalitetene ved Sydalen (og tilgrensende areal utenfor) er forekomsten av 1) rik boreonemoral løvblandingsskog (inkludert edelløvsskog) med stor treslagsvariasjon og innslag av kontinuitetselement i form av død ved og gamle trær; og 2) eldre og til dels tett bestokket/ middels-høyproduktiv furuskog med relativt høy snittalder og uvanlig høy tetthet av kontinuitetselement, fremst i form av gamle trær men også spredt død ved.

Sydalen, slik den er avgrenset, vurderes å være i øvre sjikt av regionalt verneverdig (**).

Sydalen vil (i beskjednen grad) kunne bidra til oppfylling av en rekke viktige mangler i skogvernet. På de generelle manglene inngår: 1) urskog/naturskogsdynamikk (liten grad); 2) rike skogtyper (liten grad); 3) rødlistearter (liten grad); 4) lavlandsskog (liten grad). Av prioriterte skogtyper inndeckes: 1) bekkeløfter (middels grad); 2) boreonemoral blandingsskog (middels grad); 3) boreal løvblandingsskog (liten grad); 4) edelløvskog, herunder små areal alm-lindeskog og rik eik-lindeskog (liten grad).

Urdtjønn-Grunnetjønn (Buheia) (Aust-Agder, Åmli, 4855 daa), verdi: *

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5796>

Sammendrag

Urdtjønn-Grunnetjønn (Buheia) har blitt kartlagt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern.

Området ligger i øvre del av Tovdal, på vestsiden av dalføret og like øst for Dale og Buheia, i Åmli kommune. Området består av høytliggende barskog og fjellbjørkeskog, oppbrutt av nesten treløse høydedrag/ fjellområder, myr og vann. Berggrunnen består av båndgneis og migmatitt gjennomsett av granittiske ganger.

Ikke hele tilbudet er vurdert som verneverdig. Verneverdig areal anses imidlertid velarrondert og omfatter et ganske stort areal. Det er kun avgrenset ett kjerneområde ettersom naturkvalitetene i området er generelt lave og spredt utover uten klare konsentrasjoner.

Vegetasjonen er overveiende fattig i hele området. Unntak gjelder små areal med lågurt-vegetasjon (inkludert edelløvblandet løvskog) på rasmark/ skredmateriale innenfor kjerneområde 1 (Urdtjønn). Med hensyn til treslag er gran og furu de vanligste, tett etterfulgt av bjørk. Einer er også vanlig. Andre treslag forekommer relativt sparsomt, men (i synkende frekvens) finnes også noe osp og rogn, mens selje, spisslønn, alm, hassel og hegg i all vesentlighet er begrenset til kjerneområde 1.

Hele området er betydelig preget av eldre gjennomhogster, hvilket var forventet. Imidlertid må de siste store gjennomhogstene innenfor gjeldene tilbud ha funnet sted relativt seint. I alle fall i hoveddalføret fra Tosketjønn og inn til Hagestøyl hvor dominerende aldersklasse er på kun ca 80-120 år. I høyereliggende parti er aldersspredningen rimelig god opp til ca 200 år. Uansett høydelag finnes det i hele området spredt innslag av biologisk gammel furu på 200-400 år, mens kontinuitetselement i form av død ved (furu) er relativt sjeldent.

Enkelte moderat krevende arter er påvist, fremst tilknyttet furu. I alt er det påvist 6 rødlistearter (i hht. rødlista 2015).

Området scorer høyt på urørthet, arrondering og topografiask variasjon, men lavt på viktige og sentrale parametre som kontinuitet, dødvedmengde, artsmangfold og rikhet. Ettersom området nesten mangler kjerneområdekvaliteter, er såpass høytliggende, og dessuten har relativt lav tetthet av kontinuitetselement, vurderes det som kun lokalt verneverdig (*), nesten på grensen til ikke verneverdig (-).

Urdtjønn-Grunnetjønn (Buheia) vil bare i meget beskjednen grad kunne bidra til oppfylling av viktige mangler i skogvernet. Av generelle mangler gjelder dette: 1) urskog/naturskogsdynamikk (svært liten grad). Det inngår ingen prioriterte skogtyper.

6.8 Vest-Agder

Fiskvannet (Vest-Agder, Vennesla, 1506 daa), verdi: *

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5800>

Sammendrag

Lokalitet Fiskvannet har blitt kartlagt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern. Undersøkelsesområdet ligger i Vennesla kommune 3-4 km nordøst for Hægeland sentrum og utgjør fattige furudominerte heiområder på rundt 400 meters høyde.

Topografisk er området lite variert med et småkollete landskap som heller slakt mot Fiskvannet i vest. Vegetasjonen er fattig med noe blåbærskog i de rikeste delene, ellers bærlyngskog og blokkebær-røsslyngfuruskog i mosaikk med fattige myrer og noe myrkantskog. Furu dominerer området, men det er også en del osp og bjørk, samt noe mindre med eik, rogn og selje. Området har fattig berggrunn.

De viktigste skogkvalitetene er knyttet til de 6 kjerneområdene som er kartlagt og disse er i all hovedsak kartlagt med utgangspunkt i kvaliteter knyttet til gammel ospeskog. Mye av den mest grovvokste furuskogen finnes også innenfor disse områdene som er blandt de mer produktive innenfor området.

Det er ikke gjort funn av rødlistearter i området og ei heller rødlistede naturtyper. Området har flere gamle og fattige slåttemyrer som det er svært lenge siden ble hevdet. Området oppfyller godt den generelle mangelen lavlandsskog ved i sin helhet å ligge i sørboreal vegetasjonssone. Området oppfyller i noen grad mangelen om å fange opp verdifulle ospesuksesjoner i sørboreal vegetasjonssone (Framstad 2002, 2003, 2010).

Området utgjør et forholdsvis typisk utsnitt av et heilandskap på disse kanter. Det er ingen helt nye hogstinngrep i lokaliteten og området skærer i all hovedsak lavt på alle parametre som måles. Parameteren gamle løvtrær er hevet til to stjerner pga. spredte forekomster av virkelig gammel osp og arronderingen er vurdert som god. Samlet vurderes området som lokalt verneverdig (*).

Sellegrodd (utv) (Vest-Agder, Farsund, 310 dekar daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5802>

Sammendrag

Lokalitet Sellegrod (utv) ligger i Farsund kommune og har blitt kartlagt av Asplan Viak på oppdrag for Miljødirektoratet. Formålet med kartleggingen er å gi en naturfaglig vurdering av området tilbudt for frivillig vern. Området ligger i nemoral vegetasjonssone og i sterkt oseanisk seksjon. Berggrunnen består av granitter som frigjør lite plantenæringsstoff. Vegetasjonen domineres av ulike typer edelløvskog hvor blåbær-eikeskog og svak lågurt-eikeskog dominerer. Noe rikere lågurt-eikeskog (med blant annet firtann) opptrer på rikere og/eller lokalklimatisk gunstige plasser. Svakt utformet alm-lindskog opptrer på mindre areal, hovedsakelig i vest. I hoveddalen forekommer fattig svartor-sumpskog langs bekk. Skogene på Sørlandet og i dette utredningsområdet har en lang kulturhistorie med tidligere omfattende bruk til beite, ved og lauving. De siste 10-årene har de mer utilgjengelige partiene vært lite påvirket og død-ved mengdene er økende.

Det er ikke registrert rødlistearter under befaringen. Som typisk for regionen er det få rødlistearter av vedboende sopp knyttet til for eksempel eik. Det er likevel et visst potensial for funn av rødlistearter knyttet til sopp samt insekter og lav. Det tilbudte området har tre kjerneområder. Naturkvalitetene er hovedsakelig knyttet til edelløvskog. Naturkvalitetene i de nedre deler utenfor disse kjerneområdene er jevnt over ganske høye. Størstedelen av dette matrix-areale består av eldre og fattig eikeskog med spredte innslag av spesielt osp.

I forhold til parametre for verdisetting er området vurdert som høyt til middels (**/**) på urørthet og treslagsfordeling, middels (**) på størrelse, topografisk variasjon, vegetasjonsvariasjon, gamle løvtrær og edelløvtrær og arrondering. Området er vurdert som lavt (*) på kontinuitet i død ved og lavt til middels (*/**) på rikhet og på dødved mengde.

De øvre deler med fattig bjørkeskog og heiområder bør ikke inkluderes i vernet da det ikke tilfører areal som anses som verneverdig, ei heller bidrar de til bedre arrondering av et verneområde.

Området er isolert sett vurdert som et lokalt til regionalt verdifullt område (*/**). På grunn av nærheten til Sellegrodd NR er det vurdert som regionalt verdifullt (**). Inkludering av påpekte mangler under arrondering, ved at edelløvskog i nedre deler inkluderes i verneforslaget, vil ytterligere styrke denne verdisettingen. I den samlede vurderingen er det lagt vekt på positive kvaliteter som urørthet (ingen nyere tekniske tunge inngrep), rikere områder (spesielt i vest) med potensial for rødlistearter, relativ gammel skog for regionen (60-100 år?), kystnær-lavereliggende og sørvendt beliggenhet/eksposisjon og nærhet til eksisterende naturreservat. Området skiller seg en del ut i fra andre edelløvskogsområder i regionen ved høyere alder på skogen og høyere innslag av rikere vegetasjon.

I forhold til mangelanalyse av skogvern (Framstad et al. 2002, 2003, 2010), fanger området i middels grad opp de generelle manglene "forholdsvis intakte områder av lavereliggende skog i nemoral vegetasjonssone" samt "gjenværende, forholdsvis intakte forekomster av rike skogtyper som edelløvskog". Av mangler i Øst-Norge i nemoral vegetasjonssone, fanger området i middels grad mangelen "edelløvskog".

Svingervann (utv) (Vest-Agder, Kristiansand, 1219 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5799>

Sammendrag

Lokalitet Svingervann (utv) har blitt undersøkt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern. Området ligger rett nord for eksisterende Svingervann naturreservat, like vest for Vågsbygd i Kristiansand kommune. I vest grenser undersøkelsesområdet til Songdalen kommune. Terrenget er småkupert med avrundete men ofte brattsidete koller og skarpt nedskårte sprekkedaler. Berggrunnen består av øyegneis.

Hele tilbudsarealet er vurdert å være verneverdig. Arronderingen er rimelig god ved at flere hele koller og sprekkedalssystem med eldre skog faller innenfor tilbudslinjene. Likevel er den strenge rettlinjete avgrensingen mot nordøst ikke optimal da den kutter flere småkoller med gammelskog på en arronderingsmessig uheldig måte. Tre kjerneområder er utfigurert innenfor området. Alle disse er revisjoner av tidligere kartlagte naturtypelokaliteter.

Vegetasjonen i området er overveiende fattig. På kollene er det furdominert lyng- og knauskog. Nedover i lisidene er det mer eik, og i terrengforsenkninger er det som regel løvdominert eikeblandingsskog, typisk på blåbærmark. I mer markerte sprekkedaler finnes også litt rikere vegetasjonstyper i form av svak lågurtskog og storbregne-grasskog, typisk dominert av skogsvingel. Treslagsvariasjonen der er også større med betydelige mengder barlind, osp, rogn, lind, spisslønn og hassel. På fuktig til vannmettet mark i terrengforsenkninger og tilknyttet myrer er det ofte fattig sumpskog med svartor, bjørk, einer og trollhegg.

Storparten av skogen i området er "gammelskog" med dominerende aldersklasse rundt 70-120 år. På skrinne koller/åsrygger er det relativt gammel furuskog med spredt innslag av furu på 200-300 år. Dødvedelementer av furu opptrer spredt, men dødvedkontinuiteten er svak. Produktiv eikedominert i området er generelt relativt svakt aldersspredt med dominerende aldersklasse 70-100 år og typisk stammediameter på 20-35 cm. På skrinne mark finnes også eldre eik på inntil ca 150(-200) år og maks 45-50 cm dbh. Eldre eik er ikke observert. De antatt største (og kanskje eldste) trærne i området er to lindetrær som står ved bekken i Ko 1. Disse er ca 70-90 cm dbh.

Det er gjort spredte funn av moderat krevende arter innenfor undersøkelsesområdet. Ingen deler av området (heller ikke kjerneområdene) skiller seg nevneverdig ut i forhold til funnfrekvensen av krevende arter. Totalt er det påvist 5 rødlistearter (i hht. rødlista 2015), men hele 3 av disse er vidtutbredte treslag.

Områdets viktigste naturkvaliteter er knyttet til den generelt relativt store variasjonen i terreng og treslag, områdets lavtliggende og kystnære beliggenhet, og den høye dekningen av relativt gammel skog som innehar spredte kontinuitetselement. I samlet verdivurdering er det lagt vekt på positive kvaliteter som stor variasjon, høy dekning naturskog, kystnær/lav beliggenhet og funn av moderat krevende arter fordelt på ulike takso-økologiske grupper. I tillegg grenser området inntil eksisterende naturreservat av antatt lignende kvalitet som samlet sett gir ganske stort areal. Området vurderes derfor som regionalt verneverdig (**).

Svingervann (utv) som her presentert vil kunne bidra til oppfylling av viktige mangler i skogvernet. På de generelle manglene gjelder dette: 1) lavlandsskog (middels grad). Av prioriterte skogtyper inngår: 1) bekkekløfter (liten grad); 2) boreonemoral blandingsskog (liten grad); 3) edelløvskog, herunder gammel eikeblandingsskog (liten grad).

Tarvannet-Fisketjønnna (Vest-Agder, Lindesnes, 185 dekar daa), verdi: *

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5801>

Sammendrag

To områder i prosjektet «naturfaglige registreringer av skogarealer tilbudt for frivillig vern i 2015», ble undersøkt av Per Gerhard Ihlen (Asplan Viak AS) 8. og 9. oktober 2015. Det største området (526,6 daa) ligger rundt Fisketjønnna og nord for Gjedelandsveien, mens det minste (43,9 daa) ligger øst for Tarvannet ved Vasslia i Lindesnes kommune, Vest-Agder. Generelt er dette et småkupert skoglandskap dominert av furu og boreale lauvtrær, og med innslag av enkelte edellauvtrær. Berggrunnen består av ulike gneiser og med innslag amfibolitt. De undersøkte områdene ligger innenfor boreonemoral vegetasjonssone og i klart oseanisk seksjon. Det vestlige delområdet er en mindre del av en stor naturtypelokalitet, og det tilbudte arealet er for lite til at det er vurdert verneverdig. Her bør i det minste hele naturtypelokaliteten som har viktige naturkvaliteter bli tilbudt for at området vil kunne anses som verneverdig. Det østlige har middels god arrondering fordi det er noe oppskåret av veger, skogsbilveger og kraftlinjer som forøvrig er holdt utenfor avgrenset verneverdig areal. De tilbudte områdene domineres av fattige vegetasjonstyper som røsslyng-blokkbærskog med dominans av furu, og delvis bjørk, i de høyest liggende områdene. To lokaliteter med gammel furuskog ble registrert i et slikt terreng. I lisidene er det mer innslag av blåbærskog og småbregneskog, med et større innslag av bjørk og andre boreale lauvtrær. På de mest gunstige stedene er det lågurtmark med mer varmekjære arter som for eksempel barlind (VU), eik og hassel i tresjiktet. Utenfor verneverdig areal, finnes det i tillegg kulturpåvirka naturtyper som hasselhage og beiteskog. Ellers er det spredte områder med fattigmyrer. Spor av plukkhogst kan observeres flere steder. Det er samlet sett en relativ stor variasjon i alder, sjiktning og dimensjoner på trærne. I tillegg til gamle furuskoger, er det enkelte partier med eldre edellauvskog i lien nord for Fisketjønnna. De storvokste barlindtrærne er trolig også gamle. Gadd og læger, i ulike nedbrytningsstadier, finnes spredt og inkluderer både bar-, lauv og edellauvtrær, men de største konsentrasjonene av død ved er av furu på toppen av små koller og høydedrag.

Fra tidligere var det registrert en naturtypelokalitet fra det største delområdet og i tillegg ble det avgrenset seks nye etter feltarbeidet utført i dette prosjektet. Disse kjerneområdene er en hasselhage vest for Tøysevollheia (C-verdi), to gamle lavlandsfuruskoger sør for Fisketjønnna og vest for Langskårheia (begge C-verdi) og en gammel sump- og kildeskog øst for Fisketjønnna (C-verdi). I tillegg ble den rødlista naturtypen lågurt-eikeskog (NT) registrert nordøst for Fisketjønnna (C-verdi) og i lien nord for Fisketjønnna (B-verdi), og en beiteskog ble registrert nord for Gjedeland (C-verdi).

I de fattige skogene dominert av furu, og de kulturpåvirka typene som hagemark, er det artsfattig. I edellauvskogene er det noe mer artsrikt, med krevende arter som barlind, firtann, myske og sanikkel. Det er imidlertid påfallende at det nesten ikke er arter fra lungeneversamfunnet her. Bare enkelte vanlige arter som muslinglav og stiftfiltlav ble observert. Når det gjelder sopp, er begerfingersopp, ospekjuke og ospildkjuke kjent herfra, og det er vurdert til å være potensial for funn av enkelte interessante poresopp og barksopp, spesielt på død ved i edellauvskogene.

I forhold til listen over prioriterte mangler ved skogvernet i Norge (Framstad mfl. 2002, 2003), så vil skogene dominert av eik, og med innslag av alm og ask, til en viss grad dekke opp det som betegnes som «edellauvskog, spesielt: oseanisk gammel alm/askeskog; gamle styvingshager med grov ask, alm, eik; rikt hasselkratt; rik lindeskog....». Samlet sett er det avgrensa verneverdige området på 185 dekar vurdert som lokalt verdifullt/verneverdig *.

6.9 Hordaland

Istad (Hordaland, Voss, 652 daa), verdi: *

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5803>

Sammendrag

Lokalitet Istad har blitt undersøkt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern.

Området ligger like sør for Skredhovden og like vest for Liaset, sørvest for Istad i Voss kommune. Området ligger relativt høyt, og er sentrert rundt et lite myrtjern (Gryvlestjørni). Berggrunnen består i hovedsak av fyllitt.

Kun en mindre del av undersøkelsesområdet anses verneverdig (652 dekar mot 1289 dekar). Areal som er ekskludert omfatter høytliggende (og dels bjørkedominert) skog- og myrmark i sør, og trviell gjennomhogd/ relativt ung barblandingsskog i vest. Området "Istad", slik det er avgrenset, er rimelig velarrondert i forhold til terreng og eksisterende naturverdier i sørvestre del, men dårlig arrondert i øst og mot nord. Det er trolig betydelig utvidelsespotensial mot nord, øst og sørøst. To kjerneområder er avgrenset, hvorav Ko 1 er vurdert som svært viktig (A-verdi). En betydelig del av kjerneområdet ligger imidlertid utenfor tilbudsgrensene og dette bidrar til at området Istad anses dårlig arrondert.

På tross av fyllitt i berggrunnen er vegetasjonen i store trekk fattig, men det inngår også parti med svak bærlyng-lågurtskog og svakt intermedierrik myr. Skogen er stort sett i aldersfase og naturskogspreg, men best utviklet innenfor Ko 1 hvor granskogen fremviser relativt god alders- og dimensjonsspredning opp til ca 200 år og 50 cm dbh.

Området er lite og høytliggende, og det begrenser artsmangfoldet. Kjerneområde 1 skiller seg ut med forekomst av flere relativt krevende gammelskogsarter normalt assosiert med eldre granskoger i Trøndelag. Totalt er det påvist 4 rødlistearter (i hht. rødlista 2015); kun lavarter.

Det som gjør "Istad" verneverdig er i all hovedsak Ko 1 og skogområdet i nord (fra Ko 2 og østover, nord for Gryvlestjørna). Arealet dette utgjør er imidlertid lite, og dette setter en klar begrensning i samlet verdivurdering (*). Det er imidlertid grunn til å understreke at den naturskogspregete granskogen i og omkring Ko 1 er av plantegeografisk interesse som en vestlig utpost av naturlig granskog i Norge, og "Istad" kan derfor betraktes som et slags spesialområde.

Istad som her presentert vil (i beskjedne grad) kunne bidra til oppfylld av viktige mangler i skogvernet. Av generelle mangler gjelder dette: 1) urskog/naturskogsdynamikk (liten grad). Området vil ikke kunne bidra nevneverdig på noen prioriterte skogtyper.

6.10 Sør-Trøndelag

Halsen vest (Sør-Trøndelag, Orkdal, 0 daa), verdi: -

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5847>

Sammendrag

Lokalitet Halsen vest har blitt kartlagt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern. Undersøkellesområdet ligger nord i Orkdal kommune i Sør-Trøndelag.

Berggrunnen i området er fattig med ulike utforminger av lyngdominert vegetasjon. Rike vegetasjonstyper er ikke registrert i området bortsett fra tilløp til høgstaudevegetasjon langs bekker og mindre flekker med småbregneskog. Topografisk er området ensartet med en jevnt hellende østvendt skråning ned mot Trondheimsfjorden. Det er kun bekken i nord som skjærer seg noe ned i landskapet og skaper en mindre bekkedal med noe brattere sider i midtre deler av lia.

Skogen veksler mellom rene bestander av gran og furu og blandingsbestander. Bjørk finnes spredt i hele området, mens det er forholdsvis små mengder av øvrige boreale løvtrær som osp, selje og rogn. Skogen veksler mellom å være godt sjiktet, særlig i blandingsskogene til mindre sjiktet skog, særlig i homogene plantete granbestand. Det finnes generelt få gammelskogskvaliteter i området i form av liggende og stående død ved og gamle trær. Eldre trær av furu finnes i øvre deler og en del eldre gran finnes også i de øvre nordlige delene. Det er ikke avgrenset naturtypelokaliteter i området da konsentrasjonene av elementer er vurdert som for små. Langs bekkedalen i nordvest er det laget en større MiS biotop med liggende død ved, men også her er det ganske sparsomt med læger over det meste av arealet. I hele området er det meget tydelige spor etter tidligere hogster med mange synlige stubber. I områdene rundt den store myra midt i området finnes det flere delområder med homogen plantet skog av ulik alder og det er utført forholdsvis nylige hogster i ett område. Det går en høyspentlinje gjennom nedre del av området, men ellers er det ingen tekniske inngrep.

Det er ikke gjort funn av noen spesielle arter. Det ble lett etter vedboende sopp av interesse, men uten spesielle funn. Noen trær med lungenever og kystfiltlav ble kartlagt, men potensialet for interessante epifytter vurderes som lite. Gubbeskjegg finnes spredt og sparsomt.

Området skårer en stjerne på paramateren eldre bartrær, men 0 for mengde og kontinuitet i død ved. Rikhet, topografi, artsmangfold og vegetasjonsvariasjon skårer også lavt. Ut over at deler av området er laveliggende oppfyller det ingen av de dokumenterte skogvernmanlene (Framstad 2002, 2003, 2010) og det er finnes ikke rødlistede naturtyper. Området vurderes derfor som ikke verneverdi med utgangspunkt i det området som er undersøkt (-). Å avveie om et område skal gis en eller null stjerner er til en viss grad skjønnsavhengig og, vurderingene av død ved mengde og kontinuitet vil variere noe fra person til person. At området her er gitt status som ikke verneverdig betyr ikke at området er uten naturkvaliteter, de er minst like høye som i det ordinære skogbrukslandskapet forøvrig.

Murudalen utvidelse (Sør-Trøndelag, Bjugn, 0 daa), verdi: -

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5831>

Sammendrag

Undersøkellesområde Murudalen utvidelse dekker et areal på 4,7 kvadratkilometer og ligger 4 km rett øst for Botngård i Bjugn kommune på Fosen. Området dekker et typisk heilandskap som strekker seg fra 80-250 meter over havet. Topografien er rolig og hele undersøkelsesområdet utgjør en vid vestvendt forsenkning med en nordvendt, vestvendt og sørvendt lise. Berggrunnen er fattig og vegetasjonen likeså. Kun den vestvendte lia ved Råa har rikere vegetasjon med svak lågurtmark.

Gammelskogskvalitetene innenfor undersøkelsesområdet er i all hovedsak knyttet til naturtypelokalitetene nr. 1 og 3, samt mindre arealer rundt disse. Arealene for øvrig bærer preg av forholdsvis nye hogster eller ungskog. Furuskogen i nord er noe eldre, men også her mangler helt eldre furutrær og dødvedelementer av furu. Den flate dalbunnen hvor det tidligere nok har vært en blanding av åpne myrer og fattig myrkantskog med furu og gran er nå omfattende oppgrøftet med dype grøfter som helt har endret vannhusholdningen i området og med det naturkvalitetene.

Det finnes mindre områder med osp, selje og rogn hvor et utvalg lavarter fra lungeneversamfunnet vokser. Det er et vist potensial for at ytterligere noen lavarter knyttet til fuktig laveliggende kystskog kan finnes i området og da spesielt innenfor de to delområdene som er stiple på kartet.

Dersom utgangspunktet for å fremme vern av det undersøkte området er å øke andelen av de kvalitetene som finnes innenfor eksisterende verneområde et det kun svært små deler av området som oppfyller disse kravene. I området Råa er det et område på noe rikere grunn med grov skog av gran og osp og med mye død ved som nok vil styrke eksisterende vernekvaliteter noe. Den nordvendte lia sørvest i eksisterende verneområde fortsetter ca. 400 meter vestover før ungskog og hogstflater blir dominerende. I dette området er nok kvalitetene mye de samme som innenfor verneområdet med eldre sjiktet blåbærfukskog med innslag av noe død ved og boreale løvtrær. Heller ikke innenfor verneområdet er det imidlertid påvist spesielle kvaliteter i denne nordvendte lia. De høyeste verneverdiene er knyttet til de høyproduktive nedre delene av dalen og i mindre grad til de skrinnere høyere liggende delene til tross for at også dette er skoger med høy og trolig stabil luftfuktighet.

Området skårer samlet lavt på alle gammelskogskvaliteter, lavt på rikhet, vegetasjonssammensetning og topografi. Området skårer også lavt på artsmangfold og parameteren urørthet skårer kun en stjerne på grunn av omfattende grøfting og nyere hogstinngrep. Samlet vurderes området å ikke være verneverdig (-). Utvidelse av området for å fange opp de tre registrerte naturtypelokalitetene som finnes rett utenfor eksisterende verneområde er mulig, men arronderingen blir ikke spesielt god dersom ikke en del areal med skog som nylig er hogd eller sterkt grøftet påvirket også skal inkluderes. Forslag til utvidelser er gitt med stiplede linjer på kartoversikten. Dette er gjort slik for å markere at det finnes kvaliteter her, men at de er vurdert som vanskelige å vurdere som et enhetlig tillegg til et verneområde. Her må derfor forvaltningen selv foreta en avveing. Arealene innenfor de stiplede linjene oppfyller marginalt mangler gitt i evalueringen av skogvernet (2002, 2003, 2010), men deler av de er lavereliggende og dødved rike og kan muligens klassifiseres som boreal regnskog. Arealene er imidlertid svært små slik at graden av mangelloppfyllelse uansett blir liten.

Redalen-Svarttjennåsen (Sør-Trøndelag, Midtre Gauldal, 1198 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5832>

Sammendrag

Lokalitet Redalen-Svarttjennåsen har blitt kartlagt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet, med hensikt å gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern. Redalen-Svarttjennåsen ligger i Sør-Trøndelag, 4 km NNØ for Støren i Midtre Gauldal kommune, på grensen til Melhus.

Redalen-Svarttjennåsen inkluderer bratte, hovedsakelig vestvendte, skogkledd lisider opp mot noen berg og koller med slakere lisider på østsiden, med sør- og østvendt eksposisjon. Området ligger mellom 280 og 440 m o. h. Berggrunnen består av grønnstein og amfibolitt, med et lite areal med fyllitt og glimmerskifer.

Undersøkelsesområdet er klart dominert av fattige vegetasjonstyper, med gran og/eller furu som dominerende treslag. Spennet i vegetasjonstyper er likevel relativt stort, fra tørre og nøysomme varianter som lavskog og blokkebær-røsslyngfurskog, til høystaudeskog og lavurtskog. De rike og frodige typene dekker derimot små arealer. Verdiene knyttet til fuktige miljøer er heller ikke spesielt godt utviklet grunnet at området i stor grad er forholdsvis åpent og soleksponert. Området har en liten forekomst av den rødlistede naturtypen høystaudegranskog.

Skogen er generelt flersiktet og har grei aldersvariasjon, og arealer med naturskogskvaliteter forekommer, særlig innenfor kjerneområdene, men dekker ikke store arealer. Dødved er noe klumpet fordelt, men forekommer over det meste av området, men stort sett i relativt små mengder. Kvaliteten på dødveden er ofte god, med relativt grove dimensjoner, mens dødvedkontinuiteten varierer fra svak til middels.

Potensialet for rødlistede og andre interessante arter i området er stort sett begrenset til sopp- og insekter knyttet til død ved av gran og furu, samt til enkelte lavararter knyttet til gamle bartrær og bergvegger.

Av spesielt viktig verneverdi har Redalen-Svarttjennåsen en forekomst av en bartrelevende billefauna med høye krav til arealer med relativt store mengder grov, død ved. Dette mangfoldet er avhengig av og positivt påvirket av forekomster av naturskogsgranskog innenfor et relativt stort areal, og som i stor grad forekommer utenfor det undersøkte området.

I henhold til mangelanalysen for skogvern (Framstad et al. 2002, 2003) fyller Redalen-Svarttjennåsen få mangler. Av generelle mangler er det "rike skogtyper" som dekkes inn, men rike skogtyper forekommer kun på et begrenset areal. Av spesielle skogtyper inngår "høystaudeskog" på et begrenset areal.

Redalen-Svarttjennåsen vurderes som regionalt verdifullt og gis to stjerner (**).

Vasslivatnet (Sør-Trøndelag, Orkdal, 770 daa), verdi: *

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5833>

Sammendrag

Undersøkelsesområde Vasslivatnet dekker et areal på 770 dekar og ligger 11 km rett nord for Orkanger nord i Orkdal kommune. Området utgjør en nordvestvendt til dels bratt lise som strekker seg fra 225-475 meter over havet. Det meste av lia er grandominert, men furuskog, åpen mark og myr overtar i de øvre delene opp mot fjellet. I Sør er det markert steilere topografi med innslag av bratte berg og nedenforliggende grov blokkmark som delvis er åpen og delvis skogkledd. Berggrunnen er fattig og vegetasjonen likeså i hele området med blåbærskog og lyngskog som dominerende typer.

Gammelskogskvalitetene innenfor undersøkelsesområdet er sparsomt til stede. Det finnes spredt med noe død ved i alle stadier av nedbrytning, men hovedbildet er fravær av gamle trær og gammelskogelementer. I hele området er det mye eldre stubber som vitner om en sterk uthogst for 50-80 år siden slik at skogen er forholdsvis ensaldret gjennom hele lia, men varierer i dimensjoner med boniteten. I nedre del av lia i sør er det også en del yngre skog fra senere hogster. Furuskogen i den øvre delen har noen eldre trær, men også her er påvirkningen tydelig fra tidligere hogster. Spredt finnes granskog på drøyt 150 år som ikke er hogt ut tidligere.

Bjørk finnes spredt, mens selje og rogn opptrer noe sjeldnere, stedvis som forholdsvis gamle trær. Knyttet til rogn og selje ble det registrert en del lungenever og skrubbenever, særlig i de nedre sørvestre delene av lia. Mange rognetrær i nord er forholdsvis grove, men var helt uten makrolav fra lungeneversamfunnet. Spredt på gran, og med

noe ulike mengder, finnes gubbeskjegg. Skrukkelav ble registrert kun på noen trær i et lite område, men gammelgranslav er forholdsvis frekvent i den mest humide granskogen. I forbindelse med MiS registreringer i 2013 er det gjort noen funn av rødlisteartene huldrelav, rustdoggnål og svartonekjuke. I nordvendte kompakte granlier i klart oseanisk vegetasjonsseksjon kunne man forvente et langt større utvalg av interessante lavarter, men det kan se ut til at tidligere hard skogbrukspåvirkning i disse områdene har hatt en negativ innvirkning på bestandene av disse innenfor det undersøkte området.

Vurdert etter parameterne som undersøkelsesområdet skal prøves mot skårer det lavt på de fleste av dem. Både dødved mengde og kontinuitet i død ved er begrenset, men finned dog spredt innenfor det avgrensede kjerneområdet og i enkelte andre konsentrasjoner. Liggende død ved finnes i alle nedbrutningsstadier, men mest i tidlige stadier. Området er gitt en stjerne for disse to parameterne. Virkelig gamle trær fines trolig ikke, men i forbindelse med MiS kartleggingen er det påvist gran over 150 år i deler av området og særlig innenfor kjerneområde 1. Men selv i de bratte liene er det forholdsvis mye ung skog med lite død ved og begrenset med andre elementer. Enkelte noe grovre boreale løvtrær finnes, men disse står svært spredt og danner ikke noen steder bestand av løvtrær. Området skårer derfor maks en stjerne også på disse to parameterne. Området skårer videre lavt på topografisk variasjon, rikhet og vegetasjonsvariasjon. Uorørthet er gitt to stjerner og arts mangfold er gitt en stjerne da det er gjort noen funn av nær truede arter og det er et vist potensial for flere. Flere av delparameterne som har fått en stjerne bikker mot null stjerner heller enn to. Området utgjør en forholdsvis uberørt li som er hardt uthogd for en del år tilbake, men ut over hogstene i de nedre delene av lia er det nå en stund siden siste inngrep. Det er ingen tekniske inngrep i området og kun en mindre gammel hestevei går gjennom hoveddalens nedre deler. Området inneholder mindre enn 500 dekar produktiv, eldre skog. Ut fra en samlet vurdering vurderes området å være lokalt verdifullt (*).

Et evt. vern av området vil i liten grad bidra til å oppfylle mangler gitt i evalueringen av skogvernet (2002, 2003, 2010), men deler av det er definert som lavereliggende. Det er ikke kartlagt rødlistede naturtyper i området.

6.11 Nord-Trøndelag

Erikskulen (Nord-Trøndelag, Namdalseid, 435 daa), verdi: *

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5834>

Sammendrag

Lokalitet Erikskulen har blitt undersøkt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern. Området ligger like øst for Gårdsetervatnet i Namdalseid kommune. Berggrunnen består dels av granittisk til migmatittisk gneis, dels av amfibolitt. Løsmassedekket er generelt tynt til manglende, men det er innslag av havavsetninger på slakt terreng nederst mot Gårdsetervannet.

Kun en liten del av undersøkelsesområdet er funnet verneverdig (435 dekar mot 5 056 dekar). Resten av undersøkelsesområdet er i stor grad enten sterkt uthogd eller består av fjellnær, lavproduktiv og triviell barskog eller fattige fjellområder. Arealet som her er funnet verneverdig er gitt en noe kronglete avgrensing. Dette skyldes at de lavtliggende slake partiene i hovedsak består av ungskog etter flatehogst, og restaureringspotensialet for dette arealet er dårlig. I alt er det avgrenset 4 kjerneområder innenfor undersøkelsesområdet, hvorav 3 ligger innenfor det som her regnes som verneverdig.

Innenfor verneverdig areal er det relativt stor vegetasjonsvariasjon tross lite areal. Rike vegetasjonstyper er i vesentlig grad begrenset til Ko 2. Der opptrer både rik edelløvskog (som rasmak-almeskog), rik boreal løvskog i rasmak, og rik barskog (som lågurt-granskog). Ellers i området dominerer fattig blåbær-smyle- og småbregne-granskog i terrengforsenkninger og lier, mens det på opplendt terreng er overgang til bærlyng-barblandingsskog og furudominert lyng- og lavskog. Ved Gårdsetervannet inngår også noe starrmyr og -sump og langskuddvegetasjon. Av rødlistete naturtyper inngår noe svakt utformet boreal regnskog/ kystgranskog (NT) innenfor Ko 4.

Skogen er stort sett moderat gammel med dominerende aldersklasse ca 80-120 år, mens øvre alder ligger på ca 150(-170) år for gran. Død ved av gran opptrer spredt til stedvis ganske frekvent, men det aller meste er relativt nydannet. På Furuhaten og rundt myra er det moderat godt innslag av relativt gammel furu på inntil 200-250(-300) år. Almetrærne i Ko 2 er generelt småvokste og ikke spesielt gamle heller, men et fåtall almetrær er 30-40 cm dbh. Deler av området har en ganske rik og variert karplanteflora og lavflora. Andre kryptogamgrupper er dårligere representert. Totalt er det påvist 6 rødlistearter (i hht. rødlista 2015). I Ko 2 opptrer til dels svært urterike vegetasjonssamfunn med varmekjære og basekrevende arter på rasmak i smal sone mellom fattig ur og bergvegger. I samlet verdivurdering er det særlig det beskjedne totalarealet, men også det at naturverdiene tilknyttet kjerneområdene kun er moderat høye og at kjerneområdene er relativt små, som gjør at Erikskulen ikke vurderes høyere enn til lokalt verneverdig (*).

Områdets største naturverdier er knyttet til små areal med lavtliggende luftfuktig granskog med affinitet til boreal regnskog (fremst i Ko 3 og 4), samt små areal med lågurt-granskog og rik rasmaksløvskog med alm i Ko 2. Boreal regnskog/ kystgranskog er rødlistet som nær truet.

Erikskulen som her presentert vil i noen grad kunne bidra til oppfylling av viktige mangler i skogvernet. På de generelle manglene gjelder dette: 1) lavlandsskog (liten grad); 2) rike skogtyper, herunder lågurt-granskog og rik rasmaksløvskog med alm (liten grad). Av prioriterte skogtyper gjelder: 1) boreal regnskog (liten grad); 2) edelløvskog, herunder rasmak-almeskog (liten grad).

Hembresmarka (Nord-Trøndelag, Stjørdal, 779 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5846>

Sammendrag

Lokalitet Hembresmarka har blitt kartlagt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern. Lokaliteten ligger sør for Hegramo i Stjørdal kommune i Nord-Trøndelag.

Hembresmarka har en overveiende vestvendt eksposisjon, og preges av en dominerende nord-sør gående skråning hvor høydeforskjellen mellom topp og bunn er 100-200 høydemeter. Berggrunnen består i hovedsak av fyllitt og leirskifer, noe som gir grunnlag for basekrevende arter på gunstige steder.

I alt er det avgrenset 4 kjerneområder/ naturtypelokaliteter innenfor U-området. Verneverdig areal (Hembresmarka) anses moderat godt arrondert i forhold til landskapsformer og kjente naturverdier. Små justeringer for å inkludere deler av registrerte kjerneområder som pr. nå ligger utenfor avgrensingen grunnet tilbudsgrensene vil være positivt. Under ett dominerer fattige vegetasjonstyper, med dominans av blåbær- og småbregnegranskog, og dels røsslyng-blokkbær-furuskog og fattig myr. Rike vegetasjonstyper har likevel ganske god dekning i bratt terreng og tilknyttet bergvegger. Særlig rike vegetasjonssamfunn finnes innenfor kjerneområde 1 og 2, og der inngår også begrensede areal med lågurtgranskog og høystaudegranskog (NT). Ellers opptre intermedierrike myrvegetasjon tilknyttet sig, bekker og forsenkninger ganske vanlig i området.

Hoveddelen av skogarealet er i aldersfase med dominerende alder på gran i klassen 70-150 år. Øvre trealder for gran er ca 200 år, unntaksvis opp mot 250 år. Mengden død ved i området varierer sterkt. Høy dødvedkonsentrasjon er begrenset til små areal i bratt terreng på ustabil grunn. Dødvedkontinuiteten er generelt lav, men moderat god i små parti hvor tilgjengeligheten er vanskelig.

Innenfor kjerneområde 1 og 2 finnes rike vegetasjonssamfunn og spesielle fysiske strukturer som gir et uvanlig høyt arts mangfold. Her inngår også flere sjeldne og rødlistete arter. Kjerneområdene har samlet sett relativt høyt arts mangfold fordelt på flere organismegrupper. I alt ble det påvist 8 arter som pr 2015 er på rødlisten.

Det er i første rekke kvalitetene i kjerneområde 1 og 2 som gjør Hembresmarka spesiell og verneverdig. Kjerneområde 3 og 4 bidrar i tillegg med eldre, relativt lavtliggende og produktiv granskog av ganske stor naturverdi. I samlet verdivurdering er det lagt vekt på naturkvalitetene i kjerneområdene, spesielt KO 1 og 2, som gjør Hembresmarka til et slags spesialområde. På tross av lite totalareal og mye triviell natur i matriksen mellom kjerneområdene vurderes derfor Hembresmarka som regionalt verneverdig (**).

Hembresmarka som her presentert vil noen grad kunne bidra til oppfylling av viktige mangler i skogvernet. På de generelle manglene inngår: 1) urskog/naturskogsdynamikk (liten grad); 2) rike skogtyper (liten grad); 3) rødlistearter (liten grad); 4) lavlandsskog (meget liten grad). Av prioriterte skogtyper inngår: 1) boreal regnskog (meget liten grad).

Hemna (Nord-Trøndelag, Namdalseid, Namsos, 7592 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5836>

Sammendrag

Lokalitet Hemna har blitt undersøkt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern. Undersøkelsesområdet strakk seg fra Hemnåa ved Aunet i Namdalseid kommune i vest til fjordarmen Løgnin i Namsos kommune i øst. Berggrunnen består av granittisk gneis og hornblendegneis med linser og soner av amfibolitt.

Avgrenset verneverdig areal omfatter det meste av tilbudet/ undersøkelsesområdet. Innsnevring er gjort i periferiene for å kutte ned på arealet med helt triviell og fattig boreal- og alpin hei, eller som i tilfellet lengst øst ved Løgnin på grunn av hogstinnngrep/ ungskog.

I 2015 ble det kartlagt og avgrenset 3 kjerneområder/ naturtypelokaliteter, hvorav én er revisjon av lokalitet tidligere kartlagt i fbm. bekkeløftprosjektet. I tillegg inngår en viktig naturtypelokalitet ved Stangaråa (også kartlagt i fbm. bekkeløftprosjektet) som ikke er befart eller revidert på nytt nå i 2015.

Vegetasjonen er overveiende fattig i hele området, men det opptre flekkvis intermedierrike utforminger både tilknyttet våtmarks- og fastmarkssystem. En relativt stor andel av verneverdig areal befinner seg over funksjonell skoggrense. Av skogtyper er det mye glissen furudominert skog og barblandingsskog på skrinne mark, mens det nede i dalsidene er dominans av blåbær-granskog. Innenfor Ko 2 er granskogen oppblandet med mye osp. Rikere vegetasjonstyper i skog forekommer bare sparsomt, og i form av småbregne-, svak lågurt- og forsumpet/myrlendt eller flompåvirket skogsmark.

Det meste av skogen innenfor verneverdig areal er eldre naturskog. På lav høyde er det sjelden innslag av gran på mer enn ca 200 år, mens det i høyden også inngår enkelte på opp mot ca 300-350 år. Mønsteret er tilsvarende for furu, bortsett fra at det er lite furu på lav høyde. Osp, som er konsentrert til Ko 2, fremviser klar dominans av "halvgamle" (ca 100-årlige) trær. Disse er relativt storvokste (typisk 30-50 cm dbh, sjelden til 60 cm dbh) og har ofte utviklet grov sprekkebark. Dødvedelementer opptre spredt til moderat frekvent for både gran og osp. Dødvedkontinuiteten er likevel relativt svak, med unntak av små areal i vanskelig terreng hvor kontinuiteten i død ved av gran er moderat god. Død ved av furu opptre bare svært sparsomt.

Området Hemna dekker et temmelig stort areal og samlet sett er det gjort funn av ganske mange moderat krevende arter. De aller fleste interessante funn er imidlertid gjort innenfor de avgrensede kjerneområdene, mens arealet utenfor og mellom disse i store trekk er artsfattig og trivielt. Totalt er det påvist 12 rødlistearter (i hht. rødlista 2015).

I samlet verdivurdering er det lagt vekt på naturkvalitetene i kjerneområdene, spesielt Ko 2 og "Stangaråa". At totalarealet er temmelig stort slår ikke vesentlig ut i totalvurderingen ettersom så mye av arealet består av lavproduktiv skogsmark, impediment og åpen lyngmark og fjell. "Hemna" slik her avgrenset har en del felles kvaliteter med "Hemnafjell statskog", men begge områder har også viktige naturkvaliteter som ikke er representert i det andre området. De to områdene utfyller hverandre derfor til en viss grad. Isolert sett vurderes "Hemna" som regionalt verneverdig (**). Kombinasjonen av Hemna (**) og Hemnafjell statskog (**) vurderes som en sterk to-stjerner til svak tre-stjerner (**-***).

Hemna som her presentert vil kunne bidra til oppfylling av viktige mangler i skogvernet. På de generelle manglene gjelder dette: 1) urskog/naturskogsdynamikk (middels grad) og 2) rødlistearter (liten grad). Av prioriterte skogtyper

inngår: 1) bekkekløfter (liten grad); 2) boreal regnskog (meget liten grad); 3) boreal løvblandingsskog, herunder ospeskog (middels grad).

Mjøsund naturreservat utvidelse (Nord-Trøndelag, Nærøy, 2106 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5838>

Sammendrag

Området ligger mellom Storvatnet og Svartvatnet, sør for Innerfolda i Nærøy kommune. Området grenser i sørøst til Mjøsund naturreservat.

Praktisk talt hele undersøkelsesområdet er vurdert som verneverdig, kun smale skaller i fjellregionen er skåret vekk i fht tilbudet. Ettersom tilbudet inkluderer en ganske bred sektor av et dalføre pluss deler av hele lisider, og dessuten grenser godt til (= har bred felles grenselinje med) eksisterende naturreservat, så vurderes området godt arrondert. Likevel skal det nevnes at det trolig er betydelig utvidelsepotensial, spesielt innover dalføret omkring Svartvatnet. Det er presentert to avgrensingsalternativ: Stiplet omriss angir et redusert alternativ hvor mye ungskog/hogstflater med lavt restaureringspotensial er ekskludert. Heltrukket omriss angir et alternativ som "ser bedre ut på kartet", men som ikke har større verdi for naturkvalitetene i området, selv på meget lang sikt.

To kjerneområder/naturtypelokaliteter er avgrenset, hvorav ett er vurdert som svært viktig. Det er stor vegetasjonsvariasjon innenfor verneverdig areal. Rike vegetasjonstyper har relativt stor dekning, og omfatter både fuktige storbregne-staude-utforminger og mer tørkeutsatte lågurt-utforminger. Rik lågurtsskog er imidlertid begrenset til sentrale deler av Ko 1 (Svartvatnet SV). Rødlistete naturtyper forekommer ikke. Ellers er mye av området preget av fattigere vegetasjonsutforminger i form av blåbær-, bærlyng-, småbregne- (=svak lågurt-) og gras-storbregneskog. På slakere terreng er fastmarksskogen ofte oppbrutt av små myrflekke, myr- og bekkesig eller til dels forsumpet skogsmark med gran. Under ett er gran vanligste treslag etterfulgt av (i synkende frekvens) bjørk, furu, rogn, selje, gråor, alm, osp, hegg.

Mye av skogen i området er forholdsvis gammel. Den eldste skogen så paradoksalt nok ut til å opptre i dalbunnen nær utløpet av bekken fra Svartvatnet. Der forekommer dels tørr blåbær-granskog (på sedimenter) og dels forsumpet granskog (med strandrør) i langt fremskredet naturskogstiltand med god aldersspredning opp til ca 200 år og enkelte grantrær opp mot 250(-300) år. Ellers i området; både lenger inn i dalføret og høyere opp i dalsidene forekommer praktisk talt ikke trær over ca 180-200 år. Dødvedelementer av gran opptre likevel spredt til ganske frekvent, og fordeler seg på de fleste råteklasser samt flere alders- og dimensjonsklasser. Deler av skogen er hardt rammet av tidligere vindfellinger, og fremstår nå som unge løvsuksesjoner. Det inngår også parti med ungskog etter hogst.

Området har et moderat rikt artsmangfold med flest krevende arter tilknyttet gran og rikbarkstrær (rogn, selje, alm). Kun 6 rødlistearter (i hht. rødlista 2015) er påvist, men det er potensial for flere.

Utvidelsesområdet til eksisterende Mjøsund naturreservat (som her avgrenset) vurderes som et viktig og velarrondert supplement og er vurdert som regionalt verneverdig (**).

Området vil i liten grad kunne bidra til oppfylld av viktige mangler i skogvernet. For generelle mangler gjelder dette: 1) urskog/naturskogsdynamikk (liten grad); 2) rike skogtyper (liten grad); 3) lavlandsskog (meget liten grad). Av prioriterte skogtyper gjelder: 1) kalkskog, herunder lågurtgranskog (meget liten grad); 2) boreal løvblandingsskog, herunder rik rasmarksskog med rogn, selje m.fl. (liten grad).

Mjøsundvatnet, Hopen (Nord-Trøndelag, Fosnes, 394 daa), verdi: *

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5839>

Sammendrag

"Mjøsundvatnet, Hopen" ligger ved Austre Hopadalen, på nordsiden av vestre del av Mjøsundvatnet, lengst nord i Fosnes kommune. Kun en mindre del av undersøkelsesområdet er vurdert som verneverdig. Dette omfatter Austre Hopadalen med tilgrensende areal. Hopen (utenfor hva som her er avgrenset som verneverdig) har få spesielle naturkvaliteter ettersom furuskogen er skrinnet og glissen med få kontinuitetselement. Brannen som gikk her i 2014 har heller ikke skapt grunnlag for noen spesielle arter eller samfunn.

Ett kjerneområde/naturtypelokalitet er avgrenset, og gjelder granskogen i Austre Hopadalen. Granskogen der er overveiende i aldersfase, men likevel med noe varierende snittalder og struktur (tretetthet, sjiktning og dimensjonsfordeling). Visse parti er svakt aldersspredt og uten trær eldre enn ca 100 år, mens andre parti har bedre aldersspredning til ca 150-200 år. De største grantrærne er ca 50-55 cm dbh. Stedvis har det forekommet vindfellinger som har medført oppkonsentrasjon av en del dødvedelementer av gran. Flere råtestadier er representert, men dødvdekontinuiteten i et lengre perspektiv er svak eller helt brutt. Det står to almetrær ved bekken sentralt i kjerneområdet, som begge er ca 50 cm dbh og trolig godt over 100 år.

Furuskogen på flankene er generelt glissen og seinvokst. Det er god aldersspredning opp til ca 250(-300) år, mens eldre trær og dødvedelement er nesten fraværende.

Området har et moderat høyt artsmangfold, men det er ingen spesielle trekk eller særegenheter ved artsinventaret utover et lokalt-regionalt perspektiv. Flest krevende arter er tilknyttet gran og rogn. Totalt er det påvist 7 rødlistearter (i hht. rødlista 2015).

Området "Mjøsundvatnet, Hopen" som her avgrenset er relativt velarrondert, men lite i areal. Arealet omfatter et ganske stort kjerneområde med relativt velutviklet grandominert gammelskog, men har få spesielle kvaliteter ut over dette. Ettersom arealet er lite og området for øvrig kun scorer lavt til moderat høyt på alle viktige parametre knyttet til kontinuitet og biomangfold, så vurderes området som "kun" lokalt verneverdig (*).

Området vil i liten grad kunne bidra til oppfylld av viktige mangler i skogvernet. For generelle mangler gjelder dette: 1) urskog/naturskogsdynamikk (liten grad). Av prioriterte skogtyper gjelder: 1) bekkekløft (meget liten grad).

Oksdøla (Nord-Trøndelag, Namdalseid, 216 daa), verdi: *

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5835>

Sammendrag

Lokalitet Oksdøla har blitt undersøkt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern.

Oksdøla ligger i den østvendte skråningen av Stortuva, ca. 1 km sør for gården Oksdøla i Namdalseid kommune. Eksposisjonen er rett østvendt og terrenget slakt i nedre del, men gradvis brattere i høyden. Berggrunnen består av granittisk til migmatittisk gneis med linser av amfibolitt.

Kun en mindre del undersøkelsesområdet er funnet verneverdig (216 dekar mot 650 dekar). Avgrenset verneverdig areal vurderes som rimelig godt arrondert i forhold til eksisterende kjente naturverdier, men dårlig i forhold til terrengformer og historiske skogkvaliteter. Det er avgrenset to kjerneområder, og områdets spesielle naturkvaliteter er strengt knyttet til disse to. Omtrent halve arealet av Ko 2 kan klassifiseres som boreal regnskog/ kystgranskog (rødlistet som NT), mens Ko 1 kun har meget svak affinitet til boreal regnskog.

Gran dominerer tresjiktet totalt sett. På skrinne mark er det også en god del furu og bjørk. I brattskrenten under Stortuva (mest innenfor ko 2) er det stedvis god forekomst av rogn. Ellers forekommer en del einer, mens osp og gråor bare sparsomt. Vegetasjonen er i hovedsak fattig og veksler mellom lyng-, bærlyng-, og blåbærskog oppbrutt av fattige til svakt intermediærrike myrsig.

Spesielt innenfor Ko 1 og deler av Ko 2 er granskogen i visse parti relativt storvokst og med ganske god alders- og dimensjonsspredning opp til ca 150-200 år og 40-45 cm dbh. Men andre parti preges av seinvokste og ganske smådimensjonerte trær, trolig grunnet vannmettete bunneforhold. Døvedelementer av gran (og andre treslag) opptrer bare sparsomt, og døvedkontinuiteten er svak eller helt brutt.

Oksdøla har en ganske rik og variert lavflora tilknyttet gammel gran og rogn med affinitet til boreal regnskog. Karplantefloraen og andre kryptogam-grupper er av mer triviell karakter. Totalt er det påvist 6 rødlistearter (i hht. rødlista 2015).

Lite totalareal er den enkeltparameteren som i størst grad begrenser samlet verdi. At området også er relativt dårlig arrondert (grunnet tilgrensende hogster) og fordi ingen av kjerneområdene anses som svært viktige (A-verdi) gjør at Oksdøla kun vurderes som lokalt verneverdig (*). I spørsmålet om vern bør det imidlertid tillegges positiv vekt at en såpass stor andel av arealet består av skog med affinitet til den rødlistete naturtypen boreal regnskog/ kystgranskog. Oksdøla kan i så måte betraktes som et slags spesialområde.

Oksdøla som her presentert vil i noen grad kunne bidra til oppfylling av viktige mangler i skogvernet. På de generelle manglene gjelder dette: 1) rødlistearter (liten grad). Av prioriterte skogtyper gjelder: 1) boreal regnskog (liten-middels grad).

Røsheia (Nord-Trøndelag, Inderøy, 6906 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5837>

Sammendrag

Lokalitet Røsheia har blitt kartlagt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern. Røsheia ligger i Nord-Trøndelag, øst på Fosen i gamle Mosvik kommune i det som nå er Inderøy kommune.

Områdets topografi er forholdsvis rolig med slakt hellende skråninger fra Røsheia og nedover mot øst, vest og sør. Mindre bekkedaler og enkelte brattere skråninger i ulike eksposisjoner skaper en viss variasjon i landskapet. Berggrunnen er ensartet med i hovedsak fattig gneis som gir opphav til en alt overveiende fattig vegetasjon, og området er helt dominert av fattig furu- og granskog. Tynne lag med morenemateriale, torvmyr og bart fjell dominerer området. Området ligger lengst øst i den klart oleaniske vegetasjonsseksjonen som strekker seg over hele Fosen, og det tilhører mellomboreal vegetasjonssone.

Områdets kvaliteter er i hovedsak knyttet til gammel, oseanisk furu- og gran-naturskog, men det er også visse kvaliteter knyttet til gran-naturskog og fragmenter av lågurtgranskog. Mye av furuskogen er lavproduktiv til impediment, og derfor temmelig glissen og seinvokst (og derfor lang økologisk leveransetid på nøkkelementer). Skogen er flersjiktet med god spredning. Spesielle kvaliteter er særlig knyttet til at Røsheia har gammel kystfuru-naturskog med betydelige mengder (meget) gamle levende trær, kelo-gadd og også noe kelo-læger. Tilknyttet slike elementer, og også gamle trær og død ved av gran, er det funnet flere naturskogsarter, inkl. flere rødlistearter av sopp og lav (men artsmangfoldet er samlet sett ikke spesielt rikt, heller ikke på rødlistearter).

Området inneholder ikke rødlistede naturtyper, men "urskogs-nær furuskog" er en av de naturtypene som Stortinget har bedt om en særlig kartlegging av da Norge har et internasjonalt ansvar for å ivareta denne naturtypen. Samlet grad av mangelloppfyling vurderes som relativt høy, begrunnet i at området har velutviklet gammel kystfuru-naturskog, en skogtype som Norge har internasjonalt ansvar for (verdensansvar), og som er sjelden. Av generelle mangler oppfylles (1) skog under naturlig dynamikk og (2) internasjonale ansvars-skogtyper i relativt høy grad, av prioriterte skogtyper er det velutviklet gammel kystfuru-naturskog.

Området skårer generelt høyt på gammelskogsparameterne for barskog, mens det skårer lavere på parametrene for vegetasjonsvariasjon, rikhet, løvskog og treslagsvariasjon. Området skårer middels på topografisk variasjon, størrelse, artsmangfold og arrondering. Påviste rødlistearter og andre spesielle arter er relativt lavt, men potensialet for spesialiserte og sjeldne arter særlig på kelo-døved av furu er betydelig. Avgrensningen inkluderer det meste av arealet til de 9 registrerte kjerneområdene/naturtypelokalitetene, men har en del mangler. Dette gjelder særlig i øst og nord, der inkludering av alt kjerneområde-areal ville bedret arronderingen av et evt. verneområde betraktelig, og også bidratt til å heve samlet naturverdi.

Røsheia vurderes, først og fremst i kraft av gammel kystfuru-naturskog, å være klart regionalt verneverdig (**).

Skavdalen (Nord-Trøndelag, Inderøy, 1853 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5841>

Sammendrag

Lokalitet Skavdalen har blitt kartlagt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt å gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern. Området ligger i Inderøy kommune på nordsiden av Trondheimsfjorden.

Det består av nordøstvendte, markerte bekkedaler/småkløfter med tilhørende liser, og har betydelig topografisk og lokalklimatisk variasjon.

Kompakt, dels høyproduktiv granskog dominerer - blåbærskog i høyereliggende partier, mye småbregneskog nedover i hellingene, høgstaueskog i søkkene, lågurtskog i varme dalsider, i øst også tørr kalkgranskog. Skogen er i all hovedsak eldre til gammel skog som ikke er nevneverdig påvirket i nyere tid. Skogtilstanden veksler mellom svak naturskog, mindre partier sein optimalfase (eldre/gammel kulturskog), og det finnes også relativt gammel naturskog med gamle trær. Bratt terreng og gammel skog gjør at skogstrukturen i deler av området (særlig deler av Skavdalen) er heterogen. Stedvis er det høy konsentrasjoner av læger, men kontinuiteten er relativt svak.

Skavdalen har relativt høye naturverdier. Dette er knyttet særlig til at området har relativt gammel lavlandsgranskog på rik berggrunn, der deler av eldre naturskog med gamle, grove trær og mye dødved. Området har kvaliteter knyttet til både gunstig naturgrunnlag (relativt stor habitatvariasjon, rik berggrunn, lavland) og naturskogs-karakteristika (gammelskog med gamle, grove trær og stedvis mye dødved, stabilt fuktig lokalklima). Av spesielle kvaliteter har området elementer av boreal regnskog, kalkgranskog og bekkeløft.

Gammel granskog er sjelden i lavlandet rundt Trondheimsfjorden, og såpass store og ikke minst godt arronderede områder som Skavdalen, som i tillegg har nærmest intakte gradienter nesten helt nedenfra fjorden til "oppå åsen", er (meget) få. Dette gjelder spesielt høybonitetsgranskog i humid, nord- til østvendt terreng. Området har derfor høy regional naturverdi, og er trolig det mest verdifulle skogområdet mht. spesielle og artsrike skogtyper i kommunen. Enkelte utvidelser kan med fordel vurderes. Kanskje kan det være mulig å strekke området lenger sørover i retning Skarnsundbrua, der det finnes mer av velutviklet kalkgranskog.

Av rødlistede naturtyper finnes: kalkgranskog (VU), boreal regnskog (EN), kildeskog (VU). Andelen kjerneområder av høy verdi er høy, og mye av arealet mellom kjerneområdene har stort utviklingspotensial (kompakt, produktiv granskog med relativt kort omløpstid/rask produksjon av nøkkelelementer).

Området oppfyller i betydelig grad viktige skogvern-mangler. Generelle mangler (1) lavlandsskog (høy grad), (2) rike skogtyper (høy grad), (3) internasjonale ansvarstyper (moderat-lav grad), (4) rødlistearter (moderat-lav grad). Av spesielt prioriterte skogtyper finnes (1) boreal regnskog (svakt utviklet), (2) kalkgranskog (godt utviklet), (3) bekkeløft (moderat utviklet). Området bidrar dessuten til å dekke inn oseanisk granskog, som Norge generelt har internasjonalt ansvar for (i tillegg til "ren" boreal regnskog).

Skavdalen er et av de mest verdifulle skogområdene på nordsiden av Trondheimsfjorden, og vurderes som regionalt til nasjonalt verneverdig (**-***).

Storengvatna (Nord-Trøndelag, Fosnes, 1441 daa), verdi: **

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5840>

Sammendrag

Lokalitet Storengvatna har blitt kartlagt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern. Storengvatna ligger i Nord-Trøndelag sør for Salsvatnet i Fosnes kommune på grensen til Namsos og Overhalla. Området som er avgrenset utgjør et mer enn 14 kvadratkilometer stort område hvor Storengelva med tilhørende vann og lavereliggende ganske flate myr- og skogpartier utgjør de sentrale delene av området. Rundt disse flatere partiene reiser det seg knauser og fjell opp mot 568 meters høyde i sør, mens heiene mot nord er noe lavere. De lavereliggende områdene ligger rundt 100 meter over havet og her finnes stedvis mektige løsmasseavsetninger, stedvis med bekker som har gravd seg ned og dannet markerte ravineformasjoner. Berggrunnen er fattig i hele området og fattige vegetasjonstyper dominerer. Noe svak lågurtskog finnes spredt og enkelte områder med småbregnemark og litt rikere kildepreget fuktig mark. Langs Storengelva er det partier med flompåvirket vegetasjon.

Det meste av eldre skog med enten gammel gran eller en del død ved er fanget opp i de avgrensede kjerneområdene. Her står det ganske grovvokst granskog med alder fra 100-150 år og med enkelte trær som er enda eldre. Det aller meste av skogsmarka innenfor verneforslaget har eldre skog, men enkelte partier, særlig lavereliggende områder i vest, har innslag av en del skog som på høg for ikke svært lang tid siden. Furuskogen i området er historisk sett svært påvirket og gamle trær er nesten helt fraværende og det finnes svært lite død ved av furu, kun noen få gamle og grove furugadd ble observert i området. Generelt bærer området preg av store uthogster forholdsvis langt tilbake i tid.

Artsmangfoldet av registrerte rødlistearter er i dag i første rekke knyttet til lavararter på gran og da spesielt eldre grantrær. Vedboende rødlistede sopparter forekommer svært sjeldent på grunn av substratmangel. Det er også generelt lite løvinnslag i området noe som gir potensiale for færre arter. Kystkantlav som er vurdert som direkte truet på rødlisten for 2015 ble imidlertid funnet på gammel gråor i et kildesig. Området har opplagt en funksjon for arealkrevende viltarter som finnes i denne regionen og vil på sikt kunne huse arter som også preferer eldre barskog. Verneverdiene for området er i første rekke knyttet til områdets størrelse og helhetlige landskap i kombinasjon med dets fravær av større inngrep i nyere tid og forholdsvis høy andel eldre barskog. Det er avgrenset ganske mange kjerneområder og enkelte rødlistearter er registrert med gode populasjoner. Området har i all hovedsak fattig vegetasjon og det er ikke kartlagt rødlistede naturtyper i området. Området skårer lavt til middels på de fleste verdiparametere bortsett fra for arrondering og størrelse som skårer høyt. Samlet vurderes området som regionalt verdifullt (**).

Området oppfyller i liten grad generelle mangler og spesielle mangler ved skogvernet (Framstad et al. 2002, 2003, 2010). Området er forholdsvis stort, men har ikke 10 kvadratkilometer med funksjonelt skogareal og kan derfor ikke betegnes som noe storområde i vernesammenheng.

6.12 Troms

Lavangsdalen (Troms, Balsfjord, 2200 daa), verdi: *

Lenke til faktaark og bilder: <http://borchbio.no/narin/?nid=5842>

Sammendrag

Lokalitet Lavangsdalen har blitt undersøkt av BioFokus på oppdrag fra Miljødirektoratet med hensikt og gi en naturfaglig vurdering av området for frivillig vern. Området ligger i søndre del av Lavangsdalen, på vestsiden av Lavangselva, i Balsfjord kommune. Lavangsdalen er en utpreget U-dal med slak dalbunn og med høyden gradvis brattere dalsider. Berggrunnen består i hovedsak av glimmerskifer. Dalbunnen ligger under marin grense og består av ganske tykke fluviale og marine avsetninger. Spesielt i nord er det store og tydelige sedimentterrasser av sand og grus.

Hele tilbudsarealet er avgrenset som verneverdig selv om mye av de høyereliggende partiene har lav naturverdi og egentlig ikke er interessant i skogvernsammenheng. Det er kun avgrenset ett (stort) kjerneområde, som omfatter delvis flompåvirket gråor-heggeskog langs Lavangselva i bunnen av dalføret. Området som helhet er relativt dårlig arrondert fordi yttergrensen for tilbudet går langs elveløpet i dalbunnen, og mer enn halvparten av kjerneområdet ligger dermed utenfor tilbudsarealet (på østsiden av vassdraget).

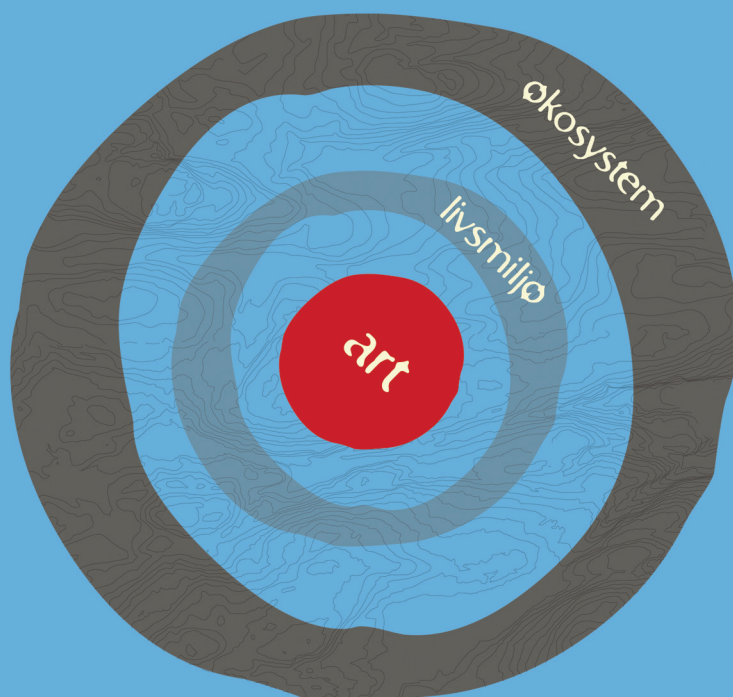
Både fattige og frodige vegetasjonstyper har god dekning innenfor området. Langs elva er det dels flompåvirket gråor-heggeskog med veksling mellom strutseving-dominans og mer gras- og urtedominert skog. I sør er det store areal med frodig storbregne-høystaude-gråor- og bjørkeskog langt opp i dalsiden. I nord er det store areal fattig småbregne- og blåbær-smyle-bjørkeskog.

Ganske store deler av skogen bærer tydelig preg av å ha vært hogd, eventuelt i kombinasjon med høyt beitetrykk. Skogen er følgelig svakt aldersspredd og er heller ikke gammel nok til å produsere mye død ved. Dette gjelder også den bjørkedominerte skogen oppe i dalsiden. Nær elva inngår også helt unge parti, men dette kan skyldes flomgang. De eldste og mest produktive partiene med gråorskog har god sjiktning, moderat dødvedtetthet og gråor opp til ca 30 cm dbh.

Området byr på ganske store areal med vegetasjonsrike og produktive løvskogsmiljø, og slike miljø er også generelt ganske artsrike. Likevel er det nesten ikke påvist krevende arter innenfor noen organismegrupper, og potensialet for slike vurderes også som svakt. Gode signalarter for regionen er også nesten fraværende. 3 rødlistearter (i hht. rødlista 2015) er påvist.

Det er i hovedsak kjerneområdet langs Lavangselva som gjør området verneverdig, og mer enn halvparten av kjerneområdet ligger utenfor tilbudsgrensene (og dermed avgrenset verneverdig areal). Dette gjør "Lavangsdalen" dårlig arrondert i forhold til kjente naturverdier, og mindre godt egnet som naturreservat hvor langsiktig bevaring av biologisk mangfold og naturlige landskapsøkologiske prosesser er en målsetning. "Lavangsdalen" anses derfor, og i kombinasjon med lav score på mange viktige parametre, som kun lokalt verneverdig (*).

Området her presentert vil i liten grad kunne bidra til oppfylling av viktige mangler i skogvernet. På de generelle manglene gjelder dette: 1) rike skogtyper, herunder flommarksskog og høystaude-skog (liten grad). Av prioriterte skogtyper gjelder: 1) flommarksskog/ gråor-heggeskog (liten grad); 2) boreal løvblandingsskog, herunder høystaudebjørkeskog (liten grad).

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>